

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

Evidenčné číslo: 104004/I/2019/36069194043240964

**UPLATŇOVANIE DAŇOVÝCH STIMULOV
VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ**

Diplomová práca

2019

Bc. Natália Tačarová

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

**UPLATŇOVANIE DAŇOVÝCH STIMULOV
VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ**

Diplomová práca

Študijný program: Podnikové financie
Študijný odbor: Finančný manažment
Školiace pracovisko: Katedra podnikových financií
Vedúci záverečnej práce: Ing. Ivona Ďurinová, PhD.

Bratislava 2019

Bc. Natália Tačarová

Pod'akovanie

Moje pod'akovanie by som rada adresovala vedúcej mojej diplomovej práce Ing. Ivone Ďurinovej, PhD. za jej pomoc, rady a čas pri spracovávaní záverečnej práce.

Zároveň by som chcela touto cestou pod'akovať aj rodine a priateľom, ktorí mi boli vždy oporou.

ABSTRAKT

TAČAROVÁ, Natália: *Uplatňovanie daňových stimulov vo vybraných krajinách EÚ*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta podnikového manažmentu; Katedra podnikových financií. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Ivona Ďurinová, PhD. – Bratislava: FPM EU, 2019, 87 s.

Cieľom záverečnej práce je priblížiť daňové stimuly, ktoré sú dôležitým stimulačným nástrojom krajín, charakterizovať jednotlivé daňové stimuly v nami zvolených krajinách Európskej únie - Slovensko, Poľsko a Slovinsko, zamerať sa na ich vývoj, porovnať ich a zhodnotiť na základe ich vplyvu na podnikateľské subjekty a daňový systém. Práca je rozdelená do celkovo 5 kapitol. Obsahuje 8 grafov, 31 tabuliek, 5 obrázkov a 3 prílohy. Prvá kapitola je venovaná teoretickému priblíženiu daňových stimulov so zameraním na druhy a členenie daňových stimulov, základné princípy zdanenia a s tým súvisiacu stimulačnú funkciu daní.

V ďalšej časti sa charakterizuje primárny cieľ spoločne s čiastkovými cieľmi práce bez ktorých by nebolo možné dosiahnuť hlavný cieľ. Ďalej sme sa zamerali na použitú metodiku práce a opísali sme vybrané postupy skúmania, ktoré boli potrebné pri spracovávaní záverečnej práce. Štvrtá kapitola je venovaná výsledkom práce so zameraním na historický, ale aj aktuálny vývoj daňových stimulov a ich dopad, s uvedením konkrétnych príkladov na výpočet vybraných daňových stimulov.

Záverečná kapitola sa zaoberá vyhodnotením dosiahnutých výsledkov práce, sústreďuje sa na rôzne podobnosti, ale aj osobitosti daňových stimulov. V tejto kapitole sú zahrnuté aj rôzne návrhy prípadne opatrenia, prostredníctvom ktorých sa môže zvýšiť efektívnosť a transparentnosť daňových stimulov.

Výsledkom riešenia danej problematiky by mohlo byť plošné zníženie daní pre všetky podnikateľské subjekty.

Kľúčové slová:

daňová úľava, daňové stimuly, oslobodenie od dane

ABSTRACT

TAČAROVÁ, Natália: *Application of tax incentives in selected EU countries*. - University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Management; Department of Corporate Finance. – The supervisor of final work: Ing. Ivona Ďurinová, PhD. – Bratislava: FPM EU, 2019, 87 p.

The aim of the final thesis is to introduce the tax incentives, which are an important stimulus tool of countries, to characterize the individual tax incentives in the selected European Union countries - Slovakia, Poland and Slovenia, to focus on their development, compare them and evaluate them based on their impact on business entities and tax system. The work is divided into 5 chapters. It contains 8 graphs, 31 tables, 5 pictures and 3 attachments. The first chapter is devoted to the theoretical approximation of tax incentives focusing on the types and classification of tax incentives, the basic principles of taxation and the related tax incentive function.

The next section describes the primary objective together with the sub-goals of the work without which the main goal could not be achieved. Furthermore, we focused on the methodology used and described the selected research procedures that were needed to process the final thesis. The fourth chapter is devoted to the results of the work with a focus on the historical, but also the current development of tax incentives and their impact, with specific examples to calculate selected tax incentives.

The final chapter deals with the evaluation of the achieved results of the work, it focuses on different similarities but also on the specific features of tax incentives. This chapter also includes various proposals and measures that can improve the effectiveness and transparency of tax incentives.

The result of the solution of the given issue could be a flat tax reduction for all business entities.

Key words:

tax relief, tax incentives, tax exemption

OBSAH

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Základné princípy zdanenia.....	11
1.2 Stimulačný princíp daní.....	12
1.3 Druhy a členenie daňových stimulov.....	13
1.4 Daňové stimuly uplatňované v podmienkach Slovenskej republiky.....	15
1.4.1 Investičné stimuly	15
1.4.2 Regionálna investičná pomoc	18
1.4.3 Úľava na dani z príjmov	20
1.5 Daňové stimuly uplatňované v podmienkach Poľskej republiky.....	25
1.6 Daňové stimuly uplatňované v podmienkach Slovinskej republiky.....	28
2 Cieľ práce	31
3 Metodika práce a metódy skúmania	32
4 Výsledky práce	33
4.1 Analýza vývoja poskytnutých daňových stimulov Slovenskou republikou	33
4.1.1 Dopad daňových stimulov uplatňovaných Slovenskou republikou	41
4.1.2 Alternatívny pohľad na investičné stimuly	44
4.2 Analýza stimulov poskytovaných Poľskou republikou	46
4.2.1 Poľská investičná zóna - Zákon o podpore nových investícií	52
4.2.2 Špeciálne ekonomické zóny v Poľskej republike.....	58
4.2.3 Zhodnotenie podnikateľského prostredia	64
4.3 Analýza stimulov poskytovaných Slovinskou republikou	65
4.3.1 Program finančných stimulov	65
4.3.2 Daňové úľavy vzťahujúce sa na investície v regióne Pomurje	66
4.3.3 Stimuly v oblasti zamestnanosti.....	68
4.3.4 Analýza regionálnej pomoci v Slovinsku.....	69
4.3.5 De minimis.....	72
4.3.6 Zhodnotenie podnikateľského prostredia.....	73
5 Diskusia.....	75
Záver	80
Zoznam použitej literatúry	81
Prílohy.....	87

Zoznam ilustrácií a zoznam tabuliek

Obrázok č. 1 Formy regionálnej investičnej pomoci	19
Obrázok č. 2 Mapa regionálnej pomoci Poľska.....	53
Obrázok č. 3 Mapa regionálnej pomoci Poľska – Mazovské vojvodstvo	54
Obrázok č. 4 Dĺžka trvania podpory	54
Obrázok č. 5 Mapa regionálnej investičnej pomoci	65
Tabuľka č. 1 Finančné investičné stimuly	16
Tabuľka č. 2 Ostatné investičné stimuly.....	16
Tabuľka č. 3 Fiškálne investičné stimuly	17
Tabuľka č. 4 Žiadatelia o stimul	23
Tabuľka č. 5 Prehľad stimulov za obdobie od r. 2002-2018	34
Tabuľka č. 6 Príjemcovia stimulov podľa krajín pôvodu	38
Tabuľka č. 7 Členenie celkového objemu stimulov	40
Tabuľka č. 8 Dopad daňových stimulov uplatňovaných Slovenskou republikou	41
Tabuľka č. 9 Podnikateľské prostredie – Slovenská republika.....	43
Tabuľka č. 10 Prehľad podpory pri vytváraní nových pracovných miest	48
Tabuľka č. 11 Prehľad podpory oprávnených nákladov novej investície	49
Tabuľka č. 12 Rozpočet programu v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia	50
Tabuľka č. 13 Kategórie hodnotenia projektov realizovaných vo výrobných sektoroch a pre významné investície v iných odvetviach	51
Tabuľka č. 14 Kategórie hodnotenia projektov realizovaných v sektore moderných služieb a vo výskume a vývoji	51
Tabuľka č. 15 Kvantitatívne kritéria v Poľsku	55
Tabuľka č. 16 Kritéria kvality - Trvalo udržateľný hospodársky vývoj.....	56
Tabuľka č. 17 Kritéria kvality - Trvalo udržateľný sociálny rozvoj.....	57
Tabuľka č. 18 Kritéria kvality – požadované body	57

Tabuľka č. 19 Špeciálne ekonomické zóny	59
Tabuľka č. 20 Finančné ukazovatele automobilového priemyslu	60
Tabuľka č. 21 Priemerná produktivita investičného majetku	61
Tabuľka č. 22 Priemerná ziskovosť predaja	61
Tabuľka č. 23 Priemerná efektívna sadzba dane	62
Tabuľka č. 24 Výpočet % výšky daňovej úľavy.....	63
Tabuľka č. 25 Výška daňovej úľavy v % v jednotlivých rokoch	63
Tabuľka č. 26 Podnikateľské prostredie - Poľsko	64
Tabuľka č. 27 Stimuly v oblasti zamestnanosti - Slovinsko.....	68
Tabuľka č. 28 Regionálna pomoc - účel	70
Tabuľka č. 29 De minimis, 2015 - 2017	72
Tabuľka č. 30 Účel pomoci de minimis, 2015 - 2017	73
Tabuľka č. 31 Podnikateľské prostredie - Slovinsko.....	74
Graf č. 1 Vývoj poskytnutých stimulov za obdobie od r. 2002-2018 v EUR.....	35
Graf č. 2 Percentuálny podiel stimulov v jednotlivých rokoch	36
Graf č. 3 Prehľad nákladov na jedno pracovné miesto v jednotlivých rokoch.....	37
Graf č. 4 Poradie príjemcov stimulov podľa krajín	39
Graf č. 5 Percentuálny podiel jednotlivých foriem stimulov za sledované obdobie	40
Graf č. 6 Porovnanie sadzieb dane z príjmov PO	42
Graf č. 7 Regionálna pomoc v Slovinsku	69
Graf č. 8 Rozdelenie regionálnej pomoci 2015-2017	71

Zoznam skratiek a značiek

DPH – daň z pridanej hodnoty

DM – dlhodobý majetok

DzP – daň z príjmu

EÚ – Európska únia

HDP – hrubý domáci produkt

HIM – hmotný investičný majetok

MHSR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

MSP – malé a stredné podniky

NHIM – nehmotný investičný majetok

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

PAIH – Polish Investment & Trade Agency

PO – právnická osoba

PZI – priame zahraničné investície

SEZ – špeciálna ekonomická zóna

SR – Slovenská republika

VaV – výskum a vývoj

VÚC – vyšší územný celok

Úvod

Každá krajina, v ktorej záujme je poskytnúť daňové stimuly sa tak rozhodne z jednoduchého dôvodu, ktorým je zvýšiť príliv priamych zahraničných investícií. Dôležité však je položiť si otázku či tento krok nie je diskriminujúci voči iným, domácim podnikateľským subjektom a či vôbec daňové stimuly sú pre zahraničných investorov natoľko dôležité, aby rozhodli o tom, kam nakoniec umiestnia svoje investície.

V tejto diplomovej práci sústredíme svoju pozornosť na možnosti uplatňovania daňových stimulov vo vybraných krajinách EÚ. Slovenskú republiku sme sa v oblasti daňových stimulov rozhodli porovnať s Poľskom a Slovinskom. Všetky tieto tri krajiny vstúpili do EÚ v rovnakom čase, t. j. v roku 2004.

Hlavným cieľom záverečnej práce je charakterizovať a porovnať daňové stimuly, ktoré sú aktuálne uplatňované vo vybraných krajinách Európskej únie, zanalyzovať a zhodnotiť ich z hľadiska ich vplyvu na podnikateľské subjekty a z hľadiska požiadaviek, ktoré sú kladené na daný daňový systém.

Diplomová práca je spracovaná do piatich kapitol. Prvá kapitola je zameraná na teoretické poznatky, ktoré sa týkajú problematiky daňových stimulov. Táto kapitola je zložená zo šiestich podkapitol, v ktorých sú bližšie charakterizované základné princípy zdanenia spolu so stimulačnou funkciou daní, druhy a jednotlivé členenie daňových stimulov. Ďalej sme stručne charakterizovali daňové stimuly, ktoré sú uplatňované v podmienkach Slovenskej, Poľskej a s Slovinskej republiky.

V druhej kapitole opisujeme čiastkové ciele, bez ktorých by nebolo možné dosiahnuť primárny cieľ práce.

Tretia kapitola je zameraná na použitú metodiku práce a opísali sme v nej vybrané postupy skúmania, ktoré boli potrebné pri spracovávaní záverečnej práce.

Štvrtá kapitola pozostáva z výsledkov práce a je zameraná na analýzu daňových stimulov, ich historický, ale aj aktuálny vývoj, alternatívny pohľad na stimuly a podrobnejšiu charakteristiku vybraných druhov daňových stimulov so zhodnotením podnikateľského prostredia vo vybraných krajinách.

V piatej kapitole sa venujeme diskusii, prostredníctvom ktorej uvedieme návrhy a odporúčania, ktoré by mali prispieť k efektívnejšiemu využívaniu daňových stimulov.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Za daňové stimuly môžeme považovať rôzne možnosti zmiernenia daňového zaťaženia daňovníkov, ktoré vychádzajú zo zákona o dani z príjmov.¹ Tieto daňové stimuly sú zahrnuté v daňovom systéme jednotlivých krajín a štát sa prostredníctvom nich snaží podnietiť podnikateľskú činnosť a pracovné aktivity.

V nasledujúcich podkapitolách sústredíme svoju pozornosť na teoretickú charakteristiku daňových stimulov, pôsobnosť daňových stimulov, ktorá je zakotvená v daňových princípoch, stimulačnú funkciu daní a členenie daňových stimulov. Ďalej si priblížime daňové stimuly v podobe rôznych daňových úľav poskytovaných podnikateľským subjektom, investičné stimuly a regionálnu investičnú pomoc v podmienkach Slovenskej republiky, ale aj Poľskej a Slovinskej republiky.

1.1 Základné princípy zdanenia

Viacerí autori definujú rôzne požiadavky na daňové systémy, a to v dôsledku toho, že tieto požiadavky sa postupne menia a vyvíjajú spolu s vývojom daného daňového systému. Simonidesová, J. a Feranecová A. uvádzajú tieto princípy zdanenia²:

- princíp spravodlivosti, ktorý hovorí o tom, že ľudia by mali platiť dane alikvotne podľa svojich schopností. Z toho vyplýva, že tí, ktorí disponujú vyššími príjmami, majú odvádzať vyššie dane, ako tí, ktorí majú príjmy nižšie,
- princíp daňovej efektívnosti, ktorý vychádza z predpokladu, že výnos z dane by mal byť vyšší ako náklady spojené so správou dane (daňové náklady majú mať čo najnižšiu možnú hodnotu),
- princíp daňových stimulov v značnej miere zasahuje do ekonomického správania podnikateľských subjektov, pretože dane by nemali znižovať ochotu sporiť, pracovať a prijímať podnikateľské riziko, ale naopak majú pozitívne ovplyvňovať správanie daňovníka, majú preňho vytvárať správne stimuly,
- princíp správneho pôsobenia na makroekonomické ukazovatele, pretože dane pomerne pružne reagujú na vývoj HDP a to na základe toho, že dane môžu

¹ BIELIKOVÁ, Alžbeta – ŠTOFKOVÁ, Katarína. *Dane v teórii a praxi*. Žilina : EDIS, 2010. s. 84. ISBN 978-80-554-0169-0.

² SIMONIDESOVÁ, Jana – FERANECOVÁ, Adela. *Dane podnikateľských subjektov*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. s. 11. ISBN 978-80-225-4147-3.

pôsobiť na dopyt súkromného sektora a to tak, že odčerpajú menšiu alebo väčšiu časť z jeho objemu. Ak má na stabilitu vplyv celkový dopyt, v takom prípade môžeme dane považovať za stabilizátory.

- princíp politickej prehľadnosti a právnej usporiadanosti.

Daňové princípy je možné z hľadiska plnenia ich funkcií v sociálnej a hospodárskej politike štátu rozčleniť do nasledujúcich skupín³:

- fiškálno-rozpočtové princípy, ktoré vychádzajú z požiadavky dostatočnosti daňových výnosov a zabezpečenia schopnosti ich rastu,
- hospodársko-politické princípy – zahŕňajú v sebe potreby aktívnej a aj pasívnej flexibility zdanenia a daňovej neutrálnosti,
- sociálno-etické princípy v sebe zahŕňajú požiadavky na všeobecnosť zdanenia a všeobecnosť spravodlivosti.
- daňovoprávne a technické princípy, vychádzajú z požiadaviek jednoznačnosti, nerozpornosti, jasnosti a v neposlednom rade zrozumiteľnosti.

1.2 Stimulačný princíp daní

Dane sú spravidla subjektami vnímané ako určitá strata resp. ujma, a preto sa subjekty snažia urobiť všetko preto, aby svoju daňovú povinnosť mohli v čo najvyššej možnej miere obmedziť. Na základe toho, štát využíva stimulačný princíp daní, prostredníctvom ktorého poskytuje subjektom rôzne druhy daňových úspor (umožňuje o stratu z podnikateľskej činnosti v nasledujúcich rokoch znížiť daňový základ, poskytuje daňové prázdniny, ktoré sú charakterizované ako určitá forma zníženia dane, za predpokladu, že daňovník splní vopred stanovené podmienky ako napr. tvorba nových pracovných miest, technologické podmienky a pod.).⁴

Každý daňový systém by mal byť naformulovaný tak, aby čo najefektívnejšie a najrýchlejšie zabezpečil peňažné príjmy do rozpočtov verejnej správy. Ide o jednu z najdôležitejších zložiek pri posudzovaní efektívnosti daňového systému určitého štátu. Jednou z ďalších požiadaviek efektívnosti daňového systému určitého štátu je aby zahŕňal prvky, ktoré budú stimulovať pracovnú aktivitu a aj podnikateľskú činnosť. Využívanie

³ LÉNÁRTOVÁ, Gizela. *Daňové systémy*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2009. s. 116. ISBN 978-80-225-2720-0.

⁴ PROFISPOLEČNOSTI.cz. *Funkce daní*. [online]. Praha. [cit. 2018-11-02]. Dostupné na internete: <<https://www.profispolecnosti.cz/cs/vedeni-ucetnictvi/funkce-dani/a-1444/>>.

stimulačnej funkcie daní súvisí aj úpravou a postupmi pri umorovaní straty dosiahnutej z podnikateľskej činnosti, úprave dosiahnutého zisku fyzickými a právnickými osobami, uznanie nákladov a výdavkov, ktoré boli preukázateľne vynaložené na udržanie, zabezpečenie a dosiahnutie príjmu z podnikateľskej činnosti a úprava a stanovenie výšky odvodovej povinnosti. Na to, aby daňová sústava pôsobila stimulačne na podnikateľské a pracovné aktivity, musí brať do úvahy potreby a požiadavky od všetkých podnikateľských subjektov. Jej úlohou je tak vytvárať nové a ďalšie pracovné miesta, zvyšovať investície a v neposlednom rade pomáhať aj malým a stredným podnikom. Ak je v daňovej sústave dostatočne rozvinutá stimulačná funkcia, môžeme očakávať aj príliv značného množstva zahraničných investícií.⁵

Častokrát sa však stretávame s protirečením medzi neutralitou zdanenia a stimulačnou funkciou daní. Princíp neutrality vychádza z toho, že dane majú vytvárať rovnaké podmienky pre všetkých, čo platí ako pri nákupe, tak aj predaji, výrobe, spotrebe, investovaní a taktiež rovnaké podmienky majú platiť aj pre podnikanie každého podnikateľského subjektu. Snahou štátu však je využívať dane ako stimulačné nástroje, ktoré prostredníctvom daňových oslobodení, daňových zliav a prázdnin, majú za úlohu podporovať jednotlivé, vybrané podnikateľské činnosti a aktivity. Preto je dôležité hľadať kompromis a rovnováhu medzi týmito princípmi.⁶

1.3 Druhy a členenie daňových stimulov

Členenie daňových stimulov na základe slovenskej legislatívy môžeme uskutočniť nasledujúcim spôsobom⁷:

- na základe príslušného stimulačného zámeru členíme:
 - ekonomické stimuly, ktoré sú zamerané na podporu vybraného sektora, podporu investícií a taktiež na posilnenie exportu,
 - zdravotné stimuly, ktoré môžeme vidieť v podobe zníženej sadzby DPH na rôzne zdravotné pomôcky a lieky, ale aj ako úľavu na dani ak zamestnávame osobu so zdravotným postihnutím,

⁵ SCHULTZOVÁ, Anna a kol.. *Daňovníctvo*. Bratislava : Iura Edition, 2007. s. 21. ISBN 97-8808-07816-13.

⁶ LÉNÁRTOVÁ, Gizela. *Daňové systémy*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. s. 239. ISBN 978-80-225-4029-2.

⁷ LÉNÁRTOVÁ, Gizela. *Daňové systémy*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2009. s 259. ISBN 978-80-225-2720-0.

- sociálne stimuly, zamerané na podporu rodín prostredníctvom nezdaniteľnej časti základu dane, daňového bonusu, zníženej sadzby DPH alebo ako odpočet starobného dôchodkového poistenia,
 - ekologické stimuly, ktoré ponúkajú zvýhodnenú daň z nehnuteľností (ekologické vykurovanie), prípadne znížené sadzby na vybrané druhy spotrebných daní,
- na základe príslušného daňového subjektu, na ktorý je daňový stimul zameraný:
 - plošný daňový stimul, ktorý sa sústreďuje na väčšinu príp. všetky subjekty (nenarúša tak princíp neutrality),
 - selektívny, ktorý sa orientuje len na určitých, vybraných daňovníkov napr. len na malé a stredné podniky,
- ďalším členením je podľa typu pôsobnosti, kde daňové stimuly členíme nasledujúcim spôsobom:
 - zvýhodňujúce, zamerané na zníženie daňového bremena,
 - sankčné (príp. postihujúce), ich aplikáciou docielime antistimulačný efekt,
- z hľadiska uplatnených prvkov rozlišujeme daňové stimuly:
 - daňové prázdniny,
 - znižovanie daňového základu,
 - odpočítateľné položky a pripočítateľné položky,
 - časové, miestne ale aj vecné oslobodenia od dane,
 - postupné umorovanie daňovej straty,
 - úľava z výslednej dane,
 - ďalšie,
- daňové stimuly z hľadiska pôsobenia času:
 - permanentné (bez časového obmedzenia), kde patrí napr. nezdaniteľná časť základu dane,
 - časovo obmedzené ako napr. úplná zľava na dani, čiže daňové prázdniny.

Daňové stimuly a úľavy sa významné odrážajú na daňových príjmoch do štátneho rozpočtu a taktiež narúšajú trhovú konkurenciu a to tak, že zvyhodňujú určité vybrané podnikateľské subjekty (zväčša ide o veľké výrobné podniky).⁸

1.4 Daňové stimuly uplatňované v podmienkach Slovenskej republiky

Jednou z možností ako zabezpečiť, aby sa krajina stala viac atraktívnejšia a aby prilákala väčšie množstvo investorov je poskytnúť daňové stimuly a to v rôznych už vyššie spomenutých formách. V nasledujúcich podkapitolách sa zameriame na vybrané daňové stimuly, ktoré sú v podmienkach SR poskytované a využívané podnikateľskými subjektami.

1.4.1 Investičné stimuly

Dôležitým faktorom, ktorý výrazne ovplyvňuje správanie a rozhodnutia investora kam umiestni svoje investičné prostriedky je štruktúra a veľkosť poskytovaných investičných stimulov danou krajinou.⁹ Investičné stimuly vychádzali zo Zákona č. 565/2001 Z. z. o investičných stimuloch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Samotný zákon bol od roku 2007 novelizovaný celkom až 13-krát. Od roku 2018 je tento zákon úplne nahradený Zákonom č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci, ktorému sa budeme podrobnejšie venovať v nasledujúcej podkapitole.¹⁰

Investičné stimuly sú klasifikované do troch skupín, ktorými sú¹¹:

- finančné,
- fiškálne,
- ostatné.

Podrobnejšia charakteristika finančných investičných stimulov sa nachádza v tabuľke č. 1.

⁸ ĎURANA, Radovan. *Daňové úľavy a stimuly na Slovensku*. [online]. 2007. [cit. 2018-11-04]. Dostupné na internete: <<https://www.iness.sk/sk/stranka/478-Danove-ulavy-a-stimuly-na-Slovensku>>.

⁹ SARIO. *Štátna pomoc*. [online]. [cit. 2018-11-04]. Dostupné na internete: <<https://www.sario.sk/sk/investujte-na-slovensku/statna-pomoc>>.

¹⁰ HUMANISTI.sk. *Investičné stimuly v roku 2017*. [online]. [cit. 2018-11-04]. Dostupné na internete: <<http://www.humanisti.sk/view.php?cisloclanku=2018020011>>.

¹¹ VIDOVÁ, Jarmila. *Investičné stimuly ako významný zdroj financovania investičných projektov v Slovenskej republike*. [online]. In : *Trendy v podnikaní : vedecký časopis Fakulty ekonomické ZČU v Plzni*. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2014. s. 58. [cit. 2018-11-04]. Dostupné na internete: <<https://www.dfek.zcu.cz/tvp/doc/akt/tvp-1-2014-clanek-7.pdf>>. ISSN 1805-0603

Tabuľka č. 1 Finančné investičné stimuly

Finančné investičné stimuly	
Vládne dotácie	množstvo nástrojov pokrývajúcich kapitál, marketingové náklady alebo produkciu
Vládne úvery za zvýhod. úrokové sadzby	ručenie za exportné úvery, pôžičky a zvýhodnené pôžičky
Majetková účasť vlády	vklad rizikového kapitálu do investícií s vysokým obchodným rizikom
Poistenie vládou zvýhodnenými sadzami	krytie špecifických rizík, ktorými sú napr. volatilita výmenného kurzu, znehodnotenie meny a politický prevrat

Zdroj: vlastné spracovanie podľa VIDOVÁ, Jarmila. Trendy v podnikáni – Business Trends 1/2014, s. 58- 59¹²

V tabuľke č. 2 môžeme vidieť prehľad a charakteristiku ostatných investičných stimulov.

Tabuľka č. 2 Ostatné investičné stimuly

Ostatné investičné stimuly	
Zvýhodnený prístup k infraštruktúre	poskytnutie pôdy, tovární, budov a špecifickej infraštruktúry ako sú telekomunikácie, dodávky elektriny, doprava a pod. za ceny nižšie ako sú trhové
Služby za zvýhodnené ceny	asistencia v tréningu zamestnancov, technická pomoc na vylepšenie know-how, kontroly kvality, podpora v identifikovaní finančných prostriedkov, implementácii a starostlivosti o projekty, poskytovanie informácii o trhu
Uprednostňovanie na trhu	uzavretie trhu pre ďalšie subjekty, uprednostnene získané vládne kontrakty

Zdroj: vlastné spracovanie podľa vlastné spracovanie podľa VIDOVÁ, Jarmila. Trendy v podnikáni – Business Trends 1/2014, s. 59¹³

¹² VIDOVÁ, Jarmila. *Investičné stimuly ako významný zdroj financovania investičných projektov v Slovenskej republike*. [online]. In : *Trendy v podnikáni : vedecký časopis Fakulty ekonomické ZČU v Plzni*, 2014. s. 58 - 59. [cit. 2018-11-04]. Dostupné na internete: < <https://www.dfek.zcu.cz/tvp/doc/akt/tvp-1-2014-clanek-7.pdf>>. ISSN 1805-0603

¹³ Tamtiež, s. 59

V tabuľke č. 3 je prehľad fiškálnych investičných stimulov s ich stručnou charakteristikou.

Tabuľka č. 3 Fiškálne investičné stimuly

Fiškálne investičné stimuly	
Založené na zisku	zníženie DzP PO, daňové prázdniny, možnosť odpísať stratu v období daňových prázdnin neskôr ak sa dosiahne zisk
Založené na kapitálových investíciách	zrýchlené odpisovanie
Založené na pracovnej sile	odpočty zo zdaniteľných príjmov podľa množstva zamestnancov al. podľa iných výdavkov, ktoré súvisia so zamestnávaním, znížené príspevky sociálneho zabezpečenia
Založené na predaji výrobkov	zníženie DzP PO založenej na množstve predaných výrobkov
Založené na DPH	zníženie DPH, získanie príspevku podľa lokálnej významnosti výroby
Založené na konkrétnych výdavkoch	zníženie DzP PO založených napr. na výdavkoch súvisiacich s marketingom a rekl. aktivitami
Založené na importe	oslobodenie od dovozných ciel na vstupy súvisiace s výrobným procesom
Založené na exporte	súvisiace s výstupmi, napr. odpustenie vývozných daní, zvýhodnený daňový režim pri exporte súvisiace so vstupmi, napr. zvýhodnený colný režim

Zdroj: *vlastné spracovanie podľa VIDOVÁ, Jarmila. Trendy v podnikaní – Business Trends 1/2014, s. 58¹⁴*

¹⁴ VIDOVÁ, Jarmila. *Investičné stimuly ako významný zdroj financovania investičných projektov v Slovenskej republike*. [online]. In : *Trendy v podnikaní : vedecký časopis Fakulty ekonomickej ZČU v Plzni*. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2014. s. 58. [cit. 2018-11-04]. Dostupné na internete: <<https://www.dfek.zcu.cz/tvp/doc/akt/tvp-1-2014-clanek-7.pdf>>. ISSN 1805-0603

1.4.2 Regionálna investičná pomoc

Daňové stimuly alebo aj daňové úľavy sú súčasťou aj regionálnej pomoci na území SR so zameraním na podporu a zlepšenie investičných činností. Tieto daňové stimuly spadajú pod Zákon č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci.¹⁵

Prostredníctvom tohto zákona sa upravuje poskytnutie regionálnej investičnej pomoci, aké sú povinnosti a práva prijímateľa, aká je pôsobnosť jednotlivých orgánov štátnej správy pri poskytnutí tejto investičnej pomoci a taktiež aj jej kontrola.¹⁶

Regionálna investičná pomoc je MHSR charakterizovaná ako štátna pomoc, prostredníctvom ktorej sa uskutočňuje podpora hospodárskeho rozvoja tých regiónov, ktoré sú znevýhodnené. Táto forma podpory sa uskutočňuje cez počiatočné investície. Môžeme tak povedať že je zameraná na zníženie regionálnych rozdielov, ktoré nastávajú a na podporu konkurencieschopnosti. „*Prioritou Ministerstva hospodárstva SR je podpora investícií, ktoré využívajú technológie inteligentného priemyslu a rozvíjajú výskum a vývoj v SR. V súlade so stratégiou vlády SR je rovnakou prioritou podpora tvorby pracovných miest v najmenej rozvinutých okresoch.*“ Legislatíva zaoberajúca sa vybranou problematikou je okrem Zákona č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci aj nariadenie vlády SR č. 195/2018 Z. z., ktoré definuje podmienky potrebné na poskytnutie investičnej pomoci, vyhláška MHSR č. 187/2017 Z. z., ktorá stanovuje náležitosti žiadosti o regionálnu investičnú pomoc a usmernenie o regionálnej štátnej pomoci na obdobie 2014–2020.¹⁷

Poskytovateľmi tejto regionálnej investičnej pomoci sú¹⁸:

- MHSR, ak sa táto investičná pomoc týka dlhodobého hmotného a nehmotného majetku,
- Ministerstvo financií SR, ak sa pomoc týka úľavy na dani z príjmov,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ak investičná pomoc súvisí s príspevkom na vytvorenie novej pracovnej pozície,

¹⁵ SIMONIDESOVÁ, Jana – STAŠKOVÁ, Slavomíra a kol. *Tax incentives in the countries of the visegrad four*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-04]. Dostupné na internete: <<https://sekarl.euba.sk/ar-leu/sk/csg/?repo=eurepo&key=56903510950>>. ISSN 1810-5467.

¹⁶ Zákon č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 1.

¹⁷ MHSR. *Základné informácie 2018 – Regionálna investičná pomoc*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-04]. Dostupné na internete: <<https://www.mhsr.sk/uploads/files/WXWGF5t.pdf>>.

¹⁸ Zákon č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3.

- vlastník nehnuteľnosti, ktorým je štát, VÚC, obec, PO zriadená zákonom alebo PO s majetkovou účasťou štátu, ak sa regionálna investičná pomoc týka prevodu alebo nájmu nehnuteľného majetku.

Na obrázku č. 1 sa nachádza grafické spracovanie jednotlivých foriem regionálnej investičnej pomoci.

Obrázok č. 1 *Formy regionálnej investičnej pomoci*

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Zákona č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci

O takúto regionálnu investičnú pomoc môže požiadať podnikateľský subjekt, ktorý je registrovaný na území SR. Investičný zámer musí spĺňať podmienky podľa zákona o regionálnej investičnej pomoci, aby mu bola poskytnutá investičná pomoc. Každý investičný zámer prechádza procesom posudzovania a v prípade úspešnosti aj následného schválenia. Podporovanými projektami sú tie, ktoré sú z oblasti priemyselnej výroby, technologického centra, ich kombinácia alebo centra podnikových služieb. Zameranie počiatočných investícií sa týka zriadenia novej prevádzkarne alebo rozšírenie kapacity už existujúcej, zmeny celkového výrobného procesu a diverzifikácie produkcie o tie výrobky alebo služby, ktoré neboli ešte poskytované príp. vyrábané. Prijímateľ investičnej pomoci má aj určité povinnosti, ktoré mu zo zákona vyplývajú a ktoré musí dodržať. Sú to napr. povinnosť vynaložiť oprávnené náklady v štruktúre a výške podľa daného rozhodnutia, zachovať DM počas doby čerpania investičnej pomoci, poistiť obstaraný majetok, vytvoriť všetky nové pracovné pozície a udržať tieto pozície najmenej

tri roky odo dňa ich prvého vytvorenia (MSP) v prípade veľkých podnikov je to 5 rokov a ak prijímateľ nevytvára nové pracovné pozície je povinný zachovať už existujúce pracovné pozície, ktoré budú zodpovedať priemeru za posledných 12 mesiacov ešte pred podaním žiadosti o regionálnu investičnú pomoc (opäť platí pre MSP tri roky a pre veľké podniky päť rokov). Ďalšími povinnosťami je vyplácanie uvedenej mzdy zamestnancovi (podľa žiadosti o investičnú pomoc), ukončenie prác na investičnom zámere do troch rokov resp. do piatich rokov.¹⁹

1.4.3 Úľava na dani z príjmov

Investičné stimuly, ktoré štát poskytuje s cieľom získať investorov a udržať si ich, môžu mať formu buď priamej dotácie alebo daňovej úľavy na dani z príjmov. Tieto úľavy sú legislatívne zakotvené v zákone č. 585/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Daňovú úľavu môžeme definovať ako istú peňažnú sumu, o ktorú sa poníži daňová povinnosť daňovníka v prípade ak splní zákonom stanovené podmienky.²⁰

Podľa zákon o dani z príjmov existujú nasledovné druhy daňových úľav, ktorými sú²¹:

- „úľava na dani pre príjemcov investičnej pomoci,
- úľava na dani pre prijímateľa stimulov podľa zákona o stimuloch pre výskum a vývoj,
- odpočet výdavkov na výskum a vývoj.“

Úľava na dani pre príjemcov investičnej pomoci

Od 1. apríla 2018 je zákonom dané, že daňový subjekt, ktorému bola poskytnutá investičná pomoc obsahujúca úľavu na dani, si môže uplatniť tento nárok a to v takom prípade, ak spĺňa podmienky, ktoré sú ustanovené Zákonom č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a iné osobitné podmienky.²²

¹⁹ MHSR. *Základné informácie 2018 – Regionálna investičná pomoc*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-04]. Dostupné na internete: <<https://www.mhsr.sk/uploads/files/WXWGF5t.pdf>>.

²⁰ VIDOVÁ, Michaela. *Uplatňovanie investičnej pomoci formou úľavy na dani z príjmov*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-05]. Dostupné na internete: <<http://www.danovecentrum.sk/aktuality/ulavy-na-dani-z-prijmov-toptema-dc-9-2018.htm>>.

²¹ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

²² VÁLEK, Juraj. *Úľava na dani pre príjemcov investičnej pomoci o d 1. 4. 2018*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-05]. Dostupné na internete: <<https://www.uad.sk/33/ulava-na-dani-pre-prijemcov-investicnej-pomoci-od-1-4-2018-uniqueiduchxzASYZNbaPiNpHHX2-yYKAKQHm7ji1UWBS0tlgLw/>>>.

Týmito osobitnými podmienky sú, že daňový subjekt počas zdaňovacieho obdobia, pre ktoré uplatňuje úľavu, využije všetky ustanovenia dané zákonom o dani z príjmov č. 595/2003 Z. z., ktoré znižujú daňový základ a na ktoré mu vznikol nárok. Sú to najmä opravné položky, rezervy a odpisy, pričom nie je prípustné prerušiť odpisovanie majetku v čase uplatňovania daňovej úľavy. Ďalšími osobitnými podmienkami sú, že daňový subjekt musí počas zdaňovacieho obdobia odpočítať od daňového základu daňovú stratu (prípadne jej časť), ak v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach tak neuskutočnil. Ďalej platí, že daňový subjekt nemá nárok na uplatnenie daňovej úľavy v prípade, ak vstúpil do likvidácie, pozastavil alebo zrušil podnikateľskú činnosť, pri zrušení bez likvidácie alebo ak vyhlásil konkurz. Ďalšia osobitná podmienka súvisí s transferovým oceňovaním, pričom platí, že daňový subjekt musí pri vyčíslení daňového základu v obchodnom vzťahu so závislými osobami konať podľa legislatívnych nariadení súvisiacich s úpravou daňového základu závislých osôb a riadiť sa podľa princípu nezávislého vzťahu.²³

Nárok na daňovú úľavu si môže daňový subjekt uplatniť len do takej výšky, ktorá pripadá na pomernú časť daňového základu. Pomernú časť daňového základu určíme tak, že daňový základ vynásobíme koeficientom 0,5 a aj percentom súčtu celkovej výšky oprávnených nákladov, ktoré boli vynaložené po podaní žiadosti o regionálnu investičnú pomoc až do konca daného zdaňovacieho obdobia k úplnej výške oprávnených nákladov, na ktoré bola regionálna investičná pomoc daná. Výška daňovej úľavy však nemôže presiahnuť 20 % hodnoty schválenej regionálnej investičnej pomoci vo forme daňovej úľavy. Ak daňovému subjektu vznikne nárok na uplatnenie daňovej úľavy môže tak uskutočniť na maximálne desať bezprostredne za sebou idúcich zdaňovacích období. Prvé zdaňovacie obdobie je to, v ktorom bolo daňovému subjektu vydané právoplatné rozhodnutie o pridelení regionálnej investičnej pomoci, za predpokladu, že daňovníkom boli splnené všetky podmienky dané zákonom o investičnej pomoci. Daňovú úľavu si daňový subjekt môže uplatniť najneskôr za to zdaňovacie obdobie, v ktorom ubehli od vydania rozhodnutia tri roky.²⁴

²³ VÁLEK, Juraj. *Úľava na dani pre príjemcov investičnej pomoci o d 1. 4. 2018*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-05]. Dostupné na internete: <<https://www.uad.sk/33/ulava-na-dani-pre-prijemcov-investicnej-pomoci-od-1-4-2018-uniqueiduchxzASYZNbaPiNpHHX2-yYKAKQHm7ji1UWBS0tlgLw/>>.

²⁴ Tamtiež.

Úľava na dani pre prijímateľa stimulov podľa zákona o stimuloch pre výskum a vývoj

Podmienky, prostredníctvom ktorých sú poskytované stimuly pre výskum a vývoj právnickým osobám, ktoré sú podnikateľmi, sú definované v Zákone č. 185/2009 Z. z. o stimuloch pre výskum a vývoj. Cieľom takýchto stimulov je zlepšiť úroveň vedy, výskumu a vývoja.²⁵

Rozlišujeme nasledovné druhy stimulov v oblasti výskumu a vývoja²⁶:

- dotácie od štátu z prostriedkov štátneho rozpočtu, ktoré sú využívané na:
 - podporu základného výskumu, aplikovaného čiže priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja,
 - vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti,
- daňová úľava.

Poskytovateľmi sú Ministerstvo školstva SR, ak sa stimul týka dotácie od štátu z prostriedkov štátneho rozpočtu alebo Ministerstvo financií SR, ak ide o stimuly týkajúce daňovej úľavy a to cez príslušného správcu dane.

Prijímateľ stimulu je žiadateľ a prehľad žiadateľov o dané stimuly môžeme vidieť v tabuľke č. 4, pričom títo žiadatelia sú legislatívne určení v prílohe č. 1 Nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 z 26. júna 2014.

²⁵ VIDOVÁ, Michaela. *Úľava na dani pre prijímateľa stimulov*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-05]. Dostupné na internete: <<http://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/2--ulava-na-dani-pre-prijimatela-stimulov.htm>>.

²⁶ MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR. *Stimuly pre výskum a vývoj*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-05]. Dostupné na internete: <<https://stimuly.vedatechnika.sk/index/ostimuloch>>.

Tabuľka č. 4 Žiadatelia o stimul

Žiadatelia o stimul	
<i>Mikropodnikateľ</i>	- PO, - priemerný prepočítaný počet zamestnancov nepresahuje 10 osôb, - obrat za kalendárny al. hospodársky rok nepresahuje 2,0 mil. € al., - celková ročná súvaha nepresahuje 2,0 mil. €.
<i>Malý podnikateľ</i>	- PO, - priemerný prepočítaný počet zamestnancov nepresahuje 50 osôb, - obrat za kalendárny al. hospodársky rok nepresahuje 10,0 mil. € al., - celková ročná súvaha nepresahuje 10,0 mil. €.
<i>Stredný podnikateľ</i>	- PO, - priemerný prepočítaný počet zamestnancov nepresahuje 250 osôb, - obrat za kalendárny al. hospodársky rok nepresahuje 50,0 mil. € al., - celková ročná súvaha nepresahuje 43,0 mil. €.
<i>Veľký podnikateľ</i>	- PO, - priemerný prepočítaný počet zamestnancov nad 250 osôb, - obrat za kalendárny al. hospodársky rok je nad 50,0 mil. € al., - celková ročná súvaha nepresahuje 43,0 mil. €.

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Zákona č. 185/2009 Z. z.²⁷

Maximálna výška stimulu je určená súčtom výšky dotácie a úľavy na dani z príjmov, bez súhlasu Európskej únie predstavuje²⁸:

- v prípade projektu, ktorý sa týka základného výskumu je stanovená výška stimulu na 40 mil. EUR na jeden projekt a jeden podnikateľský subjekt,
- ak ide o projekt týkajúci sa priemyselného výskumu, v takom prípade je výška stimulu daná na 20 mil. EUR, taktiež na jeden podnikateľský subjekt a jeden projekt,
- projekt zaoberajúci sa experimentálnym vývojom má stanovú maximálnu výšku stimulu na 15 mil. EUR, tiež platí že sa táto suma týka jedného projektu a je pre jeden podnikateľský subjekt,

²⁷ Zákon č. 185/2009 Z. z. o stimuloch pre výskum a vývoj a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o DzP v znení neskorších predpisov, §5

²⁸ DRAXLER, Juraj. *Manuál pre poskytovanie stimulov pre výskum a vývoj* [online]. 2015. Dostupné na internete: <https://stimuly.vedatechnika.sk/dokumenty/05_manual_stimuly.pdf>.

- stimul týkajúci sa štúdie uskutočniteľnosti má maximálne stanovenú výšku v hodnote 7,50 mil. EUR, taktiež na jednu štúdiu.

Výpočet výšky úľavy na dani z príjmov je stanovený nasledovne²⁹:

$$\text{výška úľavy na dani z príjmov} = k * \frac{\text{základ dane z príjmov}}{100} * 19 \%$$

a koeficient k vypočítame pomocou nasledujúceho vzorca:

$$k = \frac{\text{vlastné náklady podniku}}{(\text{vlastné náklady podniku} + \text{dotácia zo štátneho rozpočtu})}$$

Úľava na dani je možná len do výšky vlastných nákladov podniku, pričom za vlastné náklady je možné považovať aj pôžičku, respektíve úver.

Odpočet výdavkov (nákladov) na výskum a vývoj

Pri odpočte výdavkov na výskum a vývoj sa častokrát stretávame aj s pojmom superodpočet. Okrem už raz uplatnených nákladov na výskum a vývoj, ktoré už sú zahrnuté vo výsledku hospodárenia tu dochádza k opätovnému zahrnutiu výdavkov do daňového základu a to na základe legislatívne daných podmienok.³⁰

Cieľom takéhoto odpočtu je motivovať podnikateľské subjekty k realizácii väčšieho množstva výskumných a vývojových aktivít v rámci ich podnikateľskej činnosti a aby vynaložili vyššie objemy peňažných prostriedkov v danej oblasti. Ďalšou motiváciou je aj tvorba pracovných pozícií pre vedeckých pracovníkov.³¹

Od 1. januára 2018 si tak každý daňový subjekt, ktorý je PO alebo FO, môže od základe dane, ktorý je znížený o daňovú stratu uplatniť odpočet nákladov (výdavkov) na

²⁹ MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU. *Stimuly pre výskum a vývoj*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-05]. Dostupné na internete: < <https://stimuly.vedatechnika.sk/index/ostimuloch>>.

³⁰ VIDOVÁ, Michaela. *Odpočet výdavkov (nákladov) na výskum a vývoj*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-07]. Dostupné na internete: < <http://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/3--odpocet-vydavkov-nakladov-na-vyskum-a-vyvoj.htm>>.

³¹ BARTOŠ, Adam – JANČOVIČOVÁ, Monika. *Stimuly pre výskum a vývoj v Slovenskej republike*. In: Aktuálne problémy podnikovej sféry 2018 : Zborník vedeckých prác. [online]. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2018, s. 99. [cit. 2018-11-07]. Dostupné na internete: <https://fpm.euba.sk/www_write/files/veda-vyskum/Zborniky-APPS/2018.pdf>. ISBN: 978-80-4536-5.

výskum a vývoj (dodatočný odpočet). Výdavky na výskum a vývoj, ktoré sú vhodné na dodatočný odpočet sú dané súčtom nákladov, a teda výdavkov nasledovne³²:

- 100 % nákladov (výdavkov), ktoré boli vynaložené na výskum a vývoj v zdaňovacom období, za ktoré je podávané daňové priznanie,
- a 100 % kladného rozdielu, ktorý vznikol medzi priemerom súčtu výdavkov, ktoré boli vynaložené v zdaňovacom období na výskum a vývoj zahrnutých do odpočtu a súčtom výdavkov (nákladov) na výskum a vývoj, ktoré boli vynaložené v bezprostredne predchádzajúcom zdaňovanom období zahrnutých do odpočtu a dvoch bezprostredne prechádzajúcich zdaňovaných obdobiach na výskum a vývoj zahrnutých do odpočtu.

Vzorec, ktorý sa použije pri výpočte dodatočného odpočtu na výskum a vývoj a ktorý je platný od 1. januára 2018 je nasledovný³³:

$$\text{odpočet} = \frac{(\text{náklady na VaV 2018} + \text{náklady na VaV 2017})}{2} - \frac{(\text{náklady na VaV 2017} + \text{náklady na VaV 2016})}{2}$$

1.5 Daňové stimuly uplatňované v podmienkach Poľskej republiky

Poľsko sa považuje za výborné a veľmi vhodné miesto na rozvoj podnikania a na investovanie. Ide o hospodársky a politicky stabilnú krajinu, ktorá disponuje veľkým vnútorným trhom a vzdelanými pracovníkmi. V čase, keď Európu postihla hospodárska kríza, Poľsko dokonca zlepšilo svoju pozíciu a to ako v strednej Európe, tak aj na celom kontinente a preto zahraniční investori radi investujú svoje peňažné prostriedky do tejto bezpečnej a stabilnej krajiny. Dobré vzdelaní poľskí inžinieri, ekonómovia, rôzni IT špecialisti a vedci sú ďalším dôvodom, pre ktorý je táto krajina investormi vyhľadávaná a obľúbená. Každoročne sa aj zvyšuje počet absolventov poľských vysokých škôl a to aj

³² FINANČNÁ SPRÁVA SR. *Odpočet výdavkov na výskum a vývoj*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-07]. Dostupné na internete: <<https://podpora.financnasprava.sk/765890-Odpo%C4%8Det-v%C3%BDdavkov-na-v%C3%BDskum-a-v%C3%BDvoj>>.

³³ Tamtiež.

takých odborov, o ktoré majú spoločnosti najväčší záujem a ktoré investujú do vyspelých technologických centier.³⁴

Poľsko ponúka zahraničným investičným spoločnostiam viacero druhov investičných stimulov. Regionálna pomoc je považovaná za najviac obľúbený typ pomoci pre spoločnosti, ktoré chcú uskutočniť investičnú činnosť v Poľsku. Udeliť sa môže len pre počiatkové alebo nové investície, ktoré sú charakterizované ako investície súvisiace s týmito nasledujúcimi aktivitami³⁵:

- zriadenie nového podniku,
- rozšírenie kapacity v existujúcom podniku,
- zmena v celkovom výrobnom procese v existujúcom podniku,
- diverzifikácia výstupu podniku.

Maximálna úroveň výšky regionálnej pomoci v Poľsku závisí jednak od veľkosti spoločnosti a od toho, kde sa tento projekt bude nachádzať. Je určená ako percento z týchto nasledujúcich nákladov³⁶:

- investičných nákladov na hmotné a nehmotné aktíva,
- odhadovaných mzdových nákladov, ktoré vyplývajú z vytvorenia pracovných miest určených za obdobie dvoch rokov,
- alebo ako kombinácia prvého a druhého bodu, podľa toho čo je vyššie.

Regionálna pomoc dostupná v Poľsku sa poskytuje v rôznych formách, ktoré sú známe ako oslobodenie od dane z príjmov v špeciálnych hospodárskych zónach, štátne dotácie, čiže podpora z domáceho rozpočtu alebo ako peňažné dotácie, prípadne pôžičky z fondov Európskej únie.

Ďalším známym stimulom je investovanie do špeciálnych hospodárskych zón. V Poľsku je známych presne 14 takýchto zón. Takúto zónu môžeme charakterizovať ako samostatnú oblasť, ktorá je určená na vykonávanie rôznych podnikateľských aktivít a činností za určitých osobitných preferenčných podmienok. Špeciálne hospodárske zóny

³⁴ INTERREG POLSKA – SLOWACJA. *Rynek pracy na pogroniczu Polsko-Slowackim*. [online]. [cit. 2018-11-10]. Dostupné na internete: <http://przedsiebiorczepogranicze.cku.krosno.pl/?page_id=139>.

³⁵ ERNST AND YOUNG. *Grants and tax incentives for investments in Poland*. [online]. [cit. 2018-11-10]. Dostupné na internete: <[https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-grants-and-tax-incentives-for-investments-in-Poland/\\$FILE/ey-grants-and-tax-incentives-for-investments-in-Poland.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-grants-and-tax-incentives-for-investments-in-Poland/$FILE/ey-grants-and-tax-incentives-for-investments-in-Poland.pdf)>.

³⁶ Tamtiež.

ponúkajú takýmto novým zahraničným investorom atraktívne úľavy na dani a jednoduchosť zamestnania.³⁷

Špeciálne hospodárske zóny predstavujú určitý systém podpory zahraničných investícií. Prostredníctvom takýchto zón sa taktiež podporuje aj podnikanie v Poľsku. Každá zóna je zriadená len na určité, časovo obmedzené obdobie a na každú investičnú spoločnosť, ktorá investuje v takýchto zónach sa vzťahujú legislatívne upravené, špecifické dané pravidlá podľa zákona o špeciálnych hospodárskych zónach. Každá spoločnosť si môže uplatniť daňové úľavy na dani z príjmov, avšak len ak získa od ministerstva hospodárstva povolenie na vykonávanie podnikateľskej činnosti v jednej z týchto štrnástich zón. Štátna podpora je poskytnutá len do maximálnej, limitovanej výšky, ktorá sa pohybuje na hranici od 30 % až do 50 % z investičných nákladov, ktorými sú napr. nákup pozemku, nákup dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, stavby konštrukcií a budov, prenájom budov a pozemkov. Môže však ísť aj o náklady, ktoré súvisia so zamestnancami (v závislosti od vybranej hospodárskej zóny). Minimálna výška investície však musí predstavovať 100 000 EUR a daňová úľava sa uplatňuje v daňovom priznaní za príslušný rok.³⁸

Ďalším významným daňovým stimulom je daňový odpočet nákladov na nové technológie. Za technológiu tu môžeme považovať rôzne technologické poznatky, ktoré sú v podobe nehmotného majetku a sú výstupom výskumu a vývoja a ktoré tak umožňujú podnikateľskému subjektu zlepšiť prípadne vyvinúť nové služby a výrobky, ktoré sa na svetovom trhu nevyskytovali viac ako päť rokov, čo musí byť aj potvrdené nezávislou poľskou vedeckou inštitúciou v expertnom posudku. Môžeme tak hovoriť o patentoch, softvérových licenciách, obchodných známkach, priemyselných dizajnoch a rôzne iné. Výstup z výskumu a vývoja nemôže byť v žiadnom prípade prevedený na inú osobu, pretože vtedy sa uplatnený odpočet bude považovať za pripočítateľnú položku k základu dane a je potrebné ho zdaňovať. Podnikateľské subjekty si môžu uplatniť odpočet na dani až

³⁷ INTERREG POLSKA – SLOWACJA. *Rynek pracy na pogroniczu Polsko-Slowackim*. [online]. [cit. 2018-11-10]. Dostupné na internete: <http://przedsiebiorczepogranicze.cku.krosno.pl/?page_id=139>.

³⁸ KUDLOVÁ, Zuzana – DUGAS, Jaroslav. *Analýza daňových stimulov v daňových systémoch vo svete*. In *Financie, účtovníctvo, dane 2018 a ich právne aspekty so zameraním na súčasné problémy* : Elektronický recenzovaný zborník vedeckých prác. [online]. Košice, 2018, s. 49-50. [cit. 2018-11-10]. Dostupné na internete:

<https://books.google.sk/books?id=6yKADwAAQBAJ&pg=PT49&lpg=PT49&dq=da%C5%88ov%C3%A9+stimuly+v+po%C4%BESku&source=bl&ots=pK1qsCpI-t&sig=n_ge4wmDXITsMDsQMBnTKIYCu-o&hl=sk&sa=X&ved=2ahUKEwjZp9eGwMDfAhUNU1AKHY2sB8gQ6AEwAXoECAgQAQ#v=onepage&q&f=false>. ISBN 978-80-2254585-3.

do výšky, ktorá predstavuje 50 % technologických nákladov a to forme zníženia daňového základu. Odpočet na dani sa uplatňuje na investície v bežnom zdaňovacom období, prípadne spätne počas prechádzajúcich piatich rokoch. Nevyžaduje sa žiadna úradná žiadosť, takýto odpočet sa zahŕňa do daňového priznania.³⁹

1.6 Daňové stimuly uplatňované v podmienkach Slovinskej republiky

Väčšina zahraničných investorov, ktorá začne vykonávať svoju podnikateľskú činnosť na území Slovinska sa tak rozhodne z dôvodu strategicky výhodnej pozície Slovinska v srdci Európy. Krajina disponuje výbornou infraštruktúrou dopravy, rôznymi priemyselnými zoskupeniami a mnohými medzinárodnými obchodnými kontaktmi. Ďalšou výhodou krajiny je, že systém prepravy je možné uskutočniť ako po súši, tak aj po mori. Slovinsko sa môže pochváliť aj kvalitnou pracovnou silou a mladí ľudia sú vysoko digitálne gramotní a IT zruční.⁴⁰

Slovinsko vyvinulo systém stimulov, prostredníctvom ktorých chce posilniť priame zahraničné investície, ktoré budú mať dopad na hospodársky rozvoj krajiny, vytváranie nových pracovných miest, prenos nových technológií a know-how. Nástroje aktívneho postoja slovinskej vlády k investičnej politike slúžia aj na motiváciu investorov zo zahraničia, ktorí už svoju podnikateľskú činnosť na území Slovinska vykonávajú. Motivujú ich tak k rozšíreniu alebo zvýšeniu svojich kapacít.⁴¹

Táto krajina ponúka niekoľko rôznych daňových úľav a stimulov, medzi ktoré patria⁴²:

- investičné príspevky – daňová úľava, ktorá sa vzťahuje na investície do zariadení a do nehmotného majetku, je dostupná na tie investície, ktoré sú realizované po 1. januári 2008. Táto úľava je však obmedzená na 40 % hodnoty

³⁹ KUDLOVÁ, Zuzana – DUGAS, Jaroslav. *Analýza daňových stimulov v daňových systémoch vo svete*. In *Financie, účtovníctvo, dane 2018 a ich právne aspekty so zameraním na súčasné problémy* : Elektronický recenzovaný zborník vedeckých prác. [online]. Košice, 2018, s. 50. [cit. 2018-11-10]. Dostupné na internete: <https://books.google.sk/books?id=6yKADwAAQBAJ&pg=PT49&lpg=PT49&dq=da%C5%88ov%C3%A9+stimuly+v+po%C4%BESku&source=bl&ots=pK1qsCpI-t&sig=n_ge4wmDXITsMDsQMBnTKIYCu-o&hl=sk&sa=X&ved=2ahUKEwjZp9eGwMDfAhUNU1AKHY2sB8gQ6AEwAXoECAgQAQ#v=onepage&q&f=false>. ISBN 978-80-2254585-3.

⁴⁰ INVEST SLOVENIA. *Why Slovenia*. [online]. 2016. [cit. 2018-11-11]. Dostupné na internete: <<https://www.investslovenia.org/why-slovenia/quality-infrastructure/>>.

⁴¹ INVEST SLOVENIA. *Incentives*. [online]. 2016. [cit. 2018-11-11]. Dostupné na internete: <<https://www.investslovenia.org/business-environment/incentives/>>.

⁴² PWC. *Slovenia – Corporate - Tax credits and incentives*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-11]. Dostupné na internete: <<http://taxsummaries.pwc.com/ID/Slovenia-Corporate-Tax-credits-and-incentives>>.

investovaného hmotného ako aj nehmotného majetku. Daňovník si uplatňuje úľavu znížením základu dane a to v daňovom priznaní, avšak maximálne vo výške základu dane. Pri nevyužitej časti úľavy napr. z dôvodu záporného alebo nedostatočného základu dane, môže daňovník znížiť základ dane v nasledujúcich piatich zdaňovacích obdobiach po investičnom období,

- ďalším stimulom sú aj príspevky na výskum a vývoj, kde sa poskytuje 100 % investičný príspevok na investície do výskumu a vývoja v zdaňovacom období. Tento investičný daňový príspevok je možné získať na výdavky, ktoré sa týkajú:
 - nákupu zariadení na výskum a vývoj a to od príbuzných alebo neprepojených strán, prípadne od súkromných výskumných inštitúcií,
 - interných činností výskumu a vývoja v rámci spoločnosti.
- príspevky na zamestnávanie určitých jednotlivcov – tu platí, že podnikateľský subjekt, ktorý zamestnáva štážistov alebo študentov vykonávajúcich odbornú prax, môže znížiť svoj zdaniteľný zisk o 20 % priemernej mesačnej mzdy, ktorú vypláca týmto osobám a to za každý mesiac, v ktorom osoba vykonávala pracovnú činnosť. Ak podnikateľský subjekt zamestnáva zdravotne postihnuté osoby, môže svoj základ dane znížiť o ďalších 50 % platu, ktorý vypláca týmto osobám. Ďalej platí, že ak podnikateľský subjekt zamestnáva aj osoby, ktoré sú zdravotne ťažko postihnuté alebo osoby, ktoré majú celkovú stratu sluchu a aj poškodenie reči, môže znížiť svoj daňový základ o ďalších 70 % mzdy, ktorá je vyplácaná takýmto osobám,
- daňové úľavy pre investície v regióne Pomurje – podnikateľské subjekty, ktoré majú sídla svojich spoločností v regióne Pomurje si môžu požiadať o dodatočné daňové úľavy na investície, ale aj o stimuly v oblasti zamestnanosti. Tieto dodatočné úľavy a stimuly sú podnikateľským subjektom k dispozícii od roku 2010 do roku 2019. Ak subjekt splní všetky podmienky a náležitosti, tak má automaticky nárok na 70 % daňovej úľavy v oblasti investícií do zariadení a nehmotného majetku a taktiež má nárok na príspevky v oblasti zamestnanosti,
- daňové úľavy na zamestnávanie znevýhodnených pracovníkov – podnikateľský subjekt, ktorý zamestná znevýhodnených pracovníkov, má nárok na daňovú úľavu z dani z príjmov právnických osôb a to vo výške 45 % z platu zamestnanca, avšak len do výšky základu dane. Za znevýhodneného pracovníka

sú považované osoby, ktoré sú mladšie ako 26 rokov alebo osoby, ktoré sú staršie ako 55 rokov a zároveň platí, že tieto osoby boli zaregistrované ako nezamestnané minimálne šesť mesiacov pred nástupom do daného zamestnania. Daňový subjekt tak bude oslobodený od platenia všetkých povinných príspevkov na sociálne zabezpečenie, ktoré súvisia s touto osobou a to počas prvých dvoch rokov od začiatku jeho zamestnávania.

2 Cieľ práce

Primárnym cieľom záverečnej diplomovej práce je priblížiť daňové stimuly, ktoré sú dôležitým stimulačným nástrojom krajín, priblížiť jednotlivé daňové stimuly v nami zvolených krajinách Európskej únie (t. j. Slovensko, Poľsko a Slovinsko), porovnať ich a zhodnotiť na základe ich vplyvu na podnikateľské subjekty a daňový systém.

Na to, aby bol primárny cieľ naplnený, bolo nevyhnutné určiť si aj parciálne, čiastkové ciele, ktoré sú nasledovné:

- nadobudnutie teoretických poznatkov z oblasti daňových stimulov so zameraním najmä na základné princípy zdanenia, stimulačnú funkciu daní a členenie daňových stimulov,
- získať prehľad o uplatňovaných daňových stimulov v podmienkach Slovenskej republiky ako aj v podmienkach Poľskej a Slovinskej republiky,
- uskutočniť analýzu uplatňovaných daňových stimulov, ich vývoj z časového hľadiska,
- zistiť vplyv týchto stimulov na makroekonomické ukazovatele zvolených krajín,
- zhodnotiť stav podnikateľského prostredia vo vybraných krajinách,
- zhodnotiť dopad daňových stimulov v nadväznosti na základné princípy zdanenia,
- vyhodnotiť dosiahnuté výsledky a navrhnúť relevantné riešenia, ktoré zlepšia efektívnosť daňových stimulov.

3 Metodika práce a metody skúmania

Na to, aby sme mohli dosiahnuť primárny cieľ a taktiež aj čiastkové ciele, stanovené v druhej kapitole záverečnej práce, bolo nevyhnutné zvoliť adekvátne metódy skúmania a spôsoby ako stanovené ciele úspešne naplniť.

Prvým krokom pri vypracovávaní diplomovej práce bolo nadobudnutie teoretických poznatkov, čo znamenalo systematicky zber údajov a informácií, ktoré súvisia s rozoberanou problematikou daňových stimulov. Pri tomto prvom kroku sme teda využili najmä metódu obsahovej analýzy, ktorou sme uskutočnili rozbor rôznych slovenských, ale aj zahraničných publikácií, odborných článkov, dokumentov ministerstiev a legislatívnych noriem jednotlivých vybraných krajín. Následne sme mohli aplikovať metódu syntézy, ktorou sme z jednotlivých získaných informácií vybrali len tie dôležité.

Ďalším krokom pri spracovávaní záverečnej práce, kde sme svoju pozornosť sústredili na analýzu a charakteristiku daňových stimulov poskytovaných nami zvolenými krajinami Európskej únie – Slovensko, Poľsko a Slovinsko, bolo využitie metódy analýzy, spolu s metódami tabuľkového a grafického zobrazenia. Výhodou metód tabuľkového a grafického zobrazenia je ich prehľadnosť, najmä čo sa týka vývojových trendov a číselných údajov. Pri jednotlivých výpočtoch bolo nutné využiť matematicko-štatistické metódy.

V záverečnej kapitole diplomovej práce sme sa zamerali na samotnú sumarizáciu získaných údajov. V tejto časti sme využili najmä metódu syntézy, keď sme zhrnuli nadobudnuté výsledky. Následne sme aplikovali metódu komparácie, prostredníctvom ktorej sme mohli porovnať a analyzovať efektivitu uplatňovaných stimulov vo vybraných krajinách Európskej únie.

4 Výsledky práce

V tejto kapitole sústredíme svoju pozornosť na dosiahnuté výsledky. V nasledujúcich podkapitolách sú spracované údaje týkajúce sa daňových stimulov, v ktorých sme sa zamerali na analýzu celkového vývoja poskytnutých stimulov Slovenskou republikou spolu s ich dopadom, následne sme uskutočnili analýzu stimulov v Poľsku so zameraním najmä na Špeciálne ekonomické zóny a nakoniec sme zanalyzovali daňové stimuly v Slovinsku a zhodnotili podnikateľské prostredie v týchto krajinách EÚ.

4.1 Analýza vývoja poskytnutých daňových stimulov Slovenskou republikou

Analýza celkového vývoja poskytnutých daňových stimulov Slovenskou republikou je zameraná na obdobie od začiatku ich poskytovania, čiže od roku 2002 až po súčasnosť. V tabuľke č. 5 môžeme vidieť prehľad týchto stimulov, t. j. počet schválených stimulov a taktiež aj v akej výšky boli tieto stimuly v jednotlivých rokoch poskytnuté. Následne sme sa zamerali aj na počty plánovaných vytvorených pracovných miest, prostredníctvom ktorých sme vedeli určiť náklady na jedno pracovné miesto.

Z tabuľky č. 5 vyplýva, že celkový počet vydaných rozhodnutí za sledované obdobie bol 211 a dosiahli výšku skoro 2 mld. EUR. Počet prijímateľov je však nižší, a to vzhľadom nato, že niektoré spoločnosti čerpali stimuly viackrát. Medzi spoločnosti, ktoré čerpali stimuly dvakrát patria napríklad: Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o., Dell s.r.o., Embraco Slovakia s.r.o., Holcim Business Services s.r.o., OSRAM, a.s., Mondi SCP, a.s., SAMSUNG Slovakia s.r.o., PCA Slovakia, s.r.o., Magneti Marelli, s.r.o. a Johnson Controls, s.r.o. Taktiež máme spoločnosti, ktoré čerpali daňové stimuly dokonca trikrát a tými sú konkrétne: Kia Motors Slovakia s.r.o., T-Systems Slovakia s.r.o., ZKW Slovakia s.r.o. a SCA Hygiene Products Slovakia, s.r.o. Najvyšší počet stimulov bol zaznamenaný v r. 2006 a v tomto roku bol aj objem týchto stimulov najvyšší. Môžeme si všimnúť, že v r. 2005 neboli štátom poskytnuté žiadne stimuly.

Na problém, súvisiaci s opakujúcimi sa stimuly pre tie isté spoločnosti, častokrát upozorňujú analytici z inštitútu INESS a podľa Martina Vlachynského môžeme skonštatovať, že: *„Reálne nastáva situácia, keď niektoré firmy majú oproti svojim konkurentom trvalo nižšie dane. Vzniká navyše mylný dojem, že kto si nevybaví od vlády*

stimuly, nedokáže na Slovensku podnikat', čo neprospieva podnikateľskej klíme.“ Ak takúto pomoc dostávajú spoločnosti opakovane, môže tu nastať otázka či daná spoločnosť je vôbec konkurencieschopná, prípadne či nie je prepojená s politikmi, ktorí túto podporu schvaľujú. Vláda by však v žiadnom prípade nemala podporovať spoločnosti, ktoré sa nevedia udržať na trhu. Ide o mrhanie verejných zdrojov a diskrimináciu podnikateľov, ktorí zo zaplatených daní cez stimuly „živí“ iné spoločnosti, s ktorými zvädzajú boj o zákazníkov ako aj o potenciálnych pracovníkov.⁴³

Tabuľka č. 5 Prehľad stimulov za obdobie od r. 2002-2018

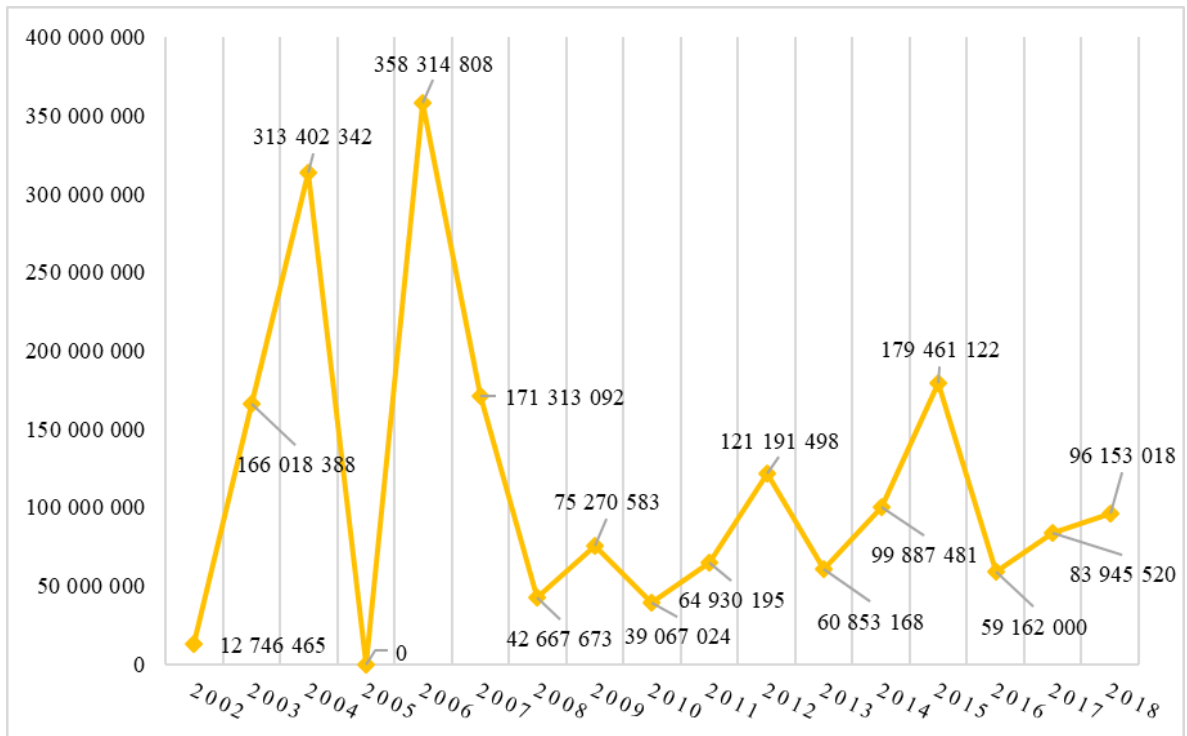
Rok	Výška štátnej pomoci v EUR	Počet schválených stimulov	Plánované vytvorené pracovné miesta	Náklady na jedno pracovné miesto
2002	12 746 465	1	582	21 901
2003	166 018 388	1	3 500	47 434
2004	313 402 342	18	8 870	35 333
2005	-	-	-	-
2006	358 314 811	48	15 385	23 290
2007	171 313 092	16	5 753	29 778
2008	42 667 673	5	2 199	19 403
2009	75 270 583	8	2 976	25 293
2010	39 067 024	11	1 350	28 939
2011	64 930 195	10	2 120	30 627
2012	121 191 498	10	3 938	30 775
2013	60 853 168	11	2 459	24 747
2014	99 887 481	13	1 630	25 354
2015	179 461 122	17	5 319	33 740
2016	59 162 000	8	2 487	23 789
2017	83 945 520	15	3 056	27 469
2018	96 153 018	19	2 915	16 232
SÚČET	1 944 384 380	211	64 539	28 463

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov dostupných od MH SR⁴⁴

⁴³ KRAJANOVÁ, Daniela. *Vláda opakovane dotuje tie isté firmy a potom to vyzerá tak, že iní tu nemajú miesto*. [online]. 2017. [cit. 2019-02-08]. Dostupné na internete: <<https://iness.sk/sk/vlada-opakovane-dotuje-tie-iste-firmy-potom-vyzera-tak-ze-ini-tu-nemaju-miesto-dennik-n>>.

⁴⁴ MH SR. *Zoznam subjektov, ktorým bolo schválené poskytnutie investičnej pomoci*. [online]. 2019. [cit. 2019-02-08]. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podpora-investicii/investicna-pomoc/zoznamy/zoznam-podnikatelskych-subjektov-ktorym-bolo-schvalene-poskytnutie-regionalnej-pomoci>>.

Na grafe č. 1 vidíme grafické spracovanie vývoja poskytnutých stimulov za celkové sledované obdobie. Z grafu sme zaznamenali, že v posledných troch rokoch nastal rastúci trend poskytnutých stimulov, k čomu prispeli aj legislatívne zmeny, ktoré boli prijaté koncom roka 2015. Tieto legislatívne zmeny zjednodušili prístup k stimulom pre podnikateľské subjekty v najmenej rozvinutých regiónoch. Najväčší objem poskytnutých stimulov bol v rokoch 2004, 2006 a v roku 2015, pričom pre tieto roky platí, že aj počet plánovaných vytvorených pracovných miest bol najvyšší.

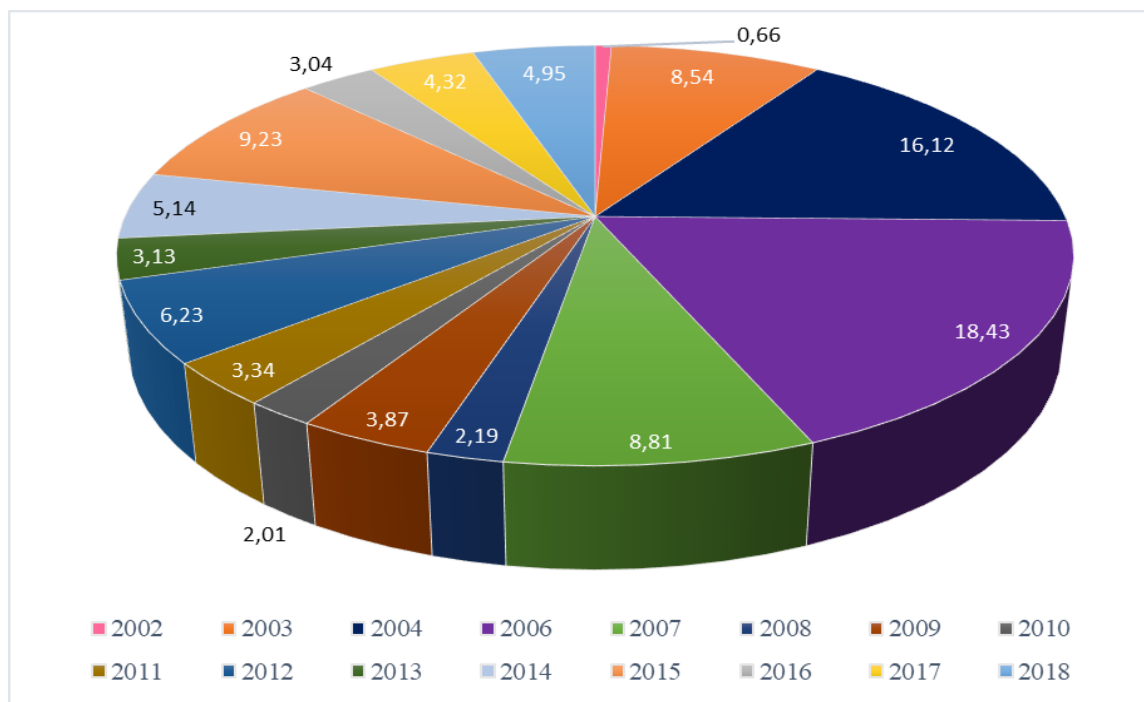

Graf č. 1 Vývoj poskytnutých stimulov za obdobie od r. 2002-2018 v EUR

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov dostupných od MH SR⁴⁵

Percentuálny podiel stimulov z celkového objemu poskytnutých stimulov v jednotlivých rokoch je graficky znázornený na grafe č. 2.

⁴⁵ MH SR. Zoznam subjektov, ktorým bolo schválené poskytnutie investičnej pomoci. [online]. 2019. [cit. 2019-02-08]. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podpora-investicii/investicna-pomoc/zoznamy/zoznam-podnikatelskych-subjektov-ktorym-bolo-schvalene-poskytnutie-regionalnej-pomoci>>.

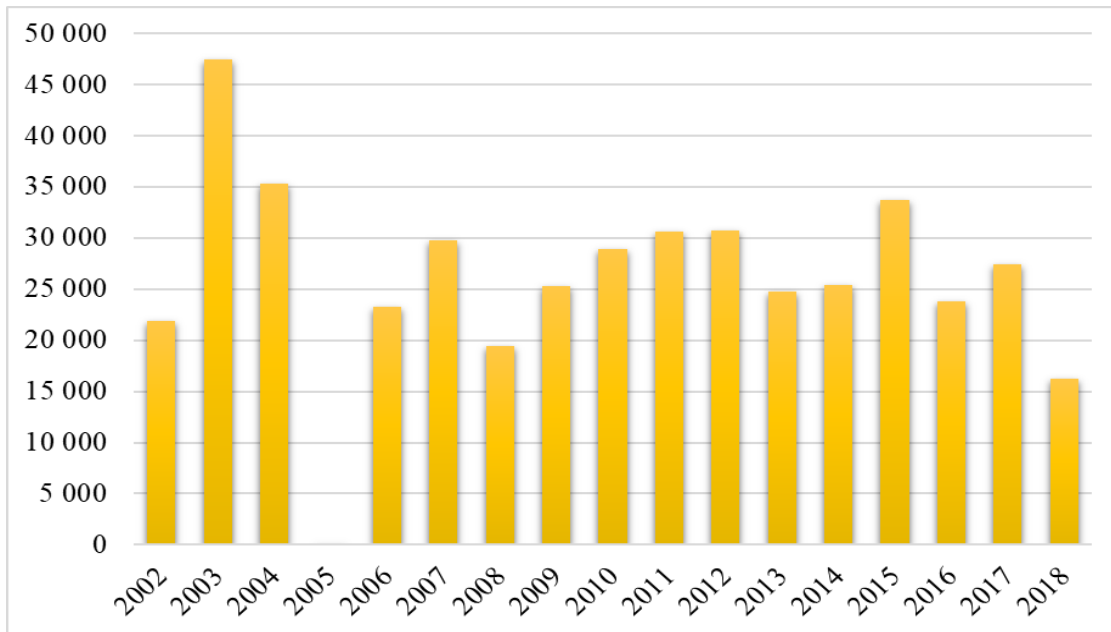
Graf č. 2 *Percentuálny podiel stimulov v jednotlivých rokoch*

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov dostupných od MH SR⁴⁶

Svoju pozornosť sme zamerali aj plánované vytvorené pracovné miesta a s tým spojené náklady na jedno pracovné miesto v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia. Z tabuľky č. 5 môžeme vidieť, že za celé sledované obdobie bolo plánované vytvoriť 64 539 pracovných miest, pričom priemerne náklady na takéto jedno pracovné miesto dosiahli výšku 28 463 EUR. Môžeme si všimnúť, že najviac pracovných miest malo vzniknúť v roku 2006, čo bolo spôsobené aj najvyšším počtom schválených stimulov za celé obdobie. Naopak, najmenej pracovných miest malo vzniknúť v roku 2002, kedy bol poskytnutý len jeden stimul. Pri spracovaní týchto výsledkov bolo potrebné zohľadniť aj fakt, že v roku 2014 z celkového objemu stimulov vo výške 99 887 481 EUR bol poskytnutý daňový stimul spoločnosti Duslo, a. s. vo výške 58 560 000 EUR, pričom táto spoločnosť neplánovala vytvoriť žiadne nové pracovné miesta a stimul jej bol schválený len vo forme daňovej úľavy. Takáto istá situácia nastala aj v roku 2018, keď z celkového objemu poskytnutých stimulov vo výške 96 153 018 EUR bol poskytnutý daňový stimul spoločnosti Mondi SCP, a. s., pričom ani táto spoločnosť sa nepričinila vytvorením nových

⁴⁶ MH SR. Zoznam subjektov, ktorým bolo schválené poskytnutie investičnej pomoci. [online]. 2019. [cit. 2019-02-08]. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podpora-investicii/investicna-pomoc/zoznamy/zoznam-podnikatelskych-subjektov-ktorym-bolo-schvalene-poskytnutie-regionalnej-pomoci>>.

pracovných miest a stimul jej bol poskytnutý len ako úľava na dani. Grafické spracovanie nákladov na jedno pracovné miesto v jednotlivých rokoch sa nachádza v grafe č. 3.

Graf č. 3 Prehľad nákladov na jedno pracovné miesto v jednotlivých rokoch

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov dostupných od MH SR⁴⁷

Zo zostrojeného grafu môžeme konštatovať, že najnižšie náklady na jedno pracovné miesto boli práve v poslednom roku sledovaného obdobia. Výraznejší pokles sme zaznamenali v roku 2008, čo je možné pripísať hospodárskej kríze, avšak od roku 2009 až do roku 2012 vidíme rastúci trend týchto nákladov.

Pri hlbšej analýze sme sa zamerali aj na krajiny pôvodu jednotlivých príjemcov. Prehľad všetkých príjemcov podľa krajín pôvodu spolu s percentuálnym podielom na celkových poskytnutých stimuloch sa nachádza v tabuľke č. 6.

⁴⁷ MH SR. Zoznam subjektov, ktorým bolo schválené poskytnutie investičnej pomoci. [online]. 2019. [cit. 2019-02-10]. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podpora-investicii/investicna-pomoc/zoznamy/zoznam-podnikatelskych-subjektov-ktorym-bolo-schvalene-poskytnutie-regionalnej-pomoci>>.

Tabuľka č. 6 Prijemcovia stimulov podľa krajín pôvodu

Krajina pôvodu	Súčet stimulov v €	% podiel	Krajina pôvodu	Súčet stimulov v €	% podiel
Belgicko	6 797 500	0,35	Maďarsko	10 202 574	0,52
Brazília	1 991 635	0,10	Malajzia	38 268 000	1,97
Česko	62 641 126	3,22	Nórsko	1 163 372	0,06
Čína	5 550 000	0,29	Poľsko	531 600	0,03
Dánsko	9 110 333	0,47	Rakúsko	85 606 121	4,40
Francúzsko	193 277 550	9,94	Rusko	3 160 061	0,16
GB	129 812 750	6,68	Slovensko	127 839 132	6,57
Holandsko	176 461 902	9,08	Nemecko	232 917 375	11,98
Hongkong	38 800 372	2,00	Španielsko	37 700 047	1,94
Írsko	652 000	0,03	Švajčiarsko	49 408 108	2,54
Island	3 264 883	0,17	Švédsko	7 928 607	0,41
Japonsko	19 250 000	0,99	Taliansko	70 312 898	3,62
Kajmanské ostrovy	11 405 306	0,59	Ukrajina	18 000 000	0,93
Kórejská republika	450 114 343	23,15	USA	109 814 425	5,65
Luxembursko	42 402 357	2,18	Spolu	1 944 384 377	100,00

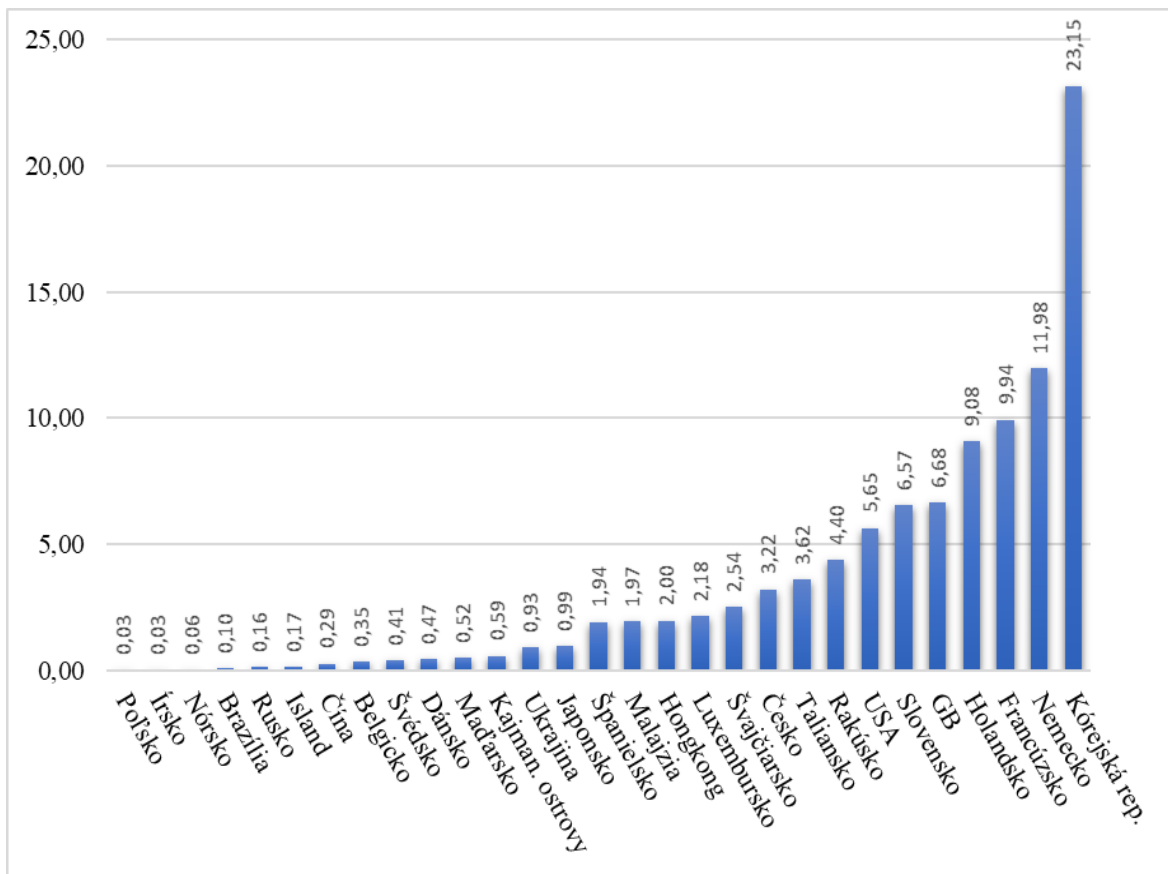
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov dostupných od MH SR⁴⁸

Zo spracovanej tabuľky č. 6 nám vyplýva, že Kórejská republika je najväčším prijímateľom poskytnutých stimulov s podielom 23,15 % za celé sledované obdobie. Ďalšou krajinou v poradí je Nemecko s 11,98 %-ným podielom a za ňou je Francúzsko, ktoré má 9,94 %-ný podiel. Týmto trom krajinám tak boli pridelené stimuly vo výške 876 309 268 EUR výške, čo predstavuje 45,07 % zo všetkých poskytnutých stimulov. Môžeme si všimnúť, že slovenským podnikateľským subjektom boli pridelené stimuly za celkové sledované obdobie vo výške 127 839 132 EUR, čo predstavuje 6,57 %.

Za sledované obdobie boli stimuly celkovo poskytnuté 29 krajinám. Slovenská republika sa umiestnila na 6. mieste. Na prvých piatich priečkach sa okrem už spomenutej Kórejskej republiky, Nemecka a Francúzska nachádza ešte Holandsko a Veľká Británia.

⁴⁸ MH SR. Zoznam subjektov, ktorým bolo schválené poskytnutie investičnej pomoci. [online]. 2019. [cit. 2019-02-11]. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podpora-investicii/investicna-pomoc/zoznamy/zoznam-podnikatelskych-subjektov-ktorym-bolo-schvalene-poskytnutie-regionalnej-pomoci>>.

Naopak, na chvoste sa nachádza a najmenší objem poskytnutých stimulov získali podnikateľské subjekty z krajín ako Rusko, Brazília, Nórsko, Írsko a Poľsko. Prehľad všetkých týchto krajín je graficky zobrazený na grafe č. 4.

Graf č. 4 Poradie príjemcov stimulov podľa krajín

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov dostupných od MH SR⁴⁹

Celková suma stimulov, ktorá je poskytovaná sa skladá z viacerých častí. Súčty týchto jednotlivých častí za celé sledované obdobie spolu s ich percentuálnym podielom sú zobrazené v tabuľke č. 7.

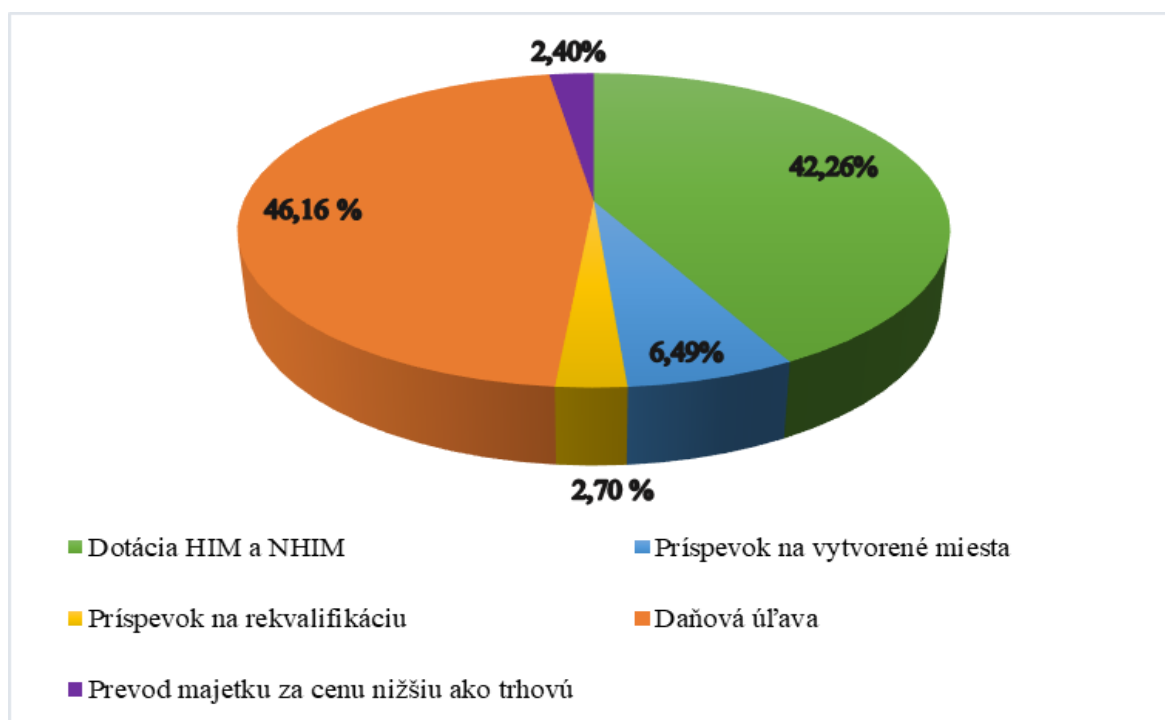
⁴⁹ MH SR. Zoznam subjektov, ktorým bolo schválené poskytnutie investičnej pomoci. [online]. 2019. [cit. 2019-02-11]. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podpora-investicii/investicna-pomoc/zoznamy/zoznam-podnikatelskych-subjektov-ktorym-bolo-schvalene-poskytnutie-regionalnej-pomoci>>.

Tabuľka č. 7 Členenie celkového objemu stimulov

Dotácia HIM a NHIM	Príspevok na vytvorené miesta	Príspevok na rekvalifikáciu	Daňová úľava	Prevod majetku za cenu nižšiu ako trhovú	Súčet a % podiel	M.j.
821 613 753	126 115 264	52 512 165	897 447 568	46 695 630	1 944 384 380	EUR
42,26	6,49	2,70	46,16	2,40	100,00	%

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov dostupných od MH SR⁵⁰

Z tabuľky č. 7 nám vyplýva, že najčastejšie poskytovaným stimulom je daňová úľava, ktorá za celé sledované obdobie dosiahla výšku 897 447 568 EUR a jej percentuálny podiel predstavoval 46,16 %. O 3,90 % nižší podiel má dotácia na hmotný investičný majetok a nehmotný investičný majetok, ktorá za celé sledované obdobie nadobudla hodnotu 821 613 753 EUR. Percentuálne rozdelenie objemu investičnej pomoci za sledované obdobie je graficky zobrazené na grafe č. 5.

Graf č. 5 Percentuálny podiel jednotlivých foriem stimulov za sledované obdobie

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov dostupných od MH SR⁵¹

⁵⁰ MH SR. Zoznam subjektov, ktorým bolo schválené poskytnutie investičnej pomoci. [online]. 2019. [cit. 2019-02-14]. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podpora-investicii/investicna-pomoc/zoznamy/zoznam-podnikatelskych-subjektov-ktorym-bolo-schvalene-poskytnutie-regionalnej-pomoci>>.

⁵¹ Tamtiež.

4.1.1 Dopad daňových stimulov uplatňovaných Slovenskou republikou

V tejto podkapitole sme sa zamerali na to, aký dopad spôsobujú stimuly, ktoré sú uplatňované na území Slovenskej republiky. V tabuľke č. 8 sme spracovali prehľad výšky poskytnutých stimulov v jednotlivých rokoch, spolu s celkovým objem vybranej dane z príjmov právnických osôb a príslušnou sadzbou dane v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia.

Tabuľka č. 8 Dopad daňových stimulov uplatňovaných Slovenskou republikou

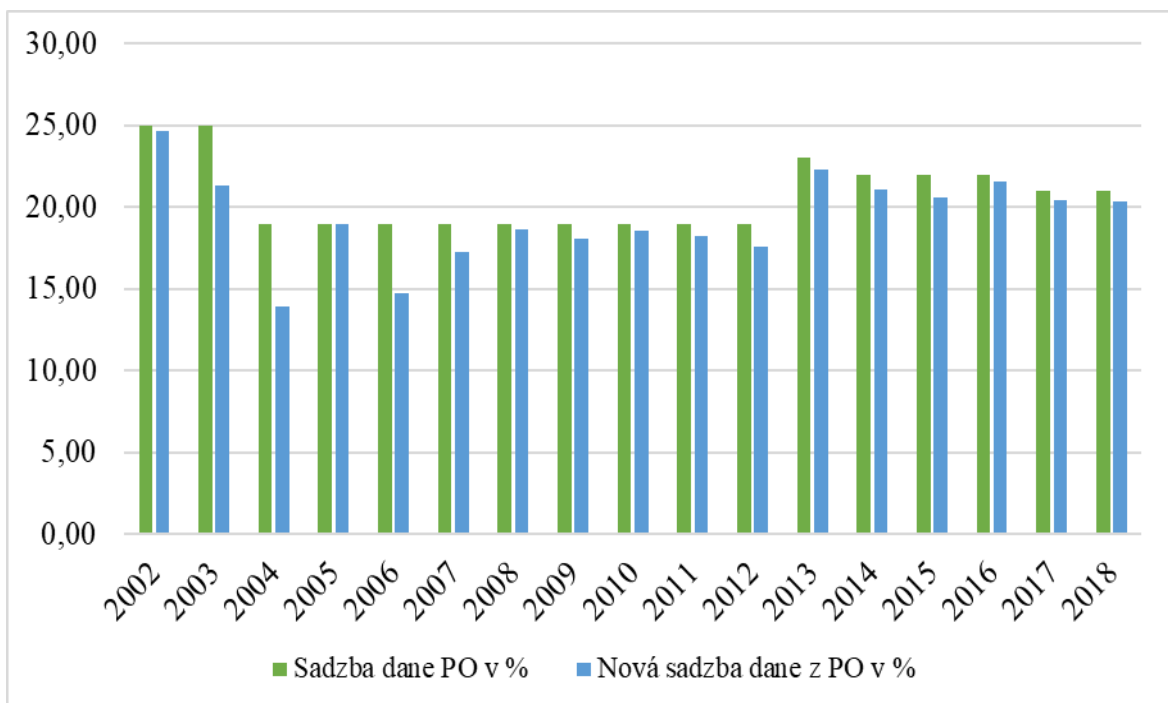
Rok	Výška poskytnutých stimulov v mil. EUR	Celkový objem vybranej dane z príjmov PO v mil. EUR	Sadzba dane PO v %	Nová sadzba dane z PO v %
2002	12,75	926,00	25,00	24,66
2003	166,02	1 118,00	25,00	21,29
2004	313,40	1 171,00	19,00	13,91
2005	0,00	1 344,00	19,00	19,00
2006	358,31	1 599,00	19,00	14,74
2007	171,31	1 848,00	19,00	17,24
2008	42,67	2 087,00	19,00	18,61
2009	75,27	1 582,00	19,00	18,10
2010	39,07	1 659,00	19,00	18,55
2011	64,93	1 666,00	19,00	18,26
2012	121,19	1 631,00	19,00	17,59
2013	60,85	1 975,00	23,00	22,29
2014	99,89	2 315,00	22,00	21,05
2015	179,46	2 860,00	22,00	20,62
2016	59,16	2 812,00	22,00	21,54
2017	83,95	2 995,00	21,00	20,41
2018	96,15	3 167,00	21,00	20,36

Zdroj: vlastné spracovanie

Na základe zistených skutočností si môžeme všimnúť, že ak sme porovnali výšku poskytnutých stimulov s celkovou výškou vybranej dane z príjmov právnických osôb

v jednotlivých rokoch, mohli sme tak určiť aká „nová“ sadzba dane pre právnické osoby mohla vzniknúť. Najvýraznejší rozdiel môžeme postrehnúť najmä v 2004, kde rozdiel medzi vtedy uplatňovanou sadzbou dane a nami novou prepočítanou sadzbou dosiahol rozdiel 5,09 %. Ďalšie výraznejšie rozdiely prislúchajú najmä rokom 2003 a 2006, keď v roku 2003 mohla byť sadzba nižšia o 3,71 % a v roku 2006 o 4,26 %. V posledných rokoch už takéto výraznejšie rozdiely nie sú badateľné a sadzba dane by poklesla o približne 0,50 %, čo však bolo zapríčinené nižším objemom poskytnutých daňových stimulov.

Na ďalšom grafe č. 6 je znázornené porovnanie sadzieb dane z príjmov právnických osôb v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia.

Graf č. 6 Porovnanie sadzieb dane z príjmov PO

Zdroj: vlastné spracovanie

Vzhľadom na zistené skutočnosti, môžeme povedať, že ak by sa v jednotlivých rokoch neposkytli schválené stimuly, bolo možné uskutočniť zníženie sadzby dane pre právnické osoby, v roku 2004 dokonca o viac ako 5 %. Takéto zníženie by sa týkalo všetkých právnických osôb, a teda zvýhodnenie by získali všetky subjekty, nie len tie, ktorým boli schválené daňové stimuly.

Podnikateľské subjekty sú už dlhodobo nespokojné s dotačným systémom, ktorú u nás funguje a ich predstava spravodlivej podpory je úplne iná od tej aktuálnej. Aj Peter

Kremský z Podnikateľskej aliancie Slovenska tvrdí, že: „Nemalo by sa to robiť cez investičné stimuly konkrétnym spoločnostiam, ale najmä cez zlepšovanie podnikateľského prostredia v regióne, napríklad zlepšovaním infraštruktúry, rozvojom miestnych služieb, podporou vzdelávania v regióne a pod. Najviac by štát investorom pomohol odstránením byrokracie, korupcie, zjednodušením daňových pravidiel a trhu práce.“⁵²

Podobný názor zdieľa aj Martin Vlachynský, ktorý tvrdí, že by privítal ešte plošnejšie opatrenia a to v podobe regionálnych odpočítateľných položiek, pridaním vo výstavbe infraštruktúry, ale aj v regionalizácii minimálnej mzdy.⁵³

V tabuľke č. 9 je spracovaný prehľad jednotlivých položiek, na základe ktorých bolo vypracované hodnotenie podnikateľského prostredia podľa Doing Business.

Tabuľka č. 9 Podnikateľské prostredie – Slovenská republika

Položka	2019 – umiestnenie	2019 - skóre	2018 – skóre	zmena skóre (% bodov)
Celkové umiestnenie	42	75,17	74,88	0,29
Začatie podnikateľskej činnosti	127	82,02	81,96	0,06
Riešenie stavebných povolení	143	59,34	59,33	0,01
Dodanie elektrickej energie	47	83,23	83,19	0,04
Obstaranie majetku	9	90,17	90,17	-
Získanie úveru	44	70,00	70,00	-
Ochrana investorov	95	53,33	53,33	-
Administratíva spojená s platbou dane	48	80,62	80,46	0,16
Obchodovanie cez hranice	1	100,00	100,00	-
Vymožiteľnosť kontraktov	47	66,12	64,27	1,85
Riešenie platobnej neschopnosti	42	66,90	66,08	0,82

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Doing Business⁵⁴

⁵² KREMSKÝ, Peter. *Investičné stimuly pre veľké podniky deformujú podnikateľské prostredie a poškodzujú podnikateľov*. [online]. 2016. [cit. 2019-02-18]. Dostupné na internete: <<https://www.alianciapas.sk/2016/03/24/investicne-stimuly-pre-velke-podniky-deformuju-podnikatelske-prostredie-a-poskodzuju-podnikatelov/>>.

⁵³ KRAJANOVÁ, Daniela. *Vláda opakovane dotuje tie isté firmy a potom to vyzerá tak, že iní tu nemajú miesto*. [online]. 2017. [cit. 2019-02-19]. Dostupné na internete: <<https://iness.sk/sk/vlada-opakovane-dotuje-tie-iste-firmy-potom-vyzera-tak-ze-ini-tu-nemaju-miesto-dennik-n>>.

⁵⁴ DOING BUSINESS. *Ease of doing business in Slovak Republic*. [online]. 2019. [cit. 2019-02-19]. Dostupné na internete: <http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/slovakia#DB_ri>.

Podľa údajov spracovaných v tabuľke č. 9 sa Slovenská republika nachádza na 42. mieste v porovnaní s ďalšími 190 krajinami a dosiahla skóre 75,17 zo 100 (pričom 100 predstavuje najlepšie hodnotenie). V rámci Európskej únie sa Slovensko nachádza na 18. mieste z 28 členských krajín EÚ. Môžeme si všimnúť, že najväčšie nedostatky sme dosiahli najmä pri začatí podnikateľskej činnosti a pri riešení stavebných povolení (na takto vysokých priečkach sa umiestnili krajiny ako Uganda, Rumunsko, Keňa a Peru). Pri ich hodnotení Doing Business berie do úvahy najmä časové a nákladové hľadisko.

4.1.2 Alternatívny pohľad na investičné stimuly

Investičné stimuly sú chápané ako nástroje, prostredníctvom ktorých sú narúšané trhové princípy. Je to fakt, ktorý si uvedomujú viacerí ekonómovia, ale aj politici, avšak tieto stimuly sú častokrát hájené ako nevyhnutnosť, pretože ide o pomerne lacné opatrenia na nakopnutie ekonomiky či ako prostriedok, cez ktorý je možné vyhrať medzinárodné súboje o niekoľko miliónové súkromné investície. Investičné stimuly môžu byť tiež brané ako náklad, na ktorý sa skladajú iní platitelia daní. Úspešná investícia síce koniec koncov zabezpečí pracovné miesta, nové produkty, dane a odvody, avšak nemôžeme zabudnúť na to, že sa uskutoční menej investícií v iných podnikateľských subjektoch. Tieto stimuly síce zvýhodnia niektoré, vybrané spoločnosti, ale tých je len pár a paradoxne to býva v regiónoch, kde to nutné nie je. Z politického hľadiska sú investičné stimuly lacnejšia náhrada v porovnaní so zlepšením podnikateľského prostredia a s lepším spravovaním verejných finančných prostriedkov, ktorým by sa dosiahlo zníženie dane.⁵⁵

Na základe zistiť skutočností sa odporúča implementovať nasledovné:⁵⁶

- eliminácia priamej investičnej pomoci, čo znamená, že pomoc zo strany vlády k potenciálnemu investorovi by sa mala v prvom rade zamerať na poskytnutie poradenstva a na presne definované strednodobé a dlhodobé zámery, hlavne čo sa týka oblasti rozvoja infraštruktúry, ďalej napr. na osobitnú pomoc s určitými prekážkami (byrokratickými), ktoré sa týkajú stavebných a územných konaní a schvaľovacích procesov a iné;

⁵⁵ VLACHYNSKÝ, Martin – KRISTÁLY, Martin. *Investičné stimuly*. [online]. 2017. [cit. 2019-02-20]. Dostupné na internete: <http://iness.sk/sites/default/files/media/file/pdf/INT/INT_1-2017_Investicne_stimuly.pdf>.

⁵⁶ Tamtiež.

- redukcia daňového zaťaženia a následná konsolidácia rozpočtu z výdavkovej strany, pretože slovenské verejné finančné prostriedky zaznamenali v posledných rokoch výrazný nárast daňovo odvodových príjmov, avšak aj napriek tomu dochádza k opätovnému zvyšovaniu určitých daní, prípadne k zavádzaniu ďalších;
- plošné eliminovanie zamerané na byrokráciu, čo predstavuje, že aj osobitná pomoc s administratívou je veľkým zvýhodnením istého investora. Každá ekonomika potrebuje okrem veľkých podnikov, aj tie malé a stredné, ktoré žiaľ nemajú možnosť zabezpečiť si stimuly a ktoré sú najviac zaťažované byrokráciou. Práve takéto spoločnosti si najviac nárokujejú na zmenu a zlepšenie podnikateľského prostredia.

Okrem týchto návrhov je možné aplikovať ešte ďalšie alternatívy investičných stimulov, ktorými sú nasledovné⁵⁷:

- zrušiť stimuly a vzápätí znížiť dane – je pomerne náročné, ba až nemožné určiť, ktorá investícia bude úspešná a ktorá nie. Vo všeobecnosti však platí, že každá investícia, ktorá sa uchyť sa musí vedieť pokryť z výnosov, ktoré dosiahne v budúcnosti. Ak toto pravidlo neplatí a na takúto investíciu je nutný stimul, môžeme skonštatovať, že takýto investičný projekt nie je pre nás prínosom. Ak však chceme dosiahnuť to, aby sa investičné projekty rozvíjali a boli prínosné, je potrebné znížiť dane a vytvoriť vyhovujúce podnikateľské prostredie pre všetkých. Zrušením stimulov je možné ušetriť finančné prostriedky, prostredníctvom ktorých sa môže znížiť daň z príjmov PO a to bez dopadu na príjmovú stránku rozpočtu;
- dražba investičných stimulov – ak zrušenie stimulov z politického hľadiska nie je možné, prichádza do úvahy aspoň ich vylepšenie. V praxi sa častokrát stretávame s tým, že stimuly sú pridelené takým žiadateľom, ktorí majú dostatok svojich finančných prostriedkov a stimul pre nich nie je nevyhnutný. Aj samotný priemerný náklady vo výške skoro 29 000 EUR na jedno pracovné miesto je značne vysoký a určite je možné jeho zníženie. Riešením takejto situácie by bolo uskutočniť dražbu (aukciu) jednotlivých stimulov, čo znamená,

⁵⁷ VLACHYNSKÝ, Martin. *Investičné stimuly – Tvorba nových hodnôt alebo prerozdelenie existujúcich?* [online]. 2013. [cit. 2019-02-20]. Dostupné na internete: <http://www.iness.sk/sites/default/files/media/file/pdf/IPN/INESS%20Policy%20Note%201_2013%20Februar.pdf>.

že stanovený objem prostriedkov sa bude prideľovať postupne tým žiadateľom, ktorí budú vykazovať čo najnižšie náklady na jedno novovytvorené miesto. Ak primárnym cieľom stimulov má byť zabezpečenie čo najväčšieho počtu nových pracovných miest (z krátkodobého hľadiska), tak náklad spojený s vytvorením takéhoto miesta je rozhodujúcim meradlom z hľadiska efektívnosti stimulov. Vláda by oznámila výšku stimulov, ktoré ponúka a termín, počas ktorého sa môžu žiadatelia o stimuly uchádzať. Najlepším riešením by bolo vyhlásiť regionálne dražby, so zameraním na tie okresy, ktoré sú charakteristické vysokým percentom nezamestnanosti. Ďalším krokom by tak bolo pridelenie stimulov tým spoločnostiam, ktoré vykazujú najnižšie náklady na jedno nové vytvorené pracovné miesto. Tak by bol celý systém oveľa viac objektívny, prehľadnejší a k stimulov by sa dostali aj také spoločnosti, ktoré doteraz takúto možnosť nemali;

- ďalším riešením je znížiť odvody pre zamestnancov s nízkym príjmami, čo by predstavovalo náhradu za poskytovanie investičných stimulov. Takéto riešenie by sa dotklo značnej časti populácie a taktiež by výrazne nenarušilo konkurenčné prostredie. Uplatnením takéhoto návrhu by mal zamestnávateľ výrazne nižšie náklady na zamestnanca a zároveň tento zamestnanec by mal aj vyššiu čistú mzdu. Okresy, ktoré trpia vysokým percentom nezamestnanosti, by sa tak stali pre mnohých investorov výrazne zaujímavejšie a taktiež aj kúpna sila obyvateľstva by sa značne zdvihla. Takéto riešenie by bolo výhodne nie len pre budúceho investora a zároveň zamestnávateľa, ale aj pre toho už existujúceho.

4.2 Analýza stimulov poskytovaných Poľskou republikou

Poľsko ponúka širokú škálu investičných stimulov dostupných na regionálnej aj vládnej úrovni. Investori môžu využiť vládne dotácie financované v rámci Programu na podporu investícií zásadného významu pre poľské hospodárstvo v rokoch 2011-2023 (grant na zamestnanosť a investičný grant). Je možné využiť aj možnosť oslobodenia od dane (z dane z príjmov v rámci osobitných ekonomických zón a dane z majetku) alebo nástroje spolufinancované z európskych fondov. Všetky nástroje podpory sú k dispozícii

rovnako a podľa rovnakých pravidiel ako pre zahraničných tak aj pre poľských investorov.⁵⁸

Investičné stimuly ako podpora sa poskytne formou dotácii prostredníctvom bilaterálnej dohody, ktorá sa uzatvára medzi ministerstvom hospodárstva a samotným investorom. V zmluve sú podrobne upravené podmienky vyplácania dotácií, ktoré sú úmerne vyplácané podľa miery plnenia záväzkov investora⁵⁹.

O podporu však môžu požiadať len tie podnikateľské subjekty, ktoré plánujú investovať svoje peňažné prostriedky do týchto nasledujúcich prioritných sektorov⁶⁰:

- automobilového priemyslu,
- odvetvia leteckej dopravy,
- výskumu a vývoja (R&D),
- moderných služieb,
- poľnohospodárstva a potravinárstva,
- biotechnológie,
- elektronického sektora a výroby domácich spotrebičov.

O podporu môžu požiadať aj podnikateľské subjekty, ktoré svoje investície plánujú vložiť do výroby aj v iných sektoroch, avšak minimálne oprávnené náklady projektu budú predstavovať 174,60 mil. EUR a vytvoria aspoň 200 nových pracovných miest alebo investovaním minimálne 116,40 mil. EUR oprávnených nákladov a vytvorením aspoň 500 nových pracovných miest (významné investície).

V tabuľke č. 10 sa nachádza prehľad podpory pri vytváraní nových pracovných miest, čiže dotácia na podporu zamestnanosť. V tabuľke sa nachádza prehľad maximálnej výšky podpory spolu s minimálnym počtom novovytvorených pracovných miest a minimálnou výškou oprávnených nákladov v jednotlivých sektoroch.

⁵⁸ INVEST IN POMERANIA. *Investment incentives*. [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné na internete: <<https://investinpomerania.pl/en/investment-incentives/>>.

⁵⁹ MINISTERSTVO INWESTYCJI I ROZWOJU. *Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023*. [online]. 2017. [cit. 2019-02-22]. Dostupné na internete: <<https://www.miir.gov.pl/strony/zadania/wsparcie-przedsiębiorczości/program-wspierania-inwestycji-o-istotnym-znaczeniu-dla-gospodarki-polskiej-na-lata-2011-2023/>>.

⁶⁰ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Investment incentives*. [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/investment_incentives#>.

Tabuľka č. 10 Prehľad podpory pri vytváraní nových pracovných miest

Sektor	Nové pracovné miesta	a	Oprávnené náklady na novú investíciu	Maximálna výška podpory na jedno miesto (v EUR)
Výroba:				
<ul style="list-style-type: none"> • automobilový priemysel • biotechnológie • elektronický sektor • letecké odvetvie • PEŇ a potravinárstvo 	250		9,30 mil. EUR	od 745,05 do 3631,13
• moderné služby	250		350 000 EUR	
• výskum a vývoj	35		230 000 EUR	
• významné investície v iných odvetviach	200 al. 500		174,60 mil. EUR al. 116,40 mil. EUR	

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov dostupných z PAIH⁶¹

Čo sa týka sektoru, ktorý je zameraný na výrobu, podporu nie je možné poskytnúť na investície v tom regióne, kde miera nezamestnanosti je nižšia ako 75 % národného priemeru. Dôležité je poznamenať, že pri oprávnených nákladoch na novú investíciu v sektore moderných služieb a výskumu a vývoja sa do týchto nákladov nezahŕňajú náklady na prenájom kancelárskych priestorov. Výhodu ponúka východná časť Poľska, kde sa maximálna výška podpory na jedno novovytvorené pracovné miesto môže navýšiť o 20 %.

Výška podpory spojená s nákladmi na vytvorenie nových pracovných miest sa člení podľa toho, či sa jedná o ⁶²:

- investície do výroby, výška podpory tak závisí od:
 - počtu novovytvorených pracovných miest,

⁶¹ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Investment incentives*. [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/investment_incentives#>.

⁶² Tamtiež.

- percenta zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním,
 - lokality,
 - výšky investičných výdavkov,
 - sektora,
 - a od atraktívnosti daného výrobku na medzinárodných trhoch;
- investície do služieb, výška podpory sa tak odvíja od:
 - počtu novovytvorených pracovných miest,
 - percenta zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním,
 - lokality,
 - komplexnosti procesov poskytovaných spoločnosťou.

V ďalšej tabuľke č. 11 môžeme vidieť prehľad podpory vzhľadom na oprávnené náklady novej investície, čiže investičný grant.

Tabuľka č. 11 Prehľad podpory oprávnených nákladov novej investície

Sektor	Nové pracovné miesta	a	Oprávnené náklady na novú investíciu	Výška podpory (% z oprávnených nákladov)
Výroba: <ul style="list-style-type: none"> ● automobilový priemysel ● biotechnológie ● elektronický sektor ● letecké odvetvie ● PLN a potravinárstvo 	50		37,30 mil. EUR	od 1,50 % do 7,50% oprávnených nákladov
<ul style="list-style-type: none"> ● významné investície v iných odvetviach 	200 al. 500		174,60 mil. EUR al. 116,40 mil. EUR	
<ul style="list-style-type: none"> ● výskum a vývoj 	35		2,30 mil. EUR	až do výšky 10 % oprávnených nákladov

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov dostupných z PAIH⁶³

⁶³ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Investment incentives*. [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/investment_incentives#>>.

Aj pri investičných grantoch platia určite výnimky a výhody, na ktoré nemôžeme zabudnúť. Opäť platí, že v sektore, ktorý je zameraný na výrobu, podporu nie je možné poskytnúť na investície v tom regióne, kde miera nezamestnanosti je nižšia ako 75 % národného priemeru. V sektore výskum a vývoj platí, že do oprávnených nákladov nie je možné zahrnúť náklady spojené s prenájomom kancelárskych priestorov. Pre celý výrobný sektor a sektor významných investícií platí, že výška podpory, ktorá bude poskytnutá, môže byť navýšená o 5 percentuálnych bodov, ak bude investícia umiestnená vo východnom Poľsku.

Celkový rozpočet programu, ktorý je plne financovaný zo štátneho rozpočtu je vo výške 963,4 mil. PLN, čo predstavuje 224 015 253,69 EUR. Rozpočet programu v jednotlivých rokoch sa nachádza v tabuľke č. 12.

Tabuľka č. 12 Rozpočet programu v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Suma v mil. EUR	6,27	7,91	6,84	17,67	20,00	22,79	22,55	30,23	29,07	25,57	11,63	11,63	11,89

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Ministerstva rozvoja⁶⁴

Z tabuľky č. 12 môžeme vidieť že najvyššia podpora prislúchala za celé sledované obdobie roku 2018. Naopak, najnižšia podpora bola zaznamenaná v začiatkoch programu, avšak postupne vidíme rastúci trend až do roku 2019, keď rozpočet začne opätovne pokles.

Príklad č. 1: Výpočet výšky podpory pri vytváraní nových pracovných miest

Podnikateľský subjekt plánuje zamestnať 428 ľudí a v rámci hodnotenia nadobudol 60 bodov (maximálna výška podpory na jedno pracovné miesto s príslušnými bodmi je uvedená v prílohe A). Túto výšku sme prerátali príslušným menovým kurzom, ktorý predstavuje 1 EUR = 4,3006 PLN. Výšku jeho podpory v EUR vypočítame nasledovným spôsobom:

$$\text{Výška podpory} = 250 * 1\,069,62 + 178 * 1\,209,13 = 482\,630,14 \text{ EUR}$$

Ak by sa daná investícia uskutočnila v niektorom z piatich vojvodstiev východného Poľska, výška tejto podpory by sa navýšila ešte o 20 %. Platí však, že ak by sa podpora

⁶⁴ MINISTERSTWO ROZWOJU. Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023. [online]. 2016. [cit. 2019-02-25]. Dostupné na internete: < https://www.mii.gov.pl/media/36998/uchwala_RM_w_sprawie_Programu_wspierania_inwestycji.pdf >.

kombinovala s inou regionálnou pomocou napr. vo forme priamych dotácií alebo z programov, ktoré sú spolufinancované z fondov EÚ, prípadne daňovou úľavou zo špeciálnych ekonomických zón, takáto výška finančnej podpory by sa znížila o 10 %.

To, aký počet bodov podnikateľský subjekt dosiahne závisí od počtu bodov dosiahnutých v jednotlivých kategóriách, ktoré sú uvedené v tabuľkách č. 13 a č. 14. Kategórie hodnotenia sa líšia v závislosti od toho či podnikateľský subjekt umiestnil svoju investíciu vo výrobnom sektore alebo v sektore moderných služieb príp. do výskumu a vývoja.

Tabuľka č. 13 Kategórie hodnotenia projektov realizovaných vo výrobných sektoroch a pre významné investície v iných odvetviach

P. č.	Kategória	Počet bodov
1.	Ludský kapitál	5 – 20
2.	Umiestnenie investície	6 – 30
3.	Investičné výdavky	9 – 20
4.	Sektor v priemysle	6 – 15
5.	Iné	do 15
	Spolu	100

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Ministerstva rozvoja⁶⁵

Tabuľka č. 14 Kategórie hodnotenia projektov realizovaných v sektore moderných služieb a vo výskume a vývoji

P. č.	Kategória	Počet bodov
1.	Uskutočňované procesy	17 – 50
2.	Umiestnenie investície	0 – 30
3.	Ludský kapitál	0 – 15
5.	Iné (spolupráca s univerzitami, značka, jedinečnosť procesov)	0 – 5
	Spolu	100

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Ministerstva rozvoja⁶⁶

⁶⁵ MINISTERSTWO ROZWOJU. *Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023*. [online]. 2016. [cit. 2019-02-25]. Dostupné na internete: <https://www.miir.gov.pl/media/36998/uchwala_RM_w_sprawie_Programu_wspierania_inwestycji.pdf>.

⁶⁶ Tamtiež.

Najvyšší počet bodov, ktoré je možné dosiahnuť je 100 a naopak minimálny požadovaný počet bodov predstavuje 51. Bližšia charakteristika jednotlivých kategórií je uvedená v prílohe B a C.

4.2.1 *Poľská investičná zóna - Zákon o podpore nových investícií*

Zákon z 10. mája 2018 novelizoval nástroje oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb, ktoré sú jednou z foriem regionálnej štátnej pomoci. Nový zákon po novom umožňuje využívať oslobodenie od dane v celej Poľskej republike a to spoločnostiam, ktoré realizujú nové investície ako vo verejnom tak aj súkromnom sektore. Súčasnú povolenia na prevádzkovanie spoločnosti v špeciálnych ekonomických zónach (SEZ) zostávajú naďalej v platnosti do konca roka 2026.⁶⁷

Podľa nových nariadení sú tieto nasledujúce spoločnosti oprávnené získať štátnu pomoc vo forme oslobodenia od daní⁶⁸:

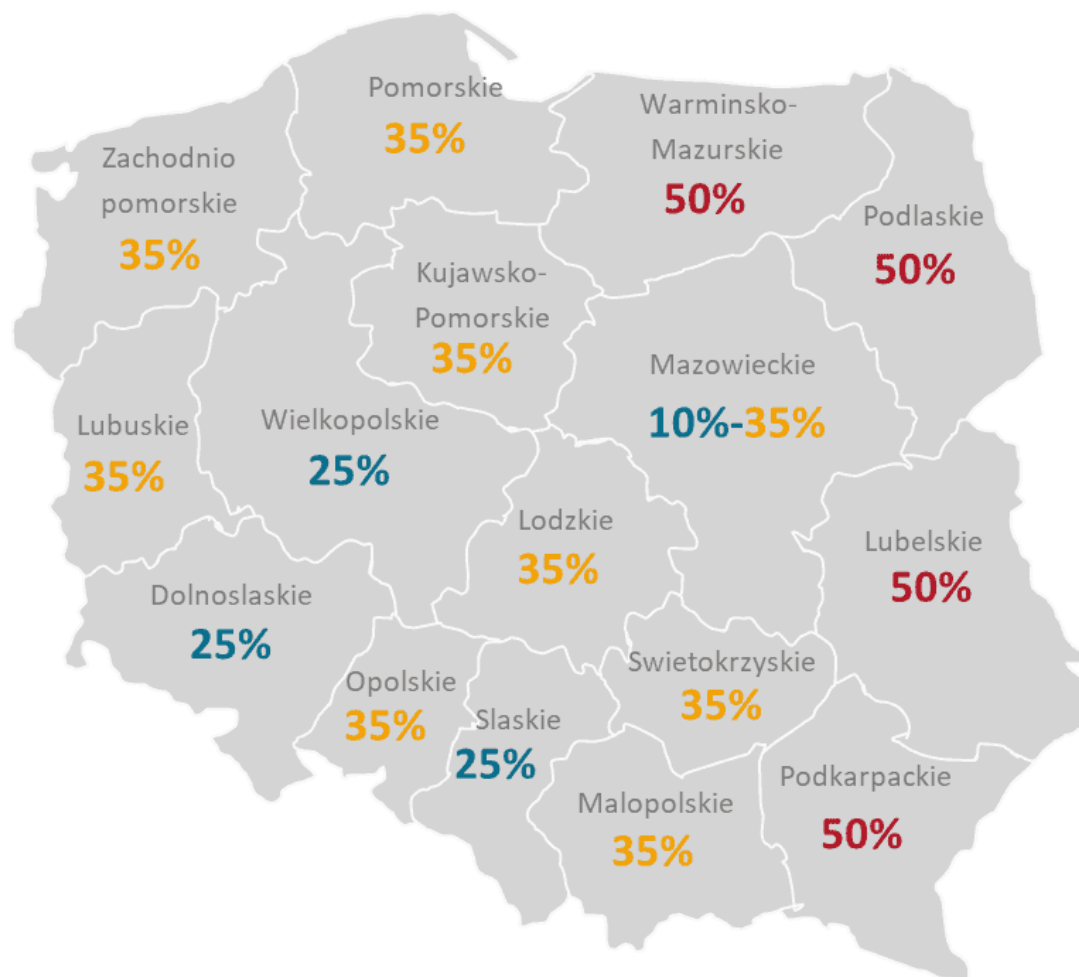
- všetky spoločnosti tradičného priemyselného odvetvia s výnimkou tých spoločností, ktoré vyrábajú alkohol, tabak a tabakové výrobky, výbušniny, oceľ, taktiež spoločnosti, ktoré pôsobia v sektore distribúcie a výroby energií, veľkoobchod a maloobchod, zariadenia ponúkajúce služby spojené s ubytovaním a prevádzkovaním herní. Vylúčenie z poskytovania podpory platí aj pre oceľarský, hutnícky, železiarsky a uhoľný sektor a sektor dopravy a to na základe právnych nariadení EÚ;
- vybrané spoločnosti zo sektora moderných služieb, ktoré sú zamerané na výskum a vývoj v oblasti technických a prírodných vied, služby IT, audítorské a účtovné služby, účtovníctvo s výnimkou daňových priznaní, telefónne, inžinierske a architektonické centrá a tiež služby technického výskumu a analýzy.

To, aká bude výška štátnej pomoci vo forme daňovej úľavy sa stanoví na základe mapy regionálnej pomoci, ktorá bola určená na obdobie od r. 2014 – 2020 a ktorá sa

⁶⁷ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Polish Investment Zone Act on support for new investments*. [online]. 2018. [cit. 2019-02-25]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/Polish_Investment_Zone>.

⁶⁸ Čl. 13 Nariadenia komisie EÚ č. 651/2014 zo 17. 6. 2014, ktorým sa niektoré druhy pomoci považujú za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa čl. 107 a 108 zmluvy.

nachádza na obrázku č. 2. V prípade stredných, malých a mikropodnikov platí, že podpora sa zvýši o 10 – 20 %.

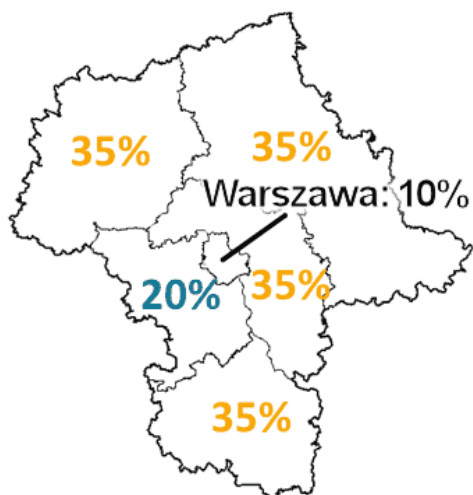
Obrázok č. 2 Mapa regionálnej pomoci Poľska

Zdroj: Polish Investment & Trade Agency⁶⁹

Z obrázka č. 2 môžeme vidieť, že najvyššiu daňovú úľavu je možné získať v štyroch vojvodstvách, ktorými sú Varmsko-mazurské, Podleské, Lubelské a Podkarpatské. Daňovú úľavu tu je možné získať až vo výške 50 % z oprávnených nákladov na regionálnu pomoc.

Na obrázku č. 3 môžeme vidieť prehľad výšky štátnej pomoci vo forme daňovej úľavy a to konkrétne v Mazovskom vojvodstve.

⁶⁹ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Polish Investment Zone Act on support for new investments*. [online]. 2018. [cit. 2019-02-25]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/Polish_Investment_Zone>.

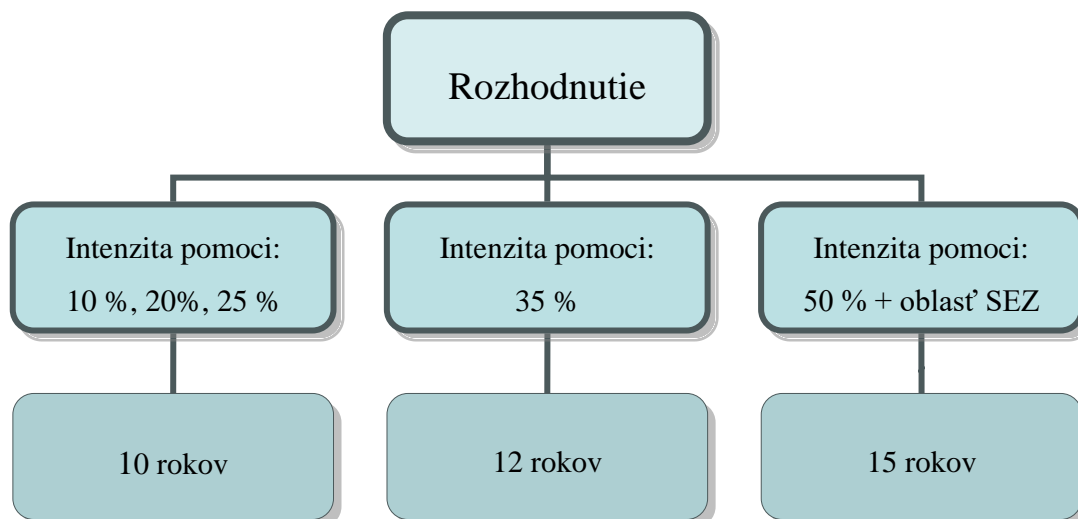

Obrázok č. 3 Mapa regionálnej pomoci Poľska – Mazovské vojvodstvo

Zdroj: Polish Investment & Trade Agency⁷⁰

Ako môžeme z obrázkov č. 2 a č. 3 vidieť, najnižšiu daňovú úľavu z oprávnených nákladov je možné uplatniť v hlavnom meste Poľska, Varšave.

Rozhodnutie o podpore sa vydáva na dobu určitú a jeho trvanie je graficky znázornené na obrázku č. 4.

Obrázok č. 4 Dĺžka trvania podpory

Zdroj: vlastné spracovanie podľa PAIH⁷¹

⁷⁰ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Polish Investment Zone Act on support for new investments.* [online]. 2018. [cit. 2019-02-25]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/Polish_Investment_Zone>.

⁷¹ Tamtiež.

Obdobie, na ktoré sa vydáva rozhodnutie o podpore sa odvíja najmä od intenzity verejnej pomoci vo vybranej oblasti. Toto obdobie je totožné pre všetky spoločnosti a to bez ohľadu na veľkosť spoločnosti a druh vykonávanej podnikateľskej činnosti.

Ak chce podnikateľský subjekt získať verejnú pomoc, musí spĺňať určité kvalitatívne ako aj kvantitatívne kritéria. Tieto kvantitatívne kritéria, čiže minimálna výška oprávnených nákladov, závisia najmä od miery nezamestnanosti v oblasti, v ktorej sa investícia zrealizuje. Platí, že úroveň týchto nákladov je tým nižšia, čím vyššia je miera nezamestnanosti. Do týchto kvantitatívnych kritérií spadajú aj veľkosť podniku.

Prehľad minimálnych oprávnených nákladov z pohľadu kvantitatívnych kritérií sa nachádza v tabuľke č. 15.

Tabuľka č. 15 Kvantitatívne kritéria v Poľsku

Miera nezamestnanosti v okrese/priemerná nezamestnanosť	Minimálne oprávnené náklady v mil. EUR			
	Veľké podniky	Stredné podniky	<ul style="list-style-type: none"> • Malé podniky • Projekty vo VaV • Moderné obchodné služby 	Mikropodniky
< 60 %	23,25	4,65	1,16	0,47
60 % - 100 %	18,60	3,72	0,93	0,37
100 % - 130 %	13,95	2,79	0,69	0,28
130 % - 160 %	9,30	1,86	0,47	0,19
160 % - 200 %	4,65	0,93	0,23	0,09
200 % - 250 %	3,49	0,69	0,17	0,07
> 250 %	2,32	0,47	0,12	0,05

Zdroj: vlastné spracovanie podľa PAIH⁷²

⁷² POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Polish Investment Zone Act on support for new investments.* [online]. 2018. [cit. 2019-02-26]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/Polish_Investment_Zone>.

Kritériá kvality sú zamerané na trvalo udržateľný hospodársky vývoj a na trvalo udržateľný sociálny rozvoj. Jednotlivé položky nachádzajúce sa v trvalo udržateľnom hospodárskom vývoji spolu s príslušnými bodmi sú uvedené v tabuľke č. 16.

Tabuľka č. 16 Kritéria kvality - Trvalo udržateľný hospodársky vývoj

TRVALO UDRŽATEĽNÝ HOSPODÁRSKY VÝVOJ - maximálne 5 bodov			Body
	VÝROBNÝ SEKTOR	SEKTOR PODNIKOVÝCH SLUŽIEB	
Dodržiavanie súčasnej rozvojovej politiky krajiny, v ktorej môže Poľsko získať konkurenčnú výhodu	Investície do projektov, ktoré podporujú priemyselné odvetvia z týchto sektorov: <ul style="list-style-type: none"> • kvalitné potraviny, • profesionálne elektrické a elektronické zariadenia, • letecký a kozmický priemysel, • dopravné prostriedky, • recyklácia surovín • hygienické výrobky, lieky a zdravotnícke pomôcky, • stroje, • ecobuilding, • špecializované služby, • špecializované telekomunikačné a informačné služby 		1
Exportne orientovaný predaj	Dosiahnutie primeranej úrovne predaja mimo územia Poľskej republiky		1
Výskum a vývoj	Vykonávanie výskumnej a vývojovej činnosti		1
Veľkosť podniku	Mikropodnikov, malých a stredných podnikateľov		1
Klaster/ Centrum moderných služieb	Členstvo v národnom kľúčovom klasteri	Založenie centra moderných obchodných služieb poskytujúceho služby mimo územia Poľska	1

Zdroj: *vlastné spracovanie podľa PAIH*⁷³

V tabuľke č. 17 sa nachádzajú jednotlivé položky kritéria kvality zamerané na trvalo udržateľný sociálny rozvoj, ktoré sú uvedené s príslušným bodovým ohodnotením.

⁷³ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Polish Investment Zone Act on support for new investments.* [online]. 2018. [cit. 2019-02-26]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/Polish_Investment_Zone>.

Tabuľka č. 17 Kritéria kvality - Trvalo udržateľný sociálny rozvoj

TRVALO UDRŽATEĽNÝ SOCIÁLNY ROZVOJ - maximálne 5 bodov			Body
	VÝROBNÝ SEKTOR	SEKTOR PODNIKOVÝCH SLUŽIEB	
Nízky negatívny vplyv na životné prostredie	Vykonávanie podnikateľskej činnosti s nízkym negatívnym vplyvom na životné prostredie		1
Investičné umiestnenie	Umiestnenie investície: v mestách, v ktorých miera nezamestnanosti dosahuje najmenej 160 % priemernej miery nezamestnanosti v krajine (okrem miest - veliteľstva vojvodstiev alebo regionálnej rady)		1
Podpora pri získavaní vzdelania	Podpora zamestnancov pri získavaní vzdelania a odbornej kvalifikácie a spolupráca s priemyselnými školami		1
Starostlivosť o zamestnancov	Uskutočniť kroky zamerané na oblasť starostlivosti o zamestnancov		1
Vytváranie vysokokvalitných pracovných miest	Vytvorenie špecializovaných pracovných miest na účely vykonávania podnikateľských aktivít, na ktoré sa vzťahuje nová investícia a ktoré ponúkajú stabilné zamestnanie	Vytváranie pracovných miest s vysokým príjmom a ponuka stabilného zamestnania	1

Zdroj: *vlastné spracovanie podľa PAIH⁷⁴*

Na to, aby podnikateľský subjekt dosiahol základné kritéria kvality pri realizácii investícií v určitom sektore, musí získať určený minimálny počet bodov. Minimálny počet požadovaných bodov sa nachádza v tabuľke č. 18.

Tabuľka č. 18 Kritéria kvality – požadované body

Intenzita verejnej pomoci	Minimálny požadovaný počet bodov
10 %, 20 % alebo 25 %	6
35 %	5
50 %	4

Zdroj: *vlastné spracovanie podľa PAIH⁷⁵*

⁷⁴ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Polish Investment Zone Act on support for new investments*. [online]. 2018. [cit. 2019-02-26]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/Polish_Investment_Zone>.

⁷⁵ Tamtiež.

Úľava na dani z príjmov je považovaná za nástroj, ktorý je medzi podnikateľskými subjektmi čoraz viac obľúbený a ponúka sa aj v ďalších iných krajinách, s ktorými Poľská republika súperí o nové investičné zámery. Znížením daňového bremena vznikajú stimuly na začatie ďalších investičných zámerov, prípadne rozšírenie jestvujúcich obchodných činností.⁷⁶

4.2.2 Špeciálne ekonomické zóny v Poľskej republike

Špeciálne ekonomické zóny vznikli s cieľom rozvoja poľského hospodárstva, hlavne zrýchliť hospodársky rast v určitých poľských regiónoch, podporiť vývoj, inovácie, nové technológie, obnoviť starú dopravnú infraštruktúru, zvýšiť konkurencie schopnosť tovarov a služieb a zabezpečiť a vytvoriť ďalšie nové pracovné miesta.⁷⁷

Tieto zóny fungujú v Poľsku od r. 1995 a prehľad všetkých 14 zón sa nachádza v tabuľke č. 19 spolu so základnými informáciami o nich. Do konca roka 2018 sa v nich vytvorilo 372 152 pracovných miest. Kapitálové výdavky predstavovali celkovo 31,68 mld. EUR a v týchto špeciálnych zónach investovalo už viac ako 2 000 investorov. Najviac vytvorených pracovných miest sa pripisuje oblastiam Katowice, Wałbrzych a Łódź. Tieto tri zóny vytvorili skoro polovicu pracovných miest z celkového počtu a aj kapitálové výdavky v týchto zónach boli najvyššie. Výdavky v týchto troch zónach majú 56 %-ný podiel na celkovej výške kapitálových výdavkoch vo všetkých 14 zónach. Na strane druhej najmenej vytvorených pracovných miest sme zaznamenali v zónach Kamienna Góra, Słupsk a Starachowice, kde počet týchto miest neprekročil ani 10 000. Opäť môžeme vidieť, že v týchto zónach sú aj najnižšie kapitálové výdavky, ktorých percentuálny podiel na celkových kapitálových výdavkoch predstavoval len 5,14 %.

⁷⁶ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Polish Investment Zone Act on support for new investments*. [online]. 2018. [cit. 2019-02-26]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/Polish_Investment_Zone>.

⁷⁷ VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY VE VARŠAVE. *Špeciální ekonomické zóny – základny pro rozvoj podnikání v Polsku*. [online]. 2018. [cit. 2019-02-28]. Dostupné na internete: <https://www.mzv.cz/warsaw/cz/obchod_a_ekonomika/investicni_nabidky_v_polsku/specialni_ekonomicke_zony_zakladny_pro.html>.

Tabuľka č. 19 Špeciálne ekonomické zóny

SEZ	Výška verejnej pomoci v %	Sub-zóny	Voľné priestory v ha	Počet investorov	Kapitálové výdavky v EUR	Vytvorené pracovné miesta
Kamienna Góra	45	17	300,69	43	619 173 238,39	7 677
Katowice	25 al. 10 a 20	4	900,00	350	7 905 873 599,03	76 000
Kostrzyńsko-Słubicka	25-45 al. 35-55	57	791,00	234	1 836 952 983,30	32 745
Kraków	35-55	36	949,66	176	1 023 113 053,99	28 355
Legnica	25-45 al 35-55	21	947,78	59	1 964 842 115,05	15 800
Łódź	35-55	45	986,57	44	3 487 885 411,34	37 000
Mielec	50	16	749,00	39	2 860 066 037,30	46 000
Pomorska	35-55	33	1 629,03	134	2 488 024 936,75	26 866
Słupsk	35-55	18	536,00	89	420 322 568,50	3 140
Starachowice	35-55	16	257,10	176	588 755 057,43	8 289
Suwałki	35-55 al. 50-70	18	202,41	125	883 597 637,54	10 500
Tarnobrzeg	35-55 al. 50-70	24	433,08	149	1 946 240 059,53	15 606
Wałbrzych	25-55	58	1 800,00	230	6 278 193 740,41	53 000
Warmińsko-Mazurska	35-55 al. 50-70	37	893,24	113	1 209 133 609,26	11 174
Spolu	-	-	-	2 132	31 675 221 064,52	372 152

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov od PAIH⁷⁸

5 zo 14 poľských špeciálnych ekonomických zón sa dostalo do medzinárodného rebríčka 50 najlepších ekonomických zón na svete, ktorý zostavuje časopis Financial Times. Najlepšie výsledky dosiahla zóna Katowice, ktorá sa umiestnila v rámci Európy na 2. mieste a obsadila aj 11. miesto vo svete. Ďalšie 4 zóny, ktoré sa dostali do rebríčka boli Wałbrzych, Łódź, Pomorska a Starachowice. Tieto zóny sa od ostatných umiestnených v rebríčku odlišujú najmä vysokou kvalitou infraštruktúry a rozsiahlou dopravnou sieťou.⁷⁹

⁷⁸ POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Special Economic Zones*. [online]. 2018. [cit.2019-02-28]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/investment_incentives/sez>

⁷⁹ ERNST AND YOUNG. *Poland is a real special economic zone*. [online]. 2013. [cit. 2019-03-03]. Dostupné na internete: <<http://www.ey.media.pl/pr/260712/raport-ey-polska-prawdziwa-specjalna-strefa-ekonomiczna-zwlaszcza-do-czerwca-2014>>.

Rozhodnutie poľských orgánov o rozšírení činnosti SEZ do roku 2026 získalo v európskych obchodných sférach veľmi pozitívne ohlasy. Špeciálne ekonomické zóny sú najväčším magnetom pre zahraničných investorov, predovšetkým z hľadiska ponúkaného oslobodenia od dane, ktoré vychádzajú zo systému investičných stimulov.⁸⁰

Príklad č. 2: Postup výpočtu daňovej úľavy aplikovaný na podnikateľský subjekt z odvetvia automobilového priemyslu

V tomto príklade sme sa zamerali na postup pri výpočte daňovej úľavy, ktorá vyplýva z vložených investičných nákladov. V tabuľke č. 20 sú spracované finančné ukazovatele pre automobilový priemysel.

Tabuľka č. 20 Finančné ukazovatele automobilového priemyslu

Ukazovatele		Priemysel			M.j.
		Výroba vozidiel	Výroba karosérii	Výroba dielov a príslušenstva	
		1	2	3	-
Produktivita fixných aktív	A	4,40	2,53	3,51	koef.
Ziskovosť predaja	B	0,03	-0,01	0,05	koef.
Efektívna sadzba dane	C	0,06	0,13	0,16	koef.
Čisté výnosy	D	121 335 469,47	2 864 230,57	12 349 107,10	EUR
Čistý zisk	E	91 795 330,88	445 054,18	186 893 921,78	EUR
Hrubý zisk	F	97 519 739,11	511 035,67	223 477 126,45	EUR

Zdroj: vlastné spracovanie podľa E&Y⁸¹

Následne sme z týchto údajov vypracovali priemernú produktivitu investičného majetku, priemernú ziskovosť predaja a priemernú efektívnu sadzbu. Tieto ukazovatele boli potrebné k následnému výpočtu % podielu daňovej úľavy. Postup výpočtu týchto priemerných ukazovateľov sa nachádza v nasledujúcich tabuľkách.

⁸⁰ ERNST AND YOUNG. *Poland is a real special economic zone*. [online]. 2013. [cit. 2019-03-03]. Dostupné na internete: <<http://www.ey.media.pl/pr/260712/raport-ey-polska-prawdziwa-specjalna-strefa-ekonomiczna-zwlaszcza-do-czerwca-2014>>.

⁸¹ ERNST AND YOUNG. *Specjalne Strefy Ekonomiczne po 2020 roku*. [online]. 2011. [cit. 2019-03-04]. Dostupné na internete: <<https://www.ey.com/pl/pl/services/tax/sse-po-2020-roku>>.

Tabuľka č. 21 Priemerná produktivita investičného majetku

Produktivita fixných aktív - vážený priemer	Váhy pre priemyselné odvetvia:			M.j.
	Čisté výnosy - spolu	I. (D1+D2+D3)	136 548 807,14	EUR
	Výroba vozidiel	II. (D1/I.)	0,89	koef.
	Výroba karosérii	III. (D2/I.)	0,02	koef.
	Výroba dielov a príslušenstva	IV. (D3/I.)	0,09	koef.
	Priemerná produktivita investičného majetku	(A1*II.) + (A2*III.) + (A3*IV.)	4,28	koef.

Zdroj: vlastné spracovanie podľa E&Y⁸²

Priemerná produktivita investičného majetku dosiahla hodnotu 4,28. V prvom kroku sme zistili celkovú výšku čistých výnosov, následne sme tak vedeli určiť podiel jednotlivých oblasti činností z priemyselného odvetvia. Na základe týchto váh sme uskutočnili výpočet priemernej produktivity.

Tabuľka č. 22 Priemerná ziskovosť predaja

Ziskovosť predaja - vážený priemer	Váhy pre priemyselné odvetvia:			M.j.
	Čisté výnosy - spolu	I. (D1+D2+D3)	136 548 807,14	EUR
	Výroba vozidiel	II. (D1/I.)	0,89	koef.
	Výroba karosérii	III. (D2/I.)	0,02	koef.
	Výroba dielov a príslušenstva	IV. (D3/I.)	0,09	koef.
	Priemerná ziskovosť predaja	(B1*II.) + (B2*III.) + (B3*IV.)	0,03	koef.

Zdroj: vlastné spracovanie podľa E&Y⁸³

Priemerná ziskovosť predaja dosiahla hodnotu 0,03. Pri jej výpočte sme opäť vypočítali výšku celkových čistých výnosov a určili podiely jednotlivých oblasti činností

⁸² ERNST AND YOUNG. *Specjalne Strefy Ekonomiczne po 2020 roku*. [online]. 2011. [cit. 2019-03-04]. Dostupné na internete: <<https://www.ey.com/pl/pl/services/tax/sse-po-2020-roku>>.

⁸³ Tamtiež.

priemyselného odvetvia. Výpočtom týchto podielov sme tak podľa vzorca vypočítali priemernú ziskovosť predaja.

Tabuľka č. 23 Priemerná efektívna sadzba dane

Efektívna sadzba dane - vážený priemer	Váhy pre priemyselné odvetvia:			M.j.
	Hrubý zisk - spolu	I. (F1+F2+F3)	321 507 901,23	EUR
	Výroba vozidiel	II. (F1/I.)	0,30	koef.
	Výroba karosérii	III. (F2/I.)	0,00	koef.
	Výroba dielov a príslušenstva	IV. (F3/I.)	0,70	koef.
	Priemerná efektívna sadzba dane	(C1*II.) + (C2*III.) + (C3*IV.)	0,13	koef.

Zdroj: vlastné spracovanie podľa E&Y⁸⁴

Aj pri treťom ukazovateli – priemerná efektívna sadzba dane, sme uplatnili rovnaký postup ako pri prechádzajúcich výpočtoch. Najprv sme vypočítali celkový hrubý zisk z ktorého sme následne vedeli určiť váhy jednotlivých oblastí činností priemyselného odvetvia. Prostredníctvom týchto váh sme určili priemernú efektívnu sadzbu dane a to tak, že jednotlivého váhy sme vynásobili príslušnými efektívnymi sadzbami dane, ktoré sa nachádzajú v tabuľke č. 20.

V tabuľke č. 24 môžeme vidieť postup výpočtu % výšky daňovej úľavy. Na základe priemernej výšky investície jedného podniku v špeciálnych ekonomických zónach sme prostredníctvom vypočítanej priemernej produktivity investičného majetku určili čisté výnosy, z nich následne čistý zisk a nato aj hrubý zisk. Následne sme tak vedeli určiť výšku dane. Týmto postupom sme sa dopracovali k percentuálnemu vyjadreniu daňovej úľavy.

V tabuľke č. 25 sme spracovali výšku daňovej úľavy v % v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia, t. j. od roku 2012 – 2020, ktorá každým rokom postupne klesá o 2 – 3 %.

⁸⁴ ERNST AND YOUNG. *Specjalne Strefy Ekonomiczne po 2020 roku*. [online]. 2011. [cit. 2019-03-04]. Dostupné na internete: <<https://www.ey.com/pl/pl/services/tax/sse-po-2020-roku>>.

Tabuľka č. 24 Výpočet % výšky daňovej úľavy

Priemerná výška investície na jeden podnik v SEZ v EUR	A	22 026 173,09
Priemerné výsledky podnikov v SEZ z automobilového priemyslu:		
Čisté výnosy	B = (A * priemerná produktivita investičného majetku)	94 278 318,28
Čistý zisk	C = (B * priemerná ziskovosť predaja)	2 828 349,55
Hrubý zisk	D = (C / (1 - priemerná efektívna sadzba))	3 250 976,49
Daň (vo výške 19 %)	E = (D * 0,19)	617 685,53
Daň počas celého obdobia	F = (E * 9 rokov)	5 559 169,80
Daňová úľava ako % z investičných nákladov	F/A	25,24

Zdroj: vlastné spracovanie podľa E&Y⁸⁵

Tabuľka č. 25 Výška daňovej úľavy v % v jednotlivých rokoch

Rok v ktorom investor začne uplatňovať úľavu	Výška daňovej úľavy ako % z investičných nákladov
2012	E * 9 rokov/A
2013	E * 8 rokov/A
2014	E * 7 rokov/A
2015	E * 6 rokov/A
2016	E * 5 rokov/A
2017	E * 4 rokov/A
2018	E * 3 rokov/A
2019	E * 2 rokov/A
2020	E * 1 rokov/A

Zdroj: vlastné spracovanie podľa E&Y⁸⁶

⁸⁵ ERNST AND YOUNG. *Specjalne Strefy Ekonomiczne po 2020 roku*. [online]. 2011. [cit. 2019-03-04]. Dostupné na internete: <<https://www.ey.com/pl/pl/services/tax/sse-po-2020-roku>>.

⁸⁶ Tamtiež.

4.2.3 Zhodnotenie podnikateľského prostredia

V tabuľke č. 26 sa nachádza spracovaný prehľad jednotlivých položiek, na základe ktorých bolo vypracované hodnotenie podnikateľského prostredia podľa Doing Business. Pri ich hodnotení berie Doing Business do úvahy najmä časové a nákladové hľadisko.

Tabuľka č. 26 Podnikateľské prostredie - Poľsko

Položka	2019 - umiestnenie	2019 – skóre	2018 – skóre	zmena skóre (% bodov)
Celkové umiestnenie	33	76,95	77,31	0,36
Začatie podnikateľskej činnosti	121	82,85	82,78	0,07
Riešenie stavebných povolení	40	75,18	75,16	0,02
Dodanie elektrickej energie	58	81,35	81,35	-
Obstaranie majetku	41	76,09	76,49	0,40
Získanie úveru	32	75,00	75,00	-
Ochrana investorov	57	61,67	61,67	-
Administratíva spojená s platbou dane	69	76,49	79,50	3,01
Obchodovanie cez hranice	1	100,00	100,00	-
Vymožiteľnosť kontraktov	53	64,36	63,44	0,92
Riešenie platobnej neschopnosti	25	76,48	77,71	1,23

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Doing Business⁸⁷

Na základe údajov spracovaných v tabuľke č. 26 sa Poľská republika nachádza na 33. mieste v porovnaní s ďalšími 190 krajinami a dosiahla skóre 76,95 zo 100 možných (skóre 100 predstavuje najlepšie hodnotenie). V rámci Európskej únie sa Poľsko nachádza na 13. mieste z 28 členských krajín EÚ. Najhoršie umiestnenie môžeme vidieť pri začatí podnikateľskej činnosti, kde sa Poľsko umiestnilo na 121. mieste (na takto vysokých priečkach sa umiestnili krajiny ako napríklad Nigéria, Malajzia ale aj Chorvátsko). V porovnaní s prechádzajúcim rokom si Poľsko pohoršilo a získalo o 0,36 % bodu menej, na čom sa najmä podpísalo zhoršenie skóre v oblasti administratívy sporejnej s platbou dane.

⁸⁷ DOING BUSINESS. *Ease of doing business in Poland*. [online]. 2019. [cit. 2019-03-05]. Dostupné na internete: <<http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/poland>>.

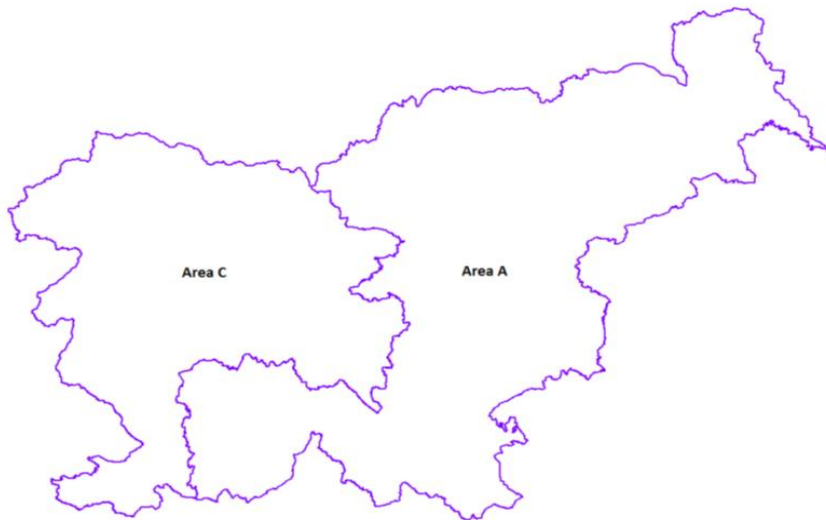
4.3 Analýza stimulov poskytovaných Slovinskou republikou

V nasledujúcich podkapitolách sústredíme svoju pozornosť na stimuly, ktoré sú uplatňované v podmienkach Slovenskej republiky. Bližšie charakterizujeme ich význam, využitie a uvedieme aj príklady na výpočet úhrady príspevkov zamestnávateľa a postup výpočtu daňovej úľavy na zamestnávanie.

4.3.1 Program finančných stimulov

Program finančných stimulov predstavuje základ pre štátnu pomoc poskytovanú Ministerstvom hospodárskeho rozvoja a technológií. Účelom tohto programu je prepojenie finančných stimulov s rozvojovými cieľmi, čím je možné dosiahnuť synergiu pri podpore rozvoja, nových pracovných miest ale aj dlhodobého hospodárskeho rastu. To, aká bude výška finančných stimulov závisí od toho, do akej oblasti bude investícia smerovaná.⁸⁸

Mapa regionálnej pomoci na obdobie od r. 2015 – 2020 sa nachádza na obrázku č. 5.

Obrázok č. 5 Mapa regionálnej investičnej pomoci

Zdroj: INVESTSLOVENIA⁸⁹

⁸⁸ MINISTERSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO. *Program for the implementation of financial incentives MGRT 2015-2020*. [online]. 2016. [cit. 2019-03-07]. Dostupné na internete: <http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/podjetnistvo/>.

⁸⁹ INVESTSLOVENIA. *Incentives*. [online]. 2016. [cit. 2019-03-07]. Dostupné na internete: <<https://www.investslovenia.org/business-environment/incentives/>>.

Z obrázka č. 5 vyplýva, že Slovinsko je rozdelené do dvoch oblastí a to oblasť A a oblasť C. Na základe tohto rozdelenia sú stanovené aj maximálne výšky finančných stimulov a to nasledovným spôsobom⁹⁰:

- v oblasti „A“ podľa mapy regionálnej pomoci, výška finančných stimulov neprekračuje viac ako:
 - 25 % oprávnených nákladov pre veľké podnikateľské subjekty,
 - 35 % oprávnených nákladov pre stredné podnikateľské subjekty,
 - 45 % oprávnených nákladov pre malé podnikateľské subjekty.
- v oblasti „C“ podľa mapy regionálnej pomoci, výška finančných stimulov neprekračuje viac ako:
 - 10 % oprávnených nákladov pre veľké podnikateľské subjekty,
 - 20 % oprávnených nákladov pre stredné podnikateľské subjekty,
 - 30 % oprávnených nákladov pre malé podnikateľské subjekty.

4.3.2 Daňové úľavy vzťahujúce sa na investície v regióne Pomurje

Podnikateľský subjekt má možnosť v regióne Pomurje domáhať sa zníženia základu dane o 70 % a to zo sumy investovanej na nové počiatkové investície do zariadení a nehmotného majetku a taktiež má nárok na príspevky v oblasti zamestnanosti.

Príklad č. 3: Výpočet daňovej úľavy pre investície

Spoločnosť, má možnosť uplatniť si investičnú úľavu vo výške 1,5 mil . EUR. Základ dane spoločnosti predstavuje 4,50 mil. EUR. Daň z príjmov PO činí 19 %. Výpočet daňovej výhody bude nasledovný:

Pomocný prepočet č.1:	$1\,500\,000 * 0,70 = 1\,050\,000$ EUR
Základ dane s úľavou:	$4\,500\,000 - 1\,050\,000 = 3\,450\,000$ EUR
Základ dane bez pomoci:	4 500 000 EUR
Daň bez daňovej úľavy:	$4\,500\,000 * 0,19 = 855\,000$ EUR
Daň s oslobodením:	$3\,450\,000 * 0,19 = 655\,500$ EUR
Daňová výhoda pre podnikateľský subjekt, ktorý uskutočnil investíciu do výšky 1 500 000 EUR:	$855\,000 - 655\,500 = \mathbf{199\,500\,EUR}$

⁹⁰ INVESTSLOVENIA. *Incentives*. [online]. 2016. [cit. 2019-03-07]. Dostupné na internete: <<https://www.investslovenia.org/business-environment/incentives/>>.

Čo sa týka daňových úľav na zamestnanie, podnikateľský subjekt má možnosť v tomto regióne uplatniť zníženie základu dane o 70 % mzdových nákladov pracovníka.

Príklad č. 4: Výpočet daňovej úľavy na zamestnanosť

Pracovník má hrubú mzdu II vo výške 1 000 EUR a hrubá mzda I predstavuje 861,33 EUR, príspevky zamestnávateľa tak predstavujú 138,67 EUR. Základ dane dosiahol výšku 100 000 EUR. Výpočet daňového zvýhodnenia pri zamestnávaní jedného pracovníka bude nasledovný:

Pomocný prepočet č. 1: $1\,000 * 12 \text{ mesiacov} = 12\,000 \text{ EUR}$

70 % nárok: $12\,000 * 0,70 = 8\,400 \text{ EUR}$

Základ dane s pomocou: $100\,000 - 8\,400 = 91\,600 \text{ EUR}$

Základ dane bez pomoci: 100 000 EUR

Daň bez úľavy: $100\,000 * 0,19 = 19\,000 \text{ EUR}$

Daň s úľavou: $91\,600 * 0,19 = 17\,404 \text{ EUR}$

Daňová výhoda pre podnikateľský subjekt, ktorý zamestnáva pracovníka s hrubou mzdou vo výške 1 000 EUR: $19\,000 - 17\,404 = \mathbf{1\,596 \text{ EUR}}$

Ak by zamestnávateľ zamestnal znevýhodneného pracovníka môže si požiadať o náhradu príspevkov zamestnávateľa. Žiadosť o náhradu príspevkov zamestnávateľa je potrebné podať na Úrade práce Slovinska a to najneskôr do 60 dní, po skončení druhého roka od uzatvorenia pracovnej zmluvy s takouto nezamestnanou osobou. Výpočet náhrady príspevkov zamestnávateľa sa nachádza v nasledujúcom príklade.

Príklad č. 5: Výpočet náhrady príspevkov zamestnávateľa

Zamestnávateľ žiada o náhradu príspevkov za jedného pracovníka, ktorého hrubá mzda II predstavuje 1 000 EUR, hrubá mzda I tak činí 861,33 EUR. Príspevky zamestnávateľa tak predstavujú 138,67 EUR. Príspevky zamestnávateľov na sociálne zabezpečenie predstavujú 16,10 % z hrubej mzdy I. Výpočet bude nasledovný:

$$\mathbf{861,33 * 12 * 2 * 0,161 = 3\,328,18 \text{ EUR}}$$

Z hrubej mzdy II, ktorá predstavuje 1 000 EUR zamestnávateľ počas dvoch zamestnaní má nárok na vrátenie príspevku vo výške 3 328,18, čo ročne predstavuje 1 664,09 EUR.

4.3.3 Stimuly v oblasti zamestnanosti

V tabuľke č. 27 sa nachádza prehľad pomoci v oblasti zamestnanosti. V roku 2017 bolo na podporu zamestnanosti udelených celkovo 98,47 mil. EUR, čo predstavovalo 23 % podiel z celkovej štátnej pomoci.

Tabuľka č. 27 Stimuly v oblasti zamestnanosti - Slovinsko

Účel	2015	2016	2017	% podiel v 2017
Pomoc na zamestnanosť zdravotne ťažko postihnutých v EUR	92 952 362,38	89 096 291,75	97 286 418,39	98,80
Pomoc na prijímanie znevýhodnených pracovníkov v EUR	818 061,67	712 790,43	1 187 980,76	1,20
Spolu	93 770 424,05	89 809 082,18	98 474 399,15	100,00

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Výročnej správy štátnej pomoci⁹¹

Väčšina pomoci na podporu zamestnanosti, je určená na zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím. Len 1,20 % čo predstavuje 1,19 mil. EUR je určených na prijímanie znevýhodnených pracovníkov. Tento fakt je zapríčinený tým, že podnikateľský subjekt, ktorý chce získať takúto pomoc, musí dodržať prísne podmienky súvisiace s čistým nárastom počtu zamestnancov. Táto skutočnosť sa netýka zamestnávania ľudí so zdravotným postihnutím. V roku 2017 bola táto pomoc v porovnaní s rokmi 2015 a 2016 najvyššia a oproti minulému roku narástla o viac ako 475 000 EUR. Od roku 2012 pomoc na prijímanie znevýhodnených pracovníkov predstavovala len 8 % z celkovej pomoci zameranej na oblasť zamestnanosti. Všetka táto pomoc bola udelená Ministerstvom hospodárskeho rozvoja a technológií a bola poskytnutá vo forme náhrady príspevkov zamestnávateľa na sociálne zabezpečenie, ako daňová úľava na zamestnanie znevýhodneného pracovníka. V Slovinsku sa väčšina stimulov zameraných na prijímanie znevýhodnených pracovníkov prideluje podľa pravidla *de minimis*, čiže ako pomoc konkrétnej spoločnosti a do výšky max. 200 000 EUR, počas obdobia troch rokov (nepovažuje sa za štátnu pomoc). V r. 2017 bolo na prijímanie znevýhodnených pracovníkov vyplatených približne 31 mil. EUR vo forme štátnej pomoci a pomoci *de*

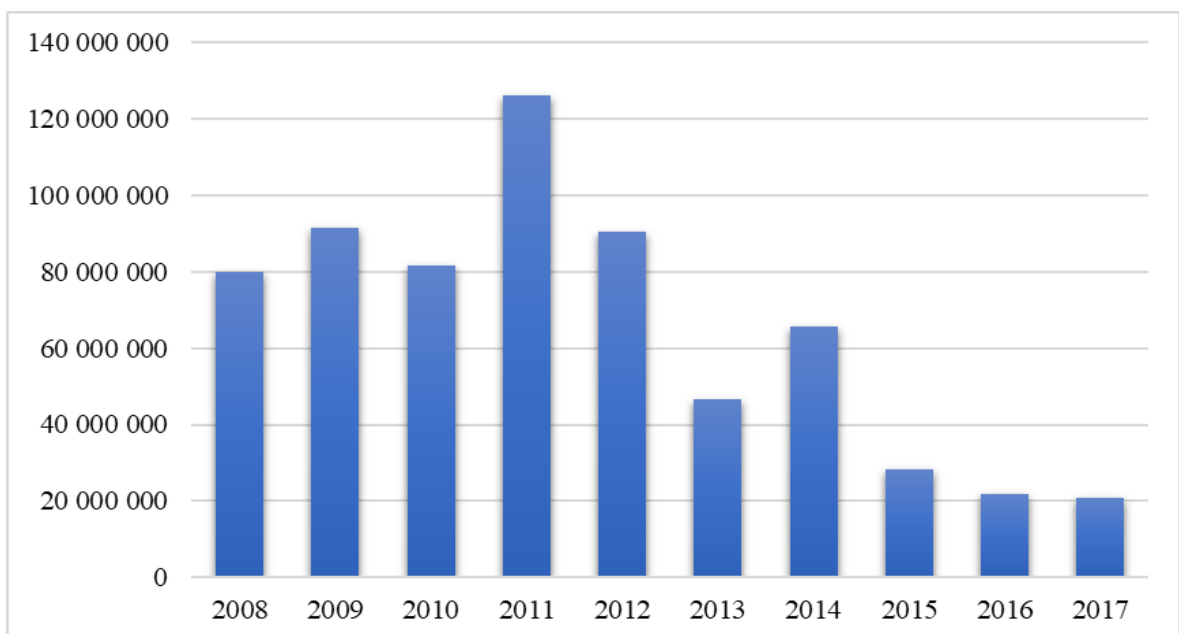
⁹¹ MINISTRSTVO ZA FINANCE. *Annual reports – Nineteenth State Aid Report In Slovenia (for 2015, 2016 and 2017)*. [online]. 2018. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete:<http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/letna_porocila/>.

minimis. Dôvodom, prečo je zvýšený záujem o pomoc *de minimis* je ten, že obsahuje menej prísne podmienky na získanie takejto pomoci, pretože nie je podmienená čistým nárastom počtu zamestnancov, ako je to v prípade štátnej pomoci.⁹²

4.3.4 Analýza regionálnej pomoci v Slovinsku

Regionálna pomoc je zameraná na podporu rozvoja menej rozvinutých oblastí v rámci Európskej únie a to prostredníctvom investícií a vytvárania nových pracovných miest. Poskytuje sa na celom území Slovinska a je určená na obdobie od r. 2014 – 2020, avšak s rôznou intenzitou.

Výška regionálnej pomoci v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia je graficky znázornená na grafe č. 7.

Graf č. 7 Regionálna pomoc v Slovinsku

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Výročnej správy Ministerstva financií⁹³

V r. 2017 bola vyplatená regionálna pomoc vo výške 20,97 mil. EUR čo predstavuje 4,90 % z celkovej štátnej pomoci. To je o 1 mil. EUR menej v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Aj pre rok 2017 sme zaznamenali naďalej klesajúci trend

⁹² MINISTRSTVO ZA FINANCE. *Annual reports – Nineteenth State Aid Report In Slovenia (for 2015, 2016 and 2017)*. [online]. 2018. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete:<http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/letna_porocila/>.

⁹³ Tamtiež.

znižovania regionálnej pomoci, ktorý trvá od r. 2011 s výnimkou v roku 2014. Najvyšší objem regionálnej pomoci sme zaznamenali v roku 2011, keď celková výška štátnej pomoci sa vyšplhala na 127 mil. EUR. S klesajúcim trendom regionálnej pomoci sa môžeme stretnúť vo všetkých členských krajinách EÚ. Dôvodom je najmä to, že sa sprísňujú podmienky na pridelenie tejto pomoci (nižšia intenzita, veľkým podnikom je pridelená pomoc len v niektorých, vybraných regiónoch) a viac sa začínajú využívať stimuly zamerané na výskum, vývoj a inovácie a pomoc určenú malým a stredným podnikom. Väčšina regionálnej pomoci je sústredná do investícií a vytvárania nových pracovných miest s nimi spojenými. Do r. 2016 sa v rámci pravidiel regionálnej pomoci, tiež poskytla pomoc smerovaná do spracovania a odbytu poľnohospodárskej produkcie. Účel regionálnej pomoci s percentuálnym podielom za sledované obdobie sa nachádza v tabuľke č. 28.

Tabuľka č. 28 Regionálna pomoc - účel

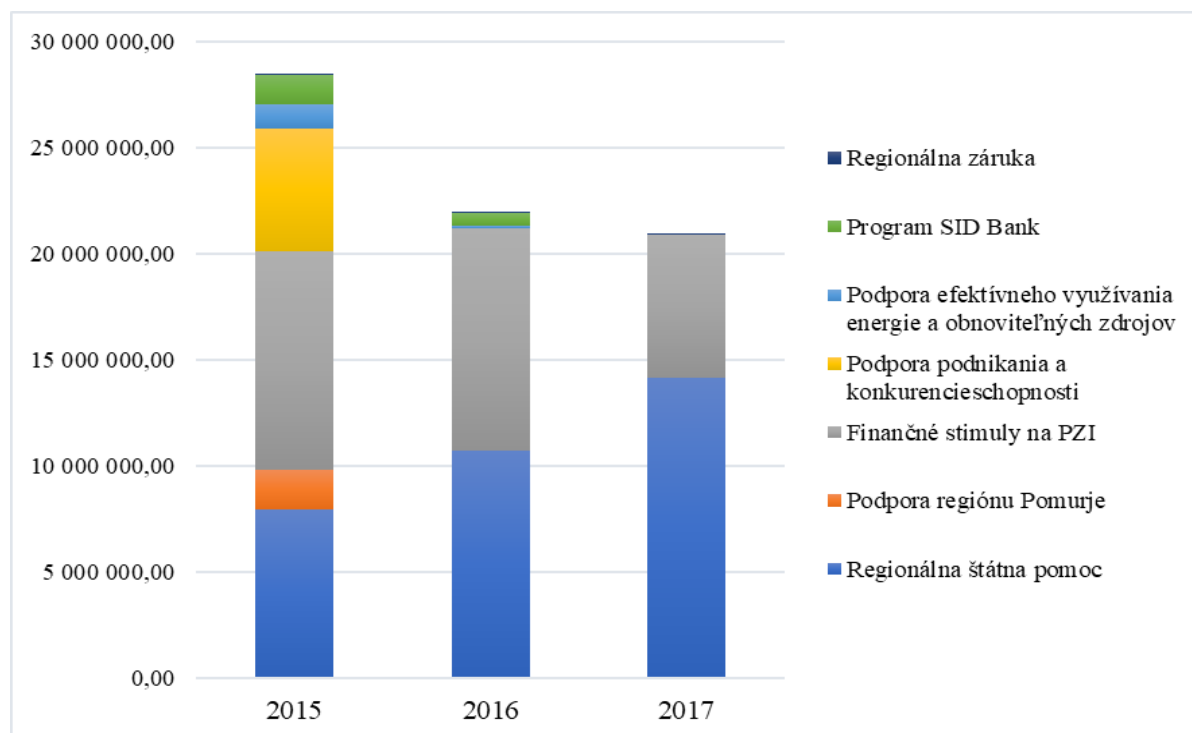
Účel	2015	2016	2017	Spolu	% podiel v r. 2015- 2017
Investície a tvorba pracovných miest v EUR	27 990 835,68	20 832 125,44	20 967 698,15	69 790 659,27	97,81
Investície do PLN produkcie v EUR	433 458,66	1 126 737,95	-	1 560 196,61	2,19
Celková regionálna pomoc v EUR	28 424 294,34	21 958 863,39	20 967 698,15	71 350 855,88	100,00

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Výročnej správy Ministerstva financií⁹⁴

Z grafu č. 8 môžeme vidieť, že v roku 2017 sa 67,47 % regionálnej pomoci poskytlo na počiatočné investície a na vytváranie nových pracovných miest. Ďalších 32,17 % bolo zameraných na podporu priamych zahraničných investícií. Obe tieto pomoci bolo vyplatené Ministerstvom hospodárskeho rozvoja a technológií. Len malá časť regionálnej pomoci, 0,20 % bola poskytnutá vo forme úverov v rámci programu SID Bank

⁹⁴ MINISTRSTVO ZA FINANCE. *Annual reports – Nineteenth State Aid Report In Slovenia (for 2015, 2016 and 2017)*. [online]. 2018. [cit. 2019-03-09]. Dostupné na internete:<http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/letna_porocila/>.

a len 0,16 % poskytol Fond regionálneho rozvoja a rozvoja vidieka ako regionálnu záruku. Môžeme si všimnúť, že v roku 2016 a 2017 sa žiadna regionálna pomoc neposkytla do regiónu Pomurje a ani ako podpora podnikania a konkurencieschopnosti.

Graf č. 8 Rozdelenie regionálnej pomoci 2015-2017

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Výročnej správy Ministerstva financií⁹⁵

Viac ako 80 % regionálnej pomoci v rokoch 2015 – 2017 bolo vyplatených vo forme grantov a ich hodnota v r. 2017 predstavovala 17,20 mil. EUR. Daňové stimuly v rokoch 2015 – 2017 tvorili 15 % z celkovej regionálnej pomoci, v r. 2017 sa ich podiel zvýšil na 16,30 % t. j. 3,40 mil. EUR. Podiel zvýhodnených úverov klesol z 3,20 % v rokoch 2015 – 2017 na 1,60 % v r. 2017. Regionálnu pomoc v r. 2017 prijalo celkovo 383 príjemcov, čo je o 70 menej ako v r. 2016. V priemere každý príjemca získal viac ako 54 000 EUR, čo predstavuje o 13 % viac ako v predchádzajúcom roku.⁹⁶

⁹⁵ MINISTRSTVO ZA FINANCE. *Annual reports – Nineteenth State Aid Report In Slovenia (for 2015, 2016 and 2017)*. [online]. 2018. [cit. 2019-03-09]. Dostupné na internete:<http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/letna_porocila/>.

⁹⁶ Tamtiež.

4.3.5 De minimis

Pomoc *de minimis* predstavuje pomoc individuálnemu príjemcovi, a to do výšky 200 000 EUR počas obdobia troch rokov a nepredstavuje štátnu pomoc. V roku 2017 bolo vyplatených 82,63 mil. EUR pomoci poskytnutej podľa pravidiel *de minimis* a to je o 2,10 mil. EUR menej ako v r. 2016. Táto pomoc v r. 2017 predstavovala 16,21 % z celkovej štátnej pomoci a 18,43 % v r. 2016.

Tabuľka č. 29 De minimis, 2015 - 2017

Pomoc	2015	2016	2017
Pomoc de minimis v mil. EUR	33,69	84,73	82,63
Štátna pomoc v mil. EUR	553,32	375,03	427,18
Spolu v mil. EUR	587,01	459,76	509,81
% podiel de minimis na celkovej pomoci	5,74	18,43	16,21

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Výročnej správy Ministerstva Financí⁹⁷

Príjemcovia využívajú pomoc *de minimis* najmä vtedy, ak ide o menšie sumy pomoci. Výhodou tejto pomoci je to, že obsahuje menej prísne podmienky pridelovania, najmä čo sa týka oprávnených nákladov a miery intenzity. Naopak, nevýhodou môže byť rýchle prečerpanie tejto pomoci. Väčšina pomoci *de minimis*, bola prioritne určená na podporu prijímania znevýhodnených pracovníkov alebo na zachovanie pracovných miest a predstavovala 30,80 mil. EUR, čo tvorilo 37,27 % z celkovej pomoci *de minimis*. V porovnaní s prechádzajúcim rokom táto pomoc klesla o 13 mil. EUR a vtedy predstavovala 52,75 % z celkovej pomoci *de minimis*. Skoro štvrtina pomoci, čiže 20,22 mil. EUR bola vyčlenená na podporu MSP a rizikového financovania. Významná časť bola pridelená aj do výskumu a vývoja a predstavovala 7 % z celkovej pomoci *de minimis*, čo činí 5,79 mil. EUR. 20,73 % tvorila pomoc, ktorá smerovala do poľnohospodárstva, kultúry, infraštruktúry, ochrany životného prostredia a do športu. Môžeme si z tabuľky č. 30 všimnúť, že v sledovanom období mala najvyšší podiel v r. 2017.

⁹⁷ MINISTRSTVO ZA FINANCE. *Annual reports – Nineteenth State Aid Report In Slovenia (for 2015, 2016 and 2017)*. [online]. 2018. [cit. 2019-03-09]. Dostupné na internete:<http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/letna_porocila/>.

Tabuľka č. 30 Účel pomoci de minimis, 2015 - 2017

Účel	2015		2016		2017	
	v mil. EUR	% podiel	v mil. EUR	% podiel	v mil. EUR	% podiel
Zamestnanosť	10,87	32,26	43,59	52,75	30,80	37,27
MSP a rizikový kapitál	14,06	41,73	20,22	24,47	26,54	32,12
Výskum, vývoj a inovácie	4,80	14,25	8,22	9,95	5,79	7,01
Regionálna pomoc	1,11	3,29	6,68	8,08	2,37	2,87
Iné - PEN, kultúra, Infraštruktúra	2,85	8,46	3,92	4,74	17,13	20,73
Spolu	33,69	100,00	84,73	100,00	82,63	100,00

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Výročnej správy Ministerstva financií⁹⁸

Väčšina pomoci *de minimis* sa poskytuje vo forme dotácii a ich podiel v r. 2017 bol 63 %, čo predstavovalo 51,80 mil. EUR. To je o 11 mil. EUR menej ako v r. 2016. Prevažná väčšina dotácii smeruje na zamestnávanie znevýhodnených pracovníkov. Návratné formy pomoci *de minimis* sú využívané častejšie v porovnaní so štátnou pomocou a predstavovali viac ako 20 mil. EUR. K zásadnejšej zmene došlo pri pomoci týkajúcej sa príspevkov na sociálne zabezpečenie. Táto pomoc sa v porovnaní s r. 2016 zvýšila skoro štvornásobne a predstavovala 13 % z celkovej pomoci *de minimis*. Až 92 % pomoci *de minimis* v rokoch 2015 – 2017 pridelili ministerstvá, verejné inštitúcie, fondy a agentúry. Zvyšných 8 % pridelili obce a rôzne iné miestne regionálne agentúry. Ministerstvo hospodárskeho rozvoja a technológií zaplatilo 86 % všetkých prostriedkov týkajúcich sa pomoci *de minimis* v r. 2017 a v sledovanom období od r. 2015 – 2017 bol tento podiel 84 %. V r. 2017 bolo celkových príjemcov tejto pomoci 10 371, čo je o 142 príjemcov viac ako v prechádzajúcom roku. Priemerná pomoc na jedného príjemcu predstavovala 7 968 EUR, čím sme zaznamenali v porovnaní s r. 2016 pokles o 315 EUR.

4.3.6 Zhodnotenie podnikateľského prostredia

Aj v prípade Slovinska sme svoju pozornosť zamerali na zhodnotenie podnikateľského prostredia. V tabuľke č. 31 je spracovaný prehľad jednotlivých položiek,

⁹⁸ MINISTRSTVO ZA FINANCE. *Annual reports – Nineteenth State Aid Report In Slovenia (for 2015, 2016 and 2017)*. [online]. 2018. [cit. 2019-03-09]. Dostupné na internete:<http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/letna_porocila/>.

na základe ktorých bolo vypracované hodnotenie podnikateľského prostredia podľa Doing Business.

Tabuľka č. 31 Podnikateľské prostredie - Slovinsko

Položka	2019 - umiestnenie	2019 – skóre	2018 – skóre	zmena skóre (% bodov)
Celkové umiestnenie	40	75,61	75,59	0,02
Začatie podnikateľskej činnosti	38	92,88	94,67	1,79
Riešenie stavebných povolení	120	65,22	65,10	0,12
Dodanie elektrickej energie	23	89,19	89,16	0,03
Obstaranie majetku	56	72,10	72,08	0,02
Získanie úveru	112	45,00	45,00	-
Ochrana investorov	30	70,00	70,00	-
Administratíva spojená s platbou dane	41	83,27	83,27	-
Obchodovanie cez hranice	1	100,00	100,00	-
Vymožitelnosť kontraktov	110	54,82	52,97	1,85
Riešenie platobnej neschopnosti	9	83,66	83,69	0,03

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Doing Business⁹⁹

Na základe údajov spracovaných v tabuľke č. 31 sa Slovinsko v hodnotení podnikateľského prostredia umiestnilo na 40. mieste zo všetkých 190 hodnotených krajín sveta a dosiahlo celkové skóre 75,61 zo 100 možných. V rámci Európskej únie sa Slovinsko nachádza na 17. mieste z 28 členských krajín EÚ. Najhoršie umiestnenie môžeme vidieť pri riešení stavebných povolení, získaní úveru a vymožitelnosti kontraktov. V porovnaní s prechádzajúcim rokom si Slovinsko svoje skóre zlepšilo len o 0,02 %. Zaujímavosťou však je to, že v porovnaní so Slovenskou a Poľskou republikou, Slovinsko dosahuje výrazne lepšie hodnotenie v začatí podnikateľskej činnosti.

⁹⁹ DOING BUSINESS. *Ease of doing business in Slovenia*. [online]. 2019. [cit. 2019-03-11]. Dostupné na internete: <<http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/slovenia>>.

5 Diskusia

Táto časť diplomovej práce je zameraná na stručný súhrn nadobudnutých informácií a poznatkov z oblasti daňových stimulov so zameraním na komparáciu a návrh opatrení, ktoré zlepšia ich samotnú efektívnosť a transparentnosť. V teoretickej časti sme svoju pozornosť upriamili na základné princípy zdanenia, prostredníctvom ktorých sa formuje daňový systém v každej krajine, a preto je nutné posúdiť tieto princípy z hľadiska daňových stimulov.

Čo sa týka princípu daňovej efektívnosti a dostatočnosti daňových výnosov, ide o princíp, na ktorom by si mal každý štát zakladať a dodržiavať ho. Náklady, ktoré súvisia so správou dane, majú mať čo najnižšiu možnú hodnotu a štát by mal zabezpečiť dostatočný prísun finančných prostriedkov do verejného rozpočtu. Môžeme však skonštatovať, že daňové stimuly sú ušľými daňovými príjmami, ktorých sa štát vzdal v prospech vybraných daňových subjektov. Ide najmä o investičné stimuly, ktorých výška sa vie vyšplhať aj do niekoľkých miliónov eur.

Z hľadiska problematiky daňových stimulov vieme s istotou povedať, že princíp určitosti je dodržiavaný, keďže jednotlivé oblasti, na ktoré sa daňové stimuly vzťahujú, sú jasne definované a legislatívne zakotvené. Problémom je však fakt, že častokrát sú tieto vyhlášky a zákony pre daňovníkov nezrozumiteľné a komplikované, a preto by sa štát mal začať viac zaoberať ich simplifikovaním.

Daňová neutralita vychádza z podstaty, že daň by nemala byť dôvodom na základe ktorého podnikateľský subjekt zmení svoju ekonomické rozhodovanie alebo správanie. Môžeme však jednoznačne tvrdiť, že daňové stimuly sú presným opakom tejto definície. Práve prostredníctvom nich sa vláda snaží ovplyvniť rozhodovanie a správanie podnikateľských subjektov, keďže stimuly sa vzťahujú len na určité regióny a odvetvia hospodárstva.

Samotný princíp účinnosti hovorí o tom, že daň je vo svojej podstate ako nástroj, prostredníctvom ktorého sa dá pôsobiť na vybrané odvetvia alebo regióny, v zmysle spomalenia ich rozvoja alebo urýchlenia. Podstata tohto princípu je zreteľne zakotvená v daňových stimuloch. Možnosť ich uplatnenia je prioritne orientovaná na vybrané regióny príp. odvetvia. Avšak pri ich bližšej analýze sme zistili, že častokrát stimuly smerovali aj do regiónov s pomerne vysokou mierou zamestnanosti, pričom daňová úľava by mala byť

poskytnutá len tým podnikateľským subjektom, ktoré sa pričinia na znížení nezamestnanosti.

Ak sa zameriame na princíp spravodlivosti, môžeme skonštatovať značný nesúlad v názoroch odborníkov. Jedna časť tvrdí, že daňové stimuly sú pre krajiny dôležité, dokonca až nevyhnutné, vzhľadom na príliv zahraničného kapitálu, avšak do nevýhody sú postavené domáce podnikateľské subjekty, ktorým zahraniční investori narúšajú domáce podnikateľské prostredie. Môžeme tak skonštatovať, že sa porušujú základné princípy trhovej konkurencie. Stimuly by sa mali využívať najmä v krátkodobom horizonte, v žiadnom prípade nie dlhodobom a to vtedy, ak určitá krajina potrebuje naštartovať svoj rozvoj a rast. Ak je v záujme štátu prilákať zahraničných investorov, mal by sa v prvom rade zamerať na zlepšenie kvality podnikateľského prostredia a nie len na samotné ponúkanie investičných stimulov.

Svoju pozornosť sme v diplomovej práci upriamili aj na zhodnotenie podnikateľského prostredia v nami zvolených krajinách EÚ. V rámci komparácie týchto troch krajín sa najlepšie umiestnilo Poľsko, ktoré zo všetkých krajín EÚ skončilo na 13. mieste, za ním Slovinsko s miestom č. 17 a na mieste č. 18 sa umiestnilo Slovensko.

Najväčšie nedostatky Poľskej a Slovenskej republiky sú v začatí podnikateľskej činnosti, čo vyplýva z časovej a nákladovej náročnosti. V Poľsku trvá celý proces spojený so začatím podnikania viac ako 5 týždňov, je zložený z piatich úkonov, avšak väčšina z nich je spojená s rôznymi registračnými poplatkami. Podobný problém nastáva aj na Slovensku. Celkový proces trvá približne mesiac a na začatie podnikania je potrebných 8 krokov. Výhodou je, že niektoré činnosti je možné vybaviť už aj online a bez poplatkov napr. jedinečnosť názvu spoločnosti. V začatí podnikateľskej činnosti najlepšie obstálo Slovinsko a to z toho dôvodu, že celkový proces je zložený z 3 krokov, trvá 8 dní a všetky činnosti spojené s registráciou sú bez poplatkov. Naopak, veľkou nevýhodou Slovinska v porovnaní s Poľskom a Slovenskom je získanie úveru, z čoho vyplýva pomerne náročný prístup k úverom a zhoršená kvalita informácií o dostupných úverových produktoch. Slovensko a Slovinsko sa umiestnilo v porovnaní s Poľskom na horších miestach aj v rámci riešení spojených so stavebným povolením. V Poľsku je celý tento proces zložený z 12 úkonov a trvá 153 dní, v Slovinsku je týchto krokov 17 a stavebné povolenie je možné vybaviť za 248 dní. Slovenská republika dopadla v hodnotení najhoršie, pričom celý proces je zložený zo 14 úkonov a trvá 300 dní. Problémom Slovenskej republiky je aj fakt,

že podnikateľské subjekty nie sú spokojné s byrokratickou záťažou, pretrvávajúcou korupciou a zlým súdnym systémom.

Slovenská republika je krajina, ktorej ekonomika je pomerne dosť závislá na automobilovom a elektrotechnickom priemysle. Stimuly, ktoré SR poskytuje sú prioritne zamerané najmä na projekty z oblasti priemyselnej výroby, technologického centra, ich kombinácie alebo centra podnikových služieb. Tieto stimuly by mali byť orientované do najmenej rozvinutých regiónov. Ide o regióny z Banskobystrického kraja (Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Revúca), Prešovského kraja (Sabinov, Svidník, Gelnica, Vranov nad Topľou, Kežmarok, Medzilaborce, Bardejov, Snina, Levoča, Stropkov) a Košického kraja (Michalovce, Košice – okolie, Trebišov, Sobrance a Rožňava). Celkový objem poskytnutých stimulov do týchto regiónov počas obdobia rokov 2002-2018 bol vo výške 310 135 796 EUR, čo predstavuje 15,49 % z celkovej výšky poskytnutých stimulov v sledovanom období. Skoro 50 % zo stimulov umiestnených do najmenej rozvinutých regiónov putovalo do okolia Košíc (najmä Kechnec).

Poukázať by sme chceli aj na ďalší problém, ktorý súvisí s opakujúcimi sa stimuly pre tie isté podnikateľské subjekty, pričom môžeme skonštatovať, že tieto spoločnosti majú tak v porovnaní s konkurenciou trvalo nižšie dane. Ak takúto pomoc dostávajú spoločnosti opakovane, môžeme si položiť otázku či je vôbec daná spoločnosť konkurencieschopná, prípadne či tu nenastáva politická prepojenosť, s tými, ktorí túto pomoc schvaľujú. Vláda by za žiadnych okolností nemala podporiť spoločnosti, ktoré sa nevedia udržať na trhu. Ide o mrhanie verejných zdrojov a diskrimináciu podnikateľov, ktorí zo svojich zaplatených daní cez stimuly živia iné spoločnosti, s ktorými zvädzajú boj o zákazníkov ako aj o potenciálnych pracovníkov. Faktom je aj to, že ide o veľké a známe spoločnosti ako napr. Samsung, Kia, T-Systems Slovakia, ZKW Slovakia a SCA Hygiene Products Slovakia u ktorých je otázne či sú pre nich vôbec stimuly nevyhnutné a potrebné.

Poľská republika je silne rozvinutou priemyselnou krajinou. Pri hlbšej analýze jej stimulov sme narazili na značnú podobnosť so stimulmi slovenskými. Podporu v oblasti investičných stimulov je možné získať v sektoroch, ktoré sú zamerané na automobilový, letecký a elektrotechnický priemysel, výskum a vývoj, moderné služby, poľnohospodárstvo a biotechnológie s dôrazom na vytváranie nových pracovných miest. To, akú výšku štátnej pomoci vo forme daňovej úľavy podnikateľský subjekt získa, závisí od toho, kam bude investičný zámer smerovať. Poľská republika je celkovo rozdelená do 16 regiónov a každý z nich má presne stanovenú percentuálnu výšku podpory. Tá sa

pohybuje v rozpätí od 10 – 50 %. Najnižšiu daňovú úľavu z oprávnených investičných nákladov je možné uplatniť vo Varšave. Poľsko je známe aj svojimi špeciálnymi ekonomickými zónami, ktoré vznikli s cieľom rozvoja poľského hospodárstva, podporiť vývoj, inovácie a nové technológie a zrýchliť tak rast v určitých poľských regiónoch. Týchto zón je celkovo 14 a od začiatku ich vzniku sa v nich vytvorilo viac ako 350 000 pracovných miest do ktorých investovalo už cez 2 000 investorov. Pri hlbšej analýze sme však natrafili na podobný problém ako u nás. Najvyššie investície opäť smerovali do oblastí, ktoré sú viac rozvinuté a investorov neodrádza ani fakt, že percentuálna výška pomoci je v týchto zónach nižšia aj o 30 %. 5 špeciálnych ekonomických zón sa dokonca dostalo do medzinárodného rebríčka 50 najlepších ekonomických zón na svete a práve do týchto zón putovalo najviac investičných výdavkov. Tieto zóny sa vyznačujú najmä vysokokvalitnou infraštruktúrou a rozsiahlou dopravnou sieťou. Poľské orgány sa rozhodli rozšíriť činnosť špeciálnych ekonomických zón až do roku 2026 čo vyvolalo v európskych obchodných sférach pozitívne ohlasy. Špeciálne ekonomické zóny sú najväčším magnetom pre zahraničných investorov, predovšetkým z hľadiska ponúkaného oslobodenia od dane, ktorý vychádza zo systému investičných stimulov.

Podobný systém stimulov, ktorý je uplatňovaný v Poľskej a Slovenskej republiky môžeme vidieť aj v Slovinsku. Slovinsko sa prioritne zameriava na regionálnu investičnú pomoc a percentuálna výška stimulov závisí od toho, do akej oblasti budú investície smerované. Slovinsko je rozdelené do dvoch oblastí a to oblasť A a oblasť C. Výška finančných stimulov v oblasti A sa pohybuje v rozmedzí od 25 % - 45 % (v závislosti od veľkosti podniku) a v oblasti C je toto rozmedzie od 10 % - 30 %, taktiež v závislosti od veľkosti podniku. Výnimka sa týka regiónu Pomurje, kde je možné znížiť daňový základ až o 70 % zo sumy celkových investícií. Slovinsko ponúka aj daňové úľavy zamerané na podporu zamestnanosti. Tie sa týkajú znevýhodnených zamestnancov, zamestnancov s ťažkým zdravotným postihnutím, štážístov a študentov vykonávajúcich odbornú prax. V oblasti regionálnej pomoci sme však zaznamenali klesajúci trend, ktorý je zapríčinený najmä tým, že sa sprísňujú podmienky na pridelenie takejto pomoci a podnikateľské subjekty sa viac začínajú zameriavať na stimuly z oblasti výskum, vývoja a inovácií. Čoraz častejšie využívajú aj pomoc *De minimis*, ktorá predstavuje jednorazovú pomoc do výšky 200 000 EUR a kritéria na jej získanie nie sú také prísne ako pri regionálnej investičnej pomoci. Cieľom regionálnej pomoci Slovinska je pomôcť rozvoju v znevýhodnených oblastiach, a to podporou investícií a vytváraním ďalším pracovných miest. Od r. 2006 do

konca roka 2017 bolo celkovo vytvorených 3 067 nových pracovných miest. Tento počet je o niečo nižší ako to bolo na konci roka 2014 (3 282 pracovných miest), čo bolo zapríčinené problémom podnikateľských subjektov udržať 3 a viac pracovných miest 5 rokov po skončení investície. Cieľom bolo vytvorenie 1 800 nových pracovných miest prostredníctvom stimulov, ktoré boli poskytnuté na priame zahraničné investície v období rokov 2006 – 2013, z čoho vyplýva, že stanovený cieľ bol dodržaný.

Z uskutočnených analýz stimulov zvolených krajín môžeme povedať, že každá z nich sa má svoje programy prioritne zamerané na podporu znevýhodnených regiónov a na zníženie miery nezamestnanosti vo vybraných oblastiach. Cieľom takýchto stimulov je vyrovnať výrazné rozdiely medzi regiónmi. Prax je však iná a mohli sme vidieť, že stimuly častokrát viac smerujú do regiónov, ktoré takúto pomoc nepotrebujú, čím sa ešte viac zväzňujú markantné rozdiely. Investičnými stimulmi sa poškodzuje aj kvalita podnikateľského prostredia a pre podnikateľské subjekty sú vytvárané odlišné podmienky pri realizácii ich investičných plánov.

Ako sme už avizovali, štát by sa mal sústrediť hlavne na zlepšenie kvality podnikateľského prostredia, zamerať sa na elimináciu byrokracie, prípadne znížiť odvodové zaťaženie. Existujú aj možnosti, prostredníctvom ktorých by bolo možné daňové stimuly nahradiť riešeniami, ktoré by mohli využiť všetky podnikateľské subjekty a nie len niektoré. Jedným z nich by bolo úplne zrušiť daňové stimuly a namiesto nich plošne znížiť daňové zaťaženie. Ako ďalšia možnosť pripadá do úvahy dražba stimulov, resp. regionálna dražba stimulov. Prostredníctvom tejto dražby, by bol celý systém oveľa viac objektívny, prehľadnejší a k stimulov by sa dostali aj také spoločnosti, ktoré doteraz takúto možnosť nemali. Tento systém by spočíval v tom, že stanovený objem prostriedkov by sa prideloval tým žiadateľom, ktorí budú vykazovať napr. čo najnižšie náklady na jedno nové vytvorené pracovné miesto. Ďalšou možnosťou by bolo aj znížiť odvody pre zamestnancov s nízkymi príjmami, čo by predstavovalo náhradu za poskytovanie investičných stimulov. Takéto riešenie by sa dotklo značnej časti obyvateľstva a taktiež by výrazne nenarušilo konkurenčné prostredie. Uplatnením takéhoto návrhu by mal zamestnávateľ výrazne nižšie náklady na zamestnanca a zároveň tento zamestnanec by mal aj vyššiu čistú mzdu.

Záver

V daňových systémoch rôznych štátov sveta už v dnešnej dobe výraz daňové stimuly nie je neznámy. To, že daňové stimuly podnikateľské subjekty využívajú, ešte neznamená, že daň už nikdy nebudú platiť, avšak na určitú dobu si prostredníctvom nich môžu výrazne znížiť svoj daňový základ. Každý štát, ktorý si zaumienil poskytovať daňové stimuly, sa tak rozhodol z dôvodu motivovať podnikateľské subjekty za určitým účelom, napr. podporiť určité aktivity, rozšíriť podnikateľskú činnosť do znevýhodnených regiónov, podporiť výskum a vývoj a iné. Tu však narážame na rozpor spojený s niektorými základnými daňovými princípmi. Z uskutočnených analýz a nadobudnutých výsledkov môžeme skonštatovať, že daňové stimuly porušujú základné princípy trhovej konkurencie. Stimuly, by sa mali využívať najmä v krátkodobom horizonte, v žiadnom prípade nie dlhodobom a to vtedy, ak určitá krajina potrebuje naštartovať svoj rozvoj a rast. Ak je v záujme štátu prilákať zahraničných investorov, mal by sa v prvom rade zamerať na zlepšenie kvality podnikateľského prostredia a nie len na samotné ponúkanie stimulov.

V diplomovej práci sme sa zamerali na charakteristiku, analýzu a porovnanie daňových stimulov v troch krajinách EÚ, konkrétne v Poľsku, Slovensku a Slovinsku. Vypracovaním praktickej časti sme dospeli k záveru, že stimuly, ktoré sú v týchto krajinách poskytované sú prioritne zamerané na zníženie miery nezamestnanosť a na podporu znevýhodnených regiónov. Hlbšou analýzou sme však dospeli k záveru, že nie všetky stimuly smerujú do takýchto regiónov. Ďalším problémom je aj pomerne slabá propagácia jednotlivých poskytovaných stimulov a komplikovanosť legislatívy. Niektoré podnikateľské subjekty častokrát ani nevedia o možnostiach, ktoré im zákon ponúka a ktoré im prináležia.

Na záver môžeme povedať, že jednotlivé ciele, ktoré sme v diplomovej práci stanovili, boli úspešne dodržané. V diskusii sme stručne charakterizovali dôležité náležitosti daňových stimulov vo zvolených krajinách a stanovili sme aj návrhy, prostredníctvom ktorých by sa mala zlepšiť ich efektívnosť.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje

1. BIELIKOVÁ, Alžbeta – ŠTOFKOVÁ, Katarína. *Dane v teórii a praxi*. Žilina : EDIS, 2010. 180 s. . ISBN 978-80-554-0169-0.
2. LÉNÁRTOVÁ, Gizela. *Daňové systémy*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2009. 266 s. ISBN 978-80-225-2720-0.
3. LÉNÁRTOVÁ, Gizela. *Daňové systémy*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. 299 s. ISBN 978-80-225-4029-2.
4. SCHULTZOVÁ, Anna a kol.. *Daňovníctvo*. Bratislava : Iura Edition, 2007. s 200. ISBN 97-8808-07816-13
5. SIMONIDESOVÁ, Jana – FERANECOVÁ, Adela. *Dane podnikateľských subjektov*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. 168 s. ISBN 978-80-225-4147-3.

Internetové zdroje

6. BARTOŠ, Adam – Jančovičová, Monika. *Stimuly pre výskum a vývoj v Slovenskej republike*. In: Aktuálne problémy podnikovej sféry 2018 : Zborník vedeckých prác. [online]. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2018, 1 125 s. Dostupné na internete: <https://fpm.euba.sk/www_write/files/veda-vyskum/Zborniky-APPS/2018.pdf>. ISBN: 978-80-4536-5.
7. DOING BUSINESS. *Ease of doing business in Poland*. [online]. 2019. Dostupné na internete: <<http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/poland>>.
8. DOING BUSINESS. *Ease of doing business in Slovak Republic*. [online]. 2019. Dostupné na internete: <http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/slovakia#DB_ri>.
9. DOING BUSINESS. *Ease of doing business in Slovenia*. [online]. 2019. Dostupné na internete: <<http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/slovenia>>.
10. DRAXLER, Juraj. *Manuál pre poskytovanie stimulov pre výskum a vývoj* [online]. 2015. Dostupné na internete: <https://stimuly.vedatechnika.sk/dokumenty/05_manual_stimuly.pdf>.

11. ĎURANA, Radovan. *Daňové úľavy a stimuly na Slovensku*. [online]. 2007. Dostupné na internete: <<https://www.iness.sk/sk/stranka/478-Danove-ulavy-a-stimuly-na-Slovensku>>.
12. ERNST AND YOUNG. *Grants and tax incentives for investments in Poland*. [online]. Dostupné na internete: <[https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-grants-and-tax-incentives-for-investments-in-Poland/\\$FILE/ey-grants-and-tax-incentives-for-investments-in-Poland.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-grants-and-tax-incentives-for-investments-in-Poland/$FILE/ey-grants-and-tax-incentives-for-investments-in-Poland.pdf)>.
13. ERNST AND YOUNG. *Poland is a real special economic zone*. [online]. 2013. Dostupné na internete: <<http://www.ey.media.pl/pr/260712/raport-ey-polska-prawdziwa-specjalna-strefa-ekonomiczna-zwlaszcza-do-czerwca-2014>>.
14. ERNST AND YOUNG. *Specjalne Strefy Ekonomiczne po 2020 roku*. [online]. 2011. Dostupné na internete: <<https://www.ey.com/pl/pl/services/tax/sse-po-2020-roku>>.
15. FINANČNÁ SPRÁVA SR. *Odpočet výdavkov na výskum a vývoj*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<https://podpora.financnasprava.sk/765890-Odpo%C4%8Det-v%C3%BDdavkov-na-v%C3%BDskum-a-v%C3%BDvoj>>.
16. HUMANISTI.sk. *Investičné stimuly v roku 2017*. [online]. Dostupné na internete: <<http://www.humanisti.sk/view.php?cisloclanku=2018020011>>.
17. INTERREG POLSKA – SLOWACJA. *Rynek pracy na pogroniczu Polsko-Slowackim*. [online]. Dostupné na internete: <http://przedsiebiorczepogranicze.cku.krosno.pl/?page_id=139>.
18. INVEST IN POMERANIA. *Investment incentives*. [online]. Dostupné na internete: <<https://investinpomerania.pl/en/investment-incentives/>>.
19. INVEST SLOVENIA. *Incentives*. [online]. 2016. Dostupné na internete: <<https://www.investslovenia.org/business-environment/incentives/>>.
20. INVEST SLOVENIA. *Why Slovenia*. [online]. 2016. Dostupné na internete: <<https://www.investslovenia.org/why-slovenia/quality-infrastructure/>>.
21. KRAJANOVÁ, Daniela. *Vláda opakovane dotuje tie isté firmy a potom to vyzerá tak, že iní tu nemajú miesto*. [online]. 2017. Dostupné na internete: <<https://iness.sk/sk/vlada-opakovane-dotuje-tie-iste-firmy-potom-vyzera-tak-ze-ini-tu-nemaju-miesto-dennik-n>>.

22. KREMSKÝ, Peter. *Investičné stimuly pre veľké podniky deformujú podnikateľské prostredie a poškodzujú podnikateľov*. [online]. 2016. Dostupné na internete: <<https://www.alianciapas.sk/2016/03/24/investicne-stimuly-pre-velke-podniky-deformuju-podnikatelske-prostredie-a-poskodzuju-podnikatelov/>>.
23. KUDLOVÁ, Zuzana – DUGAS, Jaroslav. *Analýza daňových stimulov v daňových systémoch vo svete*. In *Financie, účtovníctvo, dane 2018 a ich právne aspekty so zameraním na súčasné problémy : Elektronický recenzovaný zborník vedeckých prác*. [online]. Košice, 2018, 76 s. Dostupné na internete: <https://books.google.sk/books?id=6yKADwAAQBAJ&pg=PT49&lpg=PT49&dq=da%C5%88ov%C3%A9+stimuly+v+po%C4%BESku&source=bl&ots=pK1qsCpI-t&sig=n_ge4wmDXITsMDsQMBnTKIYCu-o&hl=sk&sa=X&ved=2ahUKEwjZp9eGwMDfAhUNU1AKHY2sB8gQ6AEwAXoECAgQAQ#v=onepage&q&f=false>. ISBN 978-80-2254585-3.
24. MH SR. *Základné informácie 2018 – Regionálna investičná pomoc*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<https://www.mhsr.sk/uploads/files/WXWGF5t.pdf>>.
25. MH SR. *Zoznam subjektov, ktorým bolo schválené poskytnutie investičnej pomoci*. [online]. 2019. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podpora-investicii/investicna-pomoc/zoznamy/zoznam-podnikatelskych-subjektov-ktorym-bolo-schvalene-poskytnutie-regionalnej-pomoci>>.
26. MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR. *Stimuly pre výskum a vývoj*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<https://stimuly.vedatechnika.sk/index/ostimuloch>>.
27. MINISTERSTWO INWESTYCJI I ROZWOJU. *Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023*. [online]. 2017. Dostupné na internete: <<https://www.miir.gov.pl/strony/zadania/wsparcie-przedsiębiorczosci/program-wspierania-inwestycji-o-istotnym-znaczeniu-dla-gospodarki-polskiej-na-lata-2011-2023/>>.
28. MINISTERSTWO ROZWOJU. *Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023*. [online]. 2016. Dostupné na internete: <https://www.miir.gov.pl/media/36998/uchwala_RM_w_sprawie_Programu_wspierania_inwestycji.pdf>.

29. MINISTRSTVO ZA FINANCE. *Annual reports – Nineteenth State Aid Report In Slovenia (for 2015, 2016 and 2017)*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/letna_porocila/>.
30. MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO. *Program for the implementation of financial incentives MGRT 2015-2020*. [online]. 2016. Dostupné na internete: <http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/podjetnistvo/>.
31. POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Investment incentives*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/investment_incentives#>.
32. POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Polish Investment Zone Act on support for new investments*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/Polish_Investment_Zone>.
33. POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Real estate tax exemption*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/investment_incentives/real_estate_tax_exemption>.
34. POLISH INVESTMENT & TRADE AGENCY. *Special Economic Zones*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <https://www.paih.gov.pl/why_poland/investment_incentives/sez>.
35. PROFISPOLEČNOSTI.cz. *Funkce daní*. [online]. Praha. Dostupné na internete: <<https://www.profispolecnosti.cz/cs/vedeni-ucetnictvi/funkce-dani/a-1444/>>.
36. PWC. *Slovenia – Corporate - Tax credits and incentives*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<http://taxsummaries.pwc.com/ID/Slovenia-Corporate-Tax-credits-and-incentives>>.
37. SARIO. *Štátna pomoc*. [online]. Dostupné na internete: <<https://www.sario.sk/sk/investujte-na-slovensku/statna-pomoc>>.
38. SIMONIDESOVÁ, Jana – STAŠKOVÁ, Slavomíra a kol. *Tax incentives in the countries of the visegrad four*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<https://sekarl.euba.sk/ar1-eu/sk/csg/?repo=eurepo&key=56903510950>>. ISSN 1810-5467.

39. VÁLEK, Juraj. *Úľava na dani pre príjemcov investičnej pomoci o d 1. 4. 2018*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<https://www.uad.sk/33/ulava-na-dani-pre-prijemcov-investicnej-pomoci-od-1-4-2018-uniqueiduchxzASYZNbaPiNpHHX2-yYKAKQHm7ji1UWBS0tLgLw/>>.
40. VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY VE VARŠAVE. *Speciální ekonomické zóny – základny pro rozvoj podnikání v Polsku*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <https://www.mzv.cz/warsaw/cz/obchod_a_ekonomika/investicni_nabidky_v_polsku/specialni_ekonomicke_zony_zakladny_pro.html>.
41. VIDOVÁ, Jarmila. *Investičné stimuly ako významný zdroj financovania investičných projektov v Slovenskej republike*. [online]. In : *Trendy v podnikání : vědecký časopis Fakulty ekonomické ZČU v Plzni*. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2014. Dostupné na internete: <<https://www.dfek.zcu.cz/tvp/doc/akt/tvp-1-2014-clanek-7.pdf>>. ISSN 1805-0603
42. VIDOVÁ, Michaela. *Odpočet výdavkov (nákladov) na výskum a vývoj*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<http://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/3--odpocet-vydavkov-nakladov-na-vyskum-a-vyvoj.htm>>.
43. VIDOVÁ, Michaela. *Úľava na dani pre prijímateľa stimulov*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<http://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/2--ulava-na-dani-pre-prijimatela-stimulov.htm>>.
44. VIDOVÁ, Michaela. *Uplatňovanie investičnej pomoci formou úľavy na dani z príjmov*. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<http://www.danovecentrum.sk/aktuality/ulavy-na-dani-z-prijmov-toptema-dc-9-2018.htm>>.
45. VLACHYNSKÝ, Martin. *Investičné stimuly – Tvorba nových hodnôt alebo prerozdelenie existujúcich?* [online]. 2013. Dostupné na internete: <http://www.iness.sk/sites/default/files/media/file/pdf/IPN/INESS%20Policy%20Note%201_2013%20Februar.pdf>.
46. VLACHYNSKÝ, Martin – KRISTÁLY, Martin. *Investičné stimuly*. [online]. 2017. [cit. 2019-02-20]. Dostupné na internete: <http://iness.sk/sites/default/files/media/file/pdf/INT/INT_1-2017_Investicne_stimuly.pdf>.

Legislatívne zdroje

47. Čl. 13 Nariadenia komisie EÚ č. 651/2014 zo 17. 6. 2014, ktorým sa niektoré druhy pomoci považujú za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa čl. 107 a 108 zmluvy.
48. Zákon č. 185/2009 Z. z. o stimuloch pre výskum a vývoj a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov
49. Zákon č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov
50. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Prílohy

Príloha A: *Maximálna výška podpory na jedno pracovné miesto*

Príloha B: *Podrobné kritéria pre jednotlivé kategórie posudzovania projektov umiestnené vo výrobnom sektore a pre významné investície umiestnené v iných odvetviach*

Príloha C: *Podrobné kritéria pre jednotlivé kategórie posudzovania projektov umiestnené v sektore moderných služieb a pre výskum a vývoj*